

DUTCH BIRDING

VOLUME 24 • NO 4 • 2002

Dutch Birding

*Internationaal tijdschrift over
Palearctische vogels*

REDACTIE

Dutch Birding
Postbus 116
2080 AC Santpoort-Zuid
Nederland
fax 023-5376749
e-mail editors@dutchbirding.nl

FOTOREDACTIE

Dutch Birding
p/a René Pop
Postbus 1007
1780 EA Julianadorp
Nederland
e-mail rene.pop@dutchbirding.nl

ABONNEMENTENADMINISTRATIE

p/a Jeannette Admiraal
Iepenlaan 11
1901 ST Castricum
Nederland
e-mail circulation@dutchbirding.nl

BESTUUR

Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Nederland
e-mail dba@dutchbirding.nl

COMMISSIE DWAALGASTEN

NEDERLANDSE AVIFAUNA
CDNA
Postbus 45
2080 AA Santpoort-Zuid
Nederland
e-mail cdna@dutchbirding.nl

COMMISSIE SYSTEMATIEK

NEDERLANDSE AVIFAUNA
CSNA, p/a George Sangster
President Steinstraat 3A
2312 ZP Leiden
Nederland
e-mail csna@dutchbirding.nl

TELEFOONLIJNEN

0900-20 321 28
(vogellijn, EUR 0,35/min)
010-4281212 (inspreklijn)

INTERNET

www.dutchbirding.nl

Dutch Birding

HOOFDREDACTEUR Arnoud van den Berg (tel 023-5378024, fax 023-5376749,
e-mail arnoud.van.den.berg@dutchbirding.nl)

ADJUNCT HOOFDREDACTEUR Enno Ebels (tel 030-2961335, fax 030-2980924,
e-mail enno.ebels@dutchbirding.nl)

UITVOEREND REDACTEUR André van Loon (tel / fax 020-6997585,
e-mail andre.van.loon@dutchbirding.nl)

FOTOGRAFISCH REDACTEUR René Pop (tel 0223-690141, fax 0223-690142,
e-mail rene.pop@dutchbirding.nl)

REDACTIERAAD Peter Adriaens, Gunter De Smet, Ferdie Hieselaar, Diederik Kok, Peter
Meininger, Gerald Oreel, Roy Slaterus en Roland van der Vliet

REDACTIE-ADVIESRAAD Peter Barthel, Dick Forsman, Ricard Gutiérrez, Lars Jonsson, Paul
Lehman, Anthony McGeehan, Killian Mullarney, Klaus Malling Olsen, Magnus Robb,
George Sangster, Hadoram Shirihai en Lars Svensson

REDACTIEMEDEWERKERS Rob van Bemmelen, Marten van Dijk, Ruud van Dongen, Gerald
Driessens, Nils van Duivendijk, Dick Groenendijk, Klaas Haas, Eric Koops, Anthony
McGeehan, Hans van der Meulen, André van der Plas, Kees Roselaar, René van Rossum en
Peter de Rouw

PRODUCTIE EN LAY-OUT André van Loon en René Pop

ADVERTENTIES Laurens Steijn, p/a Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam
e-mail advertising@dutchbirding.nl

ABONNEMENTEN De abonnementsprijs voor 2002 bedraagt: EUR 30.00 (Nederland), EUR
33.00 (Europa) en EUR 36.00 (landen buiten Europa).

U kunt zich abonneren door het overmaken van de abonnementsprijs op girorekening
01 50 697 (Nederland), girorekening 000 1592468 19 (België) of bankrekening
54 93 30 348 van ABN•AMRO (Castricum), o/v 'abonnement Dutch Birding'. Alle reke-
ningen zijn ten name van de Dutch Birding Association. Het abonnement gaat in na
ontvangst van de betaling.

Dutch Birding is een tweemaandelijks tijdschrift. Het publiceert originele artikelen en
mededelingen over morfologie, systematiek, voorkomen en verspreiding van vogels in de
Benelux, Europa en elders in het Palearctische gebied. Het publiceert tevens bijdragen over
vogels in het Aziatisch-Pacifische gebied en andere gebieden.

De volgorde van vogels in Dutch Birding volgt in eerste instantie een klassieke 'Wetmore-
indeling'. Binnen dit raamwerk worden voor taxonomie en naamgeving de volgende
overzichten aangehouden: *Zeldzame vogels van Nederland* door A B van den Berg &
C A W Bosman (2001, Haarlem) (taxonomie en wetenschappelijke, Nederlandse en Engelse
namen van Nederlandse vogels); *Palearctic birds* door M Beaman (1994, Stonyhurst)
(Engelse namen van overige Palearctische vogels); *Vogels van de wereld - complete
checklist* door M Walters (1997, Baarn) (Nederlandse namen van overige vogels van de
wereld); en *Birds of the world* door C G Sibley (1996, Version 2.0, Cincinnati) (taxonomie
en wetenschappelijke en Engelse namen van overige vogels van de wereld). Voor
afwijkingen van en aanvullingen op bovenstaande overzichten zie Dutch Birding 19: 21-28,
1997; 20: 22-32, 1998; 24: 22-24, 2002.

Een lijst met tarieven voor de vergoeding van auteurs, fotografen en tekenaars is verkrijgbaar
bij de redactie.

Dutch Birding Association

BESTUUR Theo Admiraal (penningmeester), Gijsbert van der Bent (voorzitter, tel 071-
4024547), Rob Olivier, Marc Plomp (secretaris, tel 0348-433730) en Laurens Steijn; tevens
is de redactie van Dutch Birding met een zetel vertegenwoordigd.

BESTUURSMEDWERKERS Jeannette Admiraal, Lucien Davids, Klaas Haas, Marcel Haas, Leo
Heemskerk, Sander Lagerveld, Ger Meesters, Arnold Meijer en Leonie Olivier-van Hille.

Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA)

LEDEN Theo Bakker, Max Berlijn, Ruud Brouwer, Bert de Bruin (secretaris, tel 050-3139251),
Nils van Duivendijk (voorzitter, tel 072-5203091), Teus Luijendijk, Roland van der Vliet
(archivaris) en Pim Wolf. De CDNA is een commissie van de Dutch Birding Association en
de Nederlandse Ornithologische Unie.

Commissie Systematiek Nederlandse Avifauna (CSNA)

LEDEN Arnoud van den Berg, André van Loon, Kees Roselaar, George Sangster (secretaris,
tel 071-5143790) en Ronald Sluys. De CSNA is een commissie van de Dutch Birding
Association en de Nederlandse Ornithologische Unie.

© 2002 Stichting Dutch Birding Association. Het copyright van de foto's en tekeningen blijft
bij de fotografen en tekenaars. ISSN 0167-2878.

Drukkerij Rob Stolk bv, Mauritskade 55, 1092 AD Amsterdam, Nederland

FOCUS

THOMSONLAAN 96
2565 JE DEN HAAG
TEL.: 070 363 83 98
FAX: 070 361 71 47

KON. JULIANAPLEIN 10
2274 JD VOORBURG
TEL.: 070 386 35 19
FAX: 070 387 60 53

DÉ SPECIAALZAKEN OP HET GEBIED VAN KIJKERS - CAMERA'S - TELESCOPEN - STATIEVEN OPNAMEAPPARATUUR - VIDEO

NIEUWS EN AANBIEDINGEN

Bausch & Lomb • Bresser • Bushnell • Bynolyt • Canon • Gitzo • Kowa

Zeiss Victory 10 x 40 BGAT
De laatste serie topkijkers van Zeiss nu extra laag geprijsd

Normaal
€ 1275,-
Nu tijdelijk
€ 999,-

Swarovski ATS 65 + 20-60

Nu beperkt
beschikbaar.

Bel voor de DB-prijs!

Rechte inkijk
sinds kort
beschikbaar

Digitale fotografie
De allernieuwste digiscoop-camera Nikon Coolpix 4500

Bel voor de laatste aanbiedingsprijs
naar Voorburg of Den Haag!

CD's / CD-ROM's
De ideale voorbereiding
op je reis!

Bel voor
de CD
van jouw
bestemming
naar
Voorburg
of
Den Haag

Rugzak: Lowe Pro Dry Zone
De eerste echte waterdichte
rugzak ter wereld, bestand tegen
elke hoosbui.
Nu beperkt
leverbaar!

Normaal:
€ 499,-
DB-prijs:
€ 429,-

Minidisk-recorder
Sony MZ-N707
De meest uitgebreide minidisk-
recorder met koppelingen naar de
PC en audio-apparatuur

Normaal:
€ 349,-
DB-prijs:
€ 319,-

Alle apparatuur geleverd met Nederlandse garantie
Verzending mogelijk door heel Nederland
Met 20 jaar veldervaring geheid een goed advies
Inruil van camera's, kijkers e.d. mogelijk

BEL VOOR DE LAATSTE PRIJS!

Prijzen incl. BTW. excl. verzendkosten. Prijswijzigingen voorbehouden.

Pentax • Sigma • Slik • Sony • Swarovski • Swift • Tamron • Zeiss e.v.a.

Leica • Manfrotto • Minolta • Nikon • Novoflex • Olympus • Optolyth

natuurreizen naar

ARCTIS

- Spitsbergen
- Groenland
- Arctisch Canada
- IJsland
- Schotse Eilanden

ANTARCTICA

- Antarctica
- South Georgia
- Falklands
- Macquarie
- Campbell
- Chili
- Argentinië

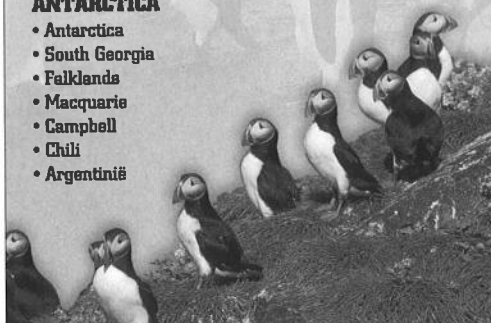

Foto Papagaaiduikers: René van Rossum

Beluga Expeditions & Adventures B.V.

Smallandstraat 6

3195 AR PERNIS (Rt)

website: www.beluga.nu

tel. 010 - 295 01 26

e-mail: info@beluga.nu

BBWF 2002 SUPPORTING

Saving the last
lowland rainforests
in Sumatra

Anglian Water
Birdwatching Centre,
Eggleston Nature Reserve,
Rutland Water

Friday 16 August
to Sunday 18 August
9.30 am - 5.30 pm daily
Adults £9 • Children free

British BIRDWATCHING FAIR 2002

Main sponsor:

in focus

Also sponsored by:

JESSOPS

www.wildsounds.com

All profits will be donated by
Leicestershire Wildlife Sales to
BirdLife International.
Leicestershire Wildlife Sales is
a wholly owned subsidiary of
LRWT. The RSPB, BirdLife
International and LRWT
are UK registered charities.

Siberische Strandlopers in Ezumakeeg in augustus 1998 en augustus 2000

Rudy Offereins, A (Bert) de Bruin, Ferdy G S M Hieselaar, Eric Koops & Roy Slaterus

Zowel in augustus 1998 (twee exemplaren) als augustus 2000 (één exemplaar) werden Siberische Strandlopers *Calidris acuminata* waargenomen in de Ezumakeeg, nabij Ezumazijl aan de Friese kant van het Lauwersmeergebied. Deze waarnemingen waren goed voor het tweede tot en met het vierde exemplaar van deze soort voor Nederland. In dit artikel worden deze gevallen gedocumenteerd en wordt ingegaan op de determinatie van en de verschillen tussen de afzonderlijke vogels.

6-23 augustus 1998

Op donderdag 6 augustus 1998 besloot Rudy Offereins voor de 36e keer dat jaar dat een werkdag in Leeuwarden, Friesland, maar weer eens afgesloten moest worden met een bezoek aan de Ezumakeeg. In die periode stond het waterpeil in het gebied precies goed om de aanzwellende stroom steltlopers van voedsel te voorzien. Om 18:45 ontwaarde hij in een groep steltlopers een vrij forse *Calidris*-strandloper die hem in eerste instantie deed denken aan een Gestreepte Strandloper *C melanotos*. Bijna in de seconde dat hem opviel dat de borst van de vogel wel erg intensief gevlekt was en niet gestreept en dat de vogel een roestbruin petje had, vloog deze met de andere aanwezige steltlopers op vanwege een naderende Bruine Kiekendief *Circus aeruginosus*. Langzaam begon het te dagen dat deze vogel eigenlijk alleen een Siberische Strandloper kon zijn! Na telefonisch hulp gezocht te hebben om de zenuwen te kalmeren kreeg RO de vogel na c 10 min zoeken weer in beeld – in gezelschap van nóg een ‘gestreepte’ strandloper! Vrijwel in één oogopslag deed RO deze tweede vogel af als een Gestreepte Strandloper vanwege de op het oog scherp begrensde borstband en lichte onderbuik en concentreerde hij zich op het eerst ontdekte exemplaar. Deze toonde een meer gevlekt verenkleed met opvallende chevrons op de flanken, een roestbruin petje, alsmede een vrij korte, licht gebogen snavel. Het wás een Siberische Strandloper en de dankbare taak van het verspreiden van dit nieuws kon worden opgepakt.

De morele plicht om twee andere vogelaars verderop ook op de soort te wijzen zorgde

ervoor dat een nadere blik op de tweede vogel erbij inschoot. Op het moment dat RO beide vogels eindelijk in zijn telescoop had, vlogen ze allebei op en verdwenen achter het hogere gras. Na enkele minuten zoeken ontwaarde hij de gedetermineerde Siberische Strandloper weer op de oude plek. Na ongeveer vijf kwartier verdween de vogel, opgejaagd door een Blauwe Kiekendief *C cyaneus*, uit het zicht. De tweede ‘gestreepte strandloper’ werd die avond niet meer waargenomen.

De volgende dag werd de Siberische Strandloper al weer vroeg (rond 06:30) ontdekt, tot vreugde van vele vogelaars van buiten de noordelijke regio. Aan het eind van de middag besloten onder anderen Ferdy Hieselaar en Roy Slaterus – na de Siberische Strandloper bekeken te hebben – op zoek te gaan naar een Poelruiter *Tringa stagnatilis* die gemeld was in het zuidelijke deel van de Ezumakeeg. Bij het afzoeken van de slikken ontdekte FH rond 17:00 een ‘gestreepte strandloper’ waarbij hij in eerste instantie dacht aan een Siberische Strandloper. Het feit dat diverse vogelaars de Siberische Strandloper een paar 100 m verderop nog in beeld hadden, deed hem twijfelen. RS besefte echter snel dat de vogel wel degelijk een Siberische Strandloper was. Direct alarmeerden ze de andere vogelaars c 200 m verderop om te waarschuwen dat de Siberische Strandloper nu hier zat. Pas na enige minuten namen een paar mensen de moeite om de afstand te overbruggen en ze vroegen vrij ongeïnteresseerd: ‘Hebben jullie die Poelruiter in beeld?’ – ‘Nee, die Siberische Strandloper zit nu hier!’ – ‘Dat kan niet, want zij hebben hem daar nog steeds in beeld!’. RS en FH moesten vervolgens diverse vogelaars voor wie twee Siberische Strandlopers te veel was overtuigen van de juistheid van de determinatie. Beide vogels bleven die avond honkvast en werden bijna tot donker door c 35 vogelaars waargenomen, steeds op c 200 m afstand van elkaar.

De tweede vogel werd op 8 augustus rond 06:30 kortstondig waargenomen door Max Berlijn. De rest van de dag werd tevergeefs gezocht naar beide vogels. De verrassing was dan ook groot toen op zondag 9 augustus het eerste

exemplaar weer opdook en zich tot en met 23 augustus soms fraai liet bekijken. De tweede vogel werd niet meer waargenomen (Offereins 1998).

De beschrijving van de eerste vogel is gebaseerd op aantekeningen van RO, foto's van Arnoud van den Berg en Roef Mulder en video-beelden van Marc Plomp (van den Berg & Bosman 1999, 2001, Plomp et al 1999; Birding World 11: 294, 1998, Br Birds 92: 288, 1999, Dutch Birding 20: 184, plaat 139, 196, plaat 158, 1998), die van de tweede vogel op aantekeningen van FH, RO en RS en (niet gepubliceerde) video-beelden van Marc Plomp.

Beschrijving eerste vogel

GROOTTE & BOUW Bouw globaal als kleine Kemphen *Philomachus pugnax*. In directe vergelijking iets kleiner dan meeste aanwezige Krombekstrandlopers *C ferruginea* maar steviger gebouwd met zwaardere, in rust vooruitgestoken borst. Buik plat, waardoor hoekig voorkomen. Kop in verhouding met lichaam klein. Kruin plat. Snavel niet langer dan diepte van kop en zeer licht omlaag gebogen. Poten middellang en stevig. **KOP & HALS** Kruin opvallend door zwartgevlekte bruinrode tekening, doorlopend tot aan snavelbasis. Rest van kop lichtbruin met fijne zwarte vlekjes; kin bleker. Wenkbrauwstreep ongevekt en op afstand doorgaans moeilijk te onderscheiden. Teugel bruin, slechts iets donkerder dan rest van kop. Oorstreek vaag donkerbruin met in goed zonlicht waarneembare rossige zweem; dit echter niet opvallend, waardoor vrij open gelaatsuitdrukking. Ogen relatief groot overkomend, mede veroorzaakt door ononderbroken witte oogring. Voorhals met op afstand twee schijnbaar grijzige vlekken als gevolg van enkele ontbrekende veren (zie sleet & rui).

BOVENDELEN Mantel contrastrijk; bruingeel met in lengterichting zwarte parallel lopende lijntjes. Schouderveren met donkerbruin centrum, naar onderen toe donkerder wordend, met licht geelbruine rand. Bovenste schouderveren meer warmbruin met zwart centrum. Kleine dekveren egaal grijsbruin. Tertiaals grijsbruin met dunne lichtgele rand. Bovenste tertiaal donkerder met iets gelere rand.

ONDERDELEN Vlekken op kop verder naar onderen toe intensiever wordend, op borst bestaand uit duidelijke ronde vlekken, overgaand in dichte V-vormige vlekjes, richting buik verminderend. Op flanken enkele forse bruine chevrons bijna tot aan anaalstreek. Onderstaartdekveren wit met enkele kleine V-vormige donkere vlekjes. Grondkleur van hals en borst bruingeel, op onderbuik overgaand in wit. Buik en anaalstreek wit.

VLEUGEL Vlekkerig donkerbruin zonder duidelijk zichtbare vleugelstreep. Ondervleugeldekveren wit. Rest van ondervleugel grijswit.

STAART Staartcentrum donker. Buitenzijden van bovenstaartdekveren wit, als bij Kemphaan, echter met enkele donkere vlekken.

NAAKTE DELEN Oog donker. Snavel donker grijsgroen met zwarte punt. Snavelbasis roze op zowel onder- als bovensnavel. Poot groengeel in fel zonlicht, meer olijfgroen bij bewolkt weer.

SLEET & RUI In eerste dagen in voorhals enkele veren missend; vanaf 15 augustus 'gaten' hersteld en meer kin-, hals- en borstveren ruiend waardoor bleker en vager wordend qua tekening. Buik, flanken en vleugels ongeruid blijvend.

GEDRAG Eerste dagen langzaam en schokkerig foeragerend met voorovergebogen houding, soms met doorgesakte poten, herinnerend aan Bokje *Lymnocyrtus minimus*. Op 9 augustus langdurig stilstaand tussen vegetatie. Tegen einde van waarnemingsperiode duidelijk actiever. Doorgaans solitair op droge delen foeragerend. Vegetatie inlopend en zich drukkend bij overvliegende roofvogels. Een keer net als tweede exemplaar

170-171 Siberische Strandloper / Sharp-tailed Sandpiper *Calidris acuminata*, adult, Ezumakeeg, Lauwersmeer, Friesland, 9 augustus 1998 (Arnoud B van den Berg)

meevliegend in groep Krombekstrandlopers. Soms losjes met Kemphanen optrekkend. Vaak als laatste opvliegend.

Beschrijving tweede vogel

GROOTTE & BOUW Forse, compact gebouwde strandloper, ongeveer even groot als eveneens aanwezige Krombekstrandloper maar veel zwaarder overkomend door meer gedrongen bouw met kortere nek en zwaardere borst, 'hoekig' uiterlijk gevend. Vleugelpunt ongeveer tot staarteinde reikend. Handpenprojectie zeer kort, maximaal enkele handpennen voorbij tertials stekend. Snavel kort, even lang als diepte van kop, licht gebogen. Stevige middellange poten, in vlucht niet voorbij staartpunt stekend. Korte spitse staart, als bij meeste strandlopersoorten

KOP & HALS Opvallend roodbruine kruin, donkerbruin gestreept, scherp afgescheiden van wenkbrauwstreep, roodbruin petje vormend; petje doorlopend tot aan snavelbasis. Wenkbrauwstreep lichtcrème, breder en lichter wordend achter oog, achter oorstreek vervagend. Lichte oogring aanwezig maar weinig opvallend. Teugel duidelijker dan oorstreek, donkerbruin. Oorstreek donkerder dan achterhals, licht rossig. Hals lichtbruin gestreept.

BOVENDELEN Mantel en rug grijsbruin, zwaar gestreept; mantelveren met donker centrum en lichtere rand, op scheiding met schouderveren onopvallende V vormend. Schouderveren naar achteren toe groter wordend, met donker zwartbruin centrum met lichte beige rand, lichter en daardoor opvallender dan randen van mantelveren, geen lichte baan vormend.

ONDERDELEN Borst op afstand lichtbruin zonder rossige tint; grondkleur vuilwit. Borst bedekt met lichtbruine chevrons, slechts met telescoop afzonderlijk zichtbaar, hierdoor op eerste oog niet scherp afgescheiden borstband vormend. Chevrons over flank doorlopend tot achter poot, naar achteren in aantal afnemend. Buik vuilwit. Onderstaartdekveren met enkele fijne streepjes.

VLEUGEL Smalle lichte vleugelstreep, minder opvallend dan bij Krombekstrandloper. Handpennen donkerbruin; handpensschachten licht (opvallend in vlucht). Armpennen evenals handpennen donkerbruin. Armvleugeldekveren met donkerbruine centra en lichte beige rand. Tertials donkerbruin met lichte randen. Ondervleugel wit met donkere achterrand gevormd door lichtgrijze hand- en armpennen.

STAART Staart donkerbruin. Bovenstaartdekveren in midden donker, aan weerszijden wit.

NAAKTE DELEN Snavel donkerbruin met lichte basis. Oog donker. Poot olijfgroen.

SLEET & RUI In vergelijking met ander exemplaar rui naar winterkleed verder gevorderd. Hierdoor chevrons veel minder opvallend, vooral op flanken, waardoor groter contrast tussen donkere borst en lichte buik en flanken. In tegenstelling tot ander exemplaar geen beschadiging door rui aan verenkleed in hals.

GEDRAG Rustig lopend, frequent pikkend, geheel anders dan snel, peurend foerageergedrag van Krombekstrandlopers. Foeragerend op drooggevallen slik,

meestal in buurt van vegetatie. Geen interactie met andere aanwezige steltlopers waargenomen.

Terugkijkend heeft het er alle schijn van dat beide vogels alleen op 6 augustus direct naast elkaar gezien zijn (hoewel de tweede vogel toen nog niet als Siberische Strandloper was gedetermineerd). Bij het bestuderen van de eerste ruwe videobeelden gemaakt door Marc Plomp bleek dat de Siberische Strandloper die op 7 augustus 's ochtends werd ontdekt de tweede vogel was. Tevens lijkt het erop dat beide vogels die dag afwisselend waargenomen zijn en dat pas laat in de middag bleek dat het om twee vogels ging.

Het grootste verschil tussen beide vogels was het foerageergedrag. De eerste vogel foerageerde de eerste dagen zelfs voor een Siberische Strandloper erg langzaam en stond op 9 augustus bijna de gehele dag stil. Mogelijk was de vogel niet geheel fit. Vanaf 15 augustus waren de 'gaten' in de bevedering van de voorhals verdwenen en werden tevens in snel tempo meer veren in de hals en buik vervangen waardoor de tekening hierop behoorlijk vervaagde en meer zeemkleurig van tint werd. Vergelijk bijvoorbeeld Dutch Birding 20: 196, plaat 158, 1998, gemaakt op 9 augustus, en de opnamen op Plomp et al (1999), gemaakt op 23 augustus. De chevron-tekening op de flanken en anaalstreek bleef grotendeels ongewijzigd. Tegen het einde van de waarneemperiode was de vogel klaarblijkelijk weer op krachten en foerageerde aanmerkelijk actiever. Het is voor deze soort niet ongevoel dat voor aankomst in de overwinteringsgebieden, vanaf eind augustus, hals- en buikveren maar ook mantel- en schouderveren geruid worden. Eenmaal aangekomen in de overwinteringsgebieden worden de overige en voor de lange vliegafstand meer essentiële veerpartijen vervangen (Cramp & Simmons 1983).

De tweede vogel vertoonde geen hiaten in het verenkleed en foerageerde de gehele waarneemperiode actief. Hij onderscheidde zich tevens door de moeilijk zichtbare chevrons op de flanken die eigenlijk alleen door de telescoop te zien waren. In combinatie met de afgetekend overkomende borstband was, bij oppervlakkige bestudering, verwarring met Gestreepte Strandloper goed mogelijk. Bij Gestreepte Strandloper is deze borstband echter nog duidelijker begrensd en de aanwezige tekening bestaat uit lengtestreepjes en niet uit losse vlekjes zoals bij Siberische Strandloper. De oorzaak van deze vage tekening was de in vergelijking met de eerste vogel verder doorgezette rui op de onderdelen. Een ander punt van

verschil was de lichte V achter op de mantel, die de eerste vogel niet vertoonde. De tweede vogel leek iets groter te zijn en een vollere borst te hebben dan de eerste, hoewel een betrouwbare directe vergelijking niet mogelijk was.

16 augustus 2000

Op 16 augustus 2000 reden Bert de Bruin en Eric Koops naar de Ezumakeeg om daar gedurende de avonduren steltlopers te bekijken. Eenmaal aangekomen kwamen zij Rommert Cazemier tegen die samen met andere vogelaars al een groot deel van het gebied had afgezocht. BdB en EK besloten hun aandacht te richten op het zuidelijke deel en de daar aanwezige groep Kleine Strandlopers *C minuta* te checken. Na enkele minuten attendeerde EK BdB en RC op een steltloper die erg veel weg had van een adulte Siberische Strandloper. De vogel liep op een afstand van c 300 m op dezelfde plek waar in 1998 twee Siberische Strandlopers waren gezien! Enkele minuten later kwam de vogel weer in beeld. Het donkere petje dat de opvallend lichte wenkbrauwstreep accentueerde, alsmede de karakteristieke 'jizz' sterkten hun vermoeden. Toen de donkere chevrontekening op de flanken kon worden vastgesteld stond de determinatie vast en werd de waarneming als 'zeker' doorgepiept. Helaas voor de toegesnelde vogelaars was de groep steltlopers inmiddels opgevlagen en kon de vogel mede door de invallende duisternis niet meer worden teruggevonden. Ook de daarop volgende dagen bleef elke zoekactie vruchteloos.

De beschrijving is gemaakt aan de hand van veldnotities van BdB en EK.

GROOTTE & BOUW Duidelijke *Calidris*-strandloper, fractie groter dan Bontbekplevier *Charadrius hiaticula* en duidelijk groter dan Temmincks Strandloper *C temminckii* en Kleine Strandloper, waarmee direct vergelijkbaar. Topzware indruk als Gestreepte Strandloper of miniatuur Kemphaan. Korte handpenprojectie, poten kort en vrij ver achter op lichaam en geknikt gehouden ('door poten gezakt'). Lichaam met relatief kleine kop en zware borst. Korte gebogen snavel, duidelijk korter dan kop, vrij sterk en evenredig gekromd (buitenproportioneel kort lijkend).

KOP Kop opvallend getekend. Relatief klein met donker petje (donkerste deel van vogel), opvallend en afstekend tegen lichte, opvallende, vrij ver achter oog doorlopende wenkbrauwstreep. Oorstreek vrij donker, waardoor wenkbrauwstreep nog meer opvallend. Kleur van petje, teugeltekening, oogring en keel niet vastgesteld.

BOVENDELEN Bruinige, rossige bovendelen met donkere mantel en schouders met lichte tekening, gevormd door lichte, smalle veerranden. Grote dekveren en tertials donkergrijs met lichtbruinige of rossige rand;

laatste vooral goed te zien op buitenvlaggen.

ONDERDELEN Borst vrij donker en niet veel lichter dan kop. Bruinige grondkleur op borst met veel donkere lengtestreepjes, rommeliger dan bij Gestreepte Strandloper verwacht mag worden. Flank en rest van onderdelen licht gekleurd. Streeptekening op flank doorlopend tot op onderstaartdekveren. Flanktekening bestaand uit donkere chevrons (aan één zijde vastgesteld). Buik licht maar hier verder geen details aan gezien.

NAAKTE DELEN Poot donker, veelal geknikt gehouden, waardoor exacte kleur niet vastgesteld. Snavel donker lijkend, als poot.

GEDRAG Voornamelijk foeragerend door begroeiing, met geknikte poten en met voorste (topzware) deel van lichaam naar beneden gericht. Zeer langzaam foeraergegedrag met slome pikbewegingen, duidelijk trager dan Temmincks Strandloper en veel langzamer dan Kleine Strandloper.

Determinatie

De drie vogels deelden hét unieke kenmerk voor Siberische Strandloper, te weten de aanwezigheid van chevrontekening op de flanken (Hayman et al 1986, Svensson et al 1999). Aanvullende kenmerken zijn het compacte, topzware voorkomen met de platte buik en de roodbruine kruin, al is dit laatste kenmerk niet bij de derde vogel vastgesteld. Het feit dat alle drie de vogels deze chevrontekening vertoonden, is voldoende om vast te stellen dat het adulte waren, aangezien juveniele vogels deze tekening missen. Verreweg de meeste gevallen in Europa betreffen adulte vogels (Vinicombe & Cottridge 1996).

Voorkomen in Nederland

De drie beschreven vogels zijn aanvaard door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA). Dit waren het tweede, derde en vierde exemplaar voor Nederland (Wiegant et al 1999, van der Vliet et al 2001). Het eerste geval betrof een adulte vogel die zich van 14 tot 21 september 1989 bevond te Philippine, Zeeland (Bekaert 1991, van den Berg & Bosman 2001) en die naar wordt aangenomen eerder van 3 tot 5 september 1989 te Longchamps, Namur, België, verbleef (Ameels et al 1989, De Schutter 1989). Opmerkelijk genoeg was het vijfde exemplaar voor Nederland (ook een adulte) van 24 tot 27 juli 2002 eveneens in de Ezumakeeg aanwezig.

Dankzegging

Wij danken Marc Plomp voor het ter beschikking stellen van de beelden van de op grote afstand foeragerende (naar later bleek) tweede vogel van 1998.

Summary

SHARP-TAILED SANDPIPERS AT EZUMAKEEG IN AUGUST 1998 AND AUGUST 2000 From 6 to 23 August 1998, a Sharp-tailed Sandpiper *Calidris acuminata* was observed at Ezumakeeg, Lauwersmeer, Friesland, the Netherlands. On 6 August, another Sharp-tailed Sandpiper was briefly seen at the same site; this bird was identified with certainty as a second adult individual on 7 August and was last seen on 8 August. The birds could be recognized individually on the basis of their plumage and feeding behaviour. The first bird was an adult in summer plumage which was feeding very slowly; the second was an adult already moulting to winter plumage on the underparts and feeding more actively. Identification of the second individual initially caused some problems because the chevrons on the breast and flanks were less obvious, thus creating the impression of a breast band. In the evening hours of 16 August 2000, an adult Sharp-tailed Sandpiper was again present at the same site. These observations constituted the second, third and fourth Sharp-tailed Sandpipers for the Netherlands. The first was an adult at Philippine, Zeeland, on 14-21 September 1989 (this bird was considered to be the same individual as the first for Belgium at Longchamps, Namur, on 3-5 September 1989). Remarkably, the fifth for the Netherlands, also an adult, was in exactly the same Ezumakeeg area as the previous three from 24 July 2002 onwards.

Verwijzingen

Ameels, M, Lafontaine, R-M, Lafontaine, D 1989. Première observation d'un Becasseau à queue pointue

- (*Calidris acuminata*) en Belgique. Aves 26: 231-232.
 Bekaert, L 1991. Siberische Strandloper te Philippine in september 1989. Dutch Birding 13: 125-127.
 van den Berg, A B & Bosman, C A W 1999, 2001. Zeldzame vogels van Nederland – Rare birds of the Netherlands. Avifauna van Nederland 1. Eerste, tweede druk. Haarlem.
 Cramp, S & Simmons, K E L (redactie) 1983. The birds of the Western Palearctic 3. Oxford.
 De Schutter, B 1989. Siberische Gestreepte Strandloper te Longchamps: een nieuwe soort voor België. Belgian Birding Magazine 0: 18-20.
 Hayman, P, Marchant, J & Prater, T 1986. Shorebirds: an identification guide to the waders of the world. Londen.
 Offereins, R 1998. DB Actueel: Twee Siberische Strandlopers in Ezumakeeg. Dutch Birding 20: 195-196.
 Plomp, M, Boon, L J R, Groenendijk, C, ter Ellen, R, Opperman, E & van den Berg, A B 1999. Dutch Birding video-jaaroverzicht 1998. Videocassette. Woerden.
 Svensson, L, Grant, P J, Mullarney, K & Zetterström, D 1999. Collins bird guide. Londen.
 Vinicombe, K & Cottridge, D M 1996. Rare birds in Britain and Ireland: a photographic record. Londen.
 Wiegant, W M, de Bruin, A & CDNA 1999. Rare birds in the Netherlands in 1998. Dutch Birding 21: 309-329.
 van der Vliet, R E, van der Laan, J & CDNA 2001. Rare birds in the Netherlands in 2000. Dutch Birding 23: 315-347.

Rudy Offereins, Grote Kerkstraat 109, 8911 EB Leeuwarden, Nederland (calidris@xs4all.nl)
 A (Bert) de Bruin, Albertine Agnesplein 8a, 9717 EV Groningen, Nederland (tete@wx.nl)
 Ferdy G S M Hieselaar, Meijerslaan 32, 2105 PB Heemstede, Nederland (f.hieselaar@sfb.nl)
 Eric Koops, Elzenlaan 54, 9741 NG Groningen, Nederland (eric.koops@ahold.com)
 Roy Slaterus, Patiëntiestraat 3, 2011 DL Haarlem, Nederland (rslaterus@hotmail.com)

White-crowned Wheatear in Algarve, Portugal, in March 2001

Ray Tipper & Victoria Beale

On Sunday 25 March 2001 at 13:00, a group of staff and volunteers returned to Cruzinha, the A Rocha bird observatory at Mexilhoeira Grande, Algarve, Portugal (37:08 N, 08:36 W), from a morning in the field. One of the party, Isobel Soares, noticed and pointed out an unusual bird that was under the porch of the observatory building. Victoria Beale and Simon Mahood were next to see the bird, which had perched on a gate only 8 m away, and were amazed to be looking at a striking black and white wheatear *Oenanthe*. Within seconds, however, it flew away and could not immediately be relocated. Meanwhile, SM had suggested it was probably a White-crowned Wheatear *O leucopyga* and a review of the literature by VB and SM quickly confirmed this identification. After a search, the bird was rediscovered about half an hour later on the observatory roof. Notes and photographs were taken and sketches made by VB and SM, whereupon VB began to telephone local birders to inform them of this exciting find. Ray Tipper was the first to arrive at 15:45 and he immediately set about photographing the bird. Before long, there had developed a significant twitch in Algarvian terms with no fewer than eight people having assembled. The bird was extremely confiding, feeding on the ground in the garden and perching on the building roofs and guttering. On a first floor terrace, a small sandpit with dimensions of only 1 m x 0.75 m held a special attraction for the wheatear, which repeatedly returned to investigate this tiny stretch of sand. Throughout the late afternoon, the bird spent much of its time in the immediate vicinity of, or actually on, the observatory building, although on several occasions it disappeared for periods of 10 min or more. At 17:30, with the bird having been absent for some 15 min, a search of the grounds was conducted but failed to locate it. It was assumed that the wheatear had gone to roost and VB and RT made plans for the following morning as RT was anticipating that better light conditions for photography would present themselves on the morrow. In the event, however, much to everybody's surprise, the bird failed to appear the next day.

Description

The description is based on field observations and photographs by RT.

SIZE & STRUCTURE Considered to be slightly larger than Northern Wheatear *O oenanthe* (although at no time any other bird close enough for direct size comparison). In general, structure similar to Northern Wheatear but tending to appear plumper (enhanced by habit of fluffing-out body-feathers) and never displaying slim, gaunt, upright posture often adopted by that species. Frequently cocking tail and slowly lowering it. In profile, bill looking long with culmen distinctly curved downwards towards tip.

PLUMAGE Head, upperparts and underparts to lower belly dark sooty brown to blackish but appearing black at distance. Browner tips to some crown-feathers discernable in direct sunlight. 'Alice-band' of white arching across crown from point level with front of eye. Both front and rear borders of band ragged. Tips of one, possibly two, feathers level with, and behind, upper rim of right eye showing as small white spot. Wings and central rectrices dull, dark brown contrasting markedly with colour of body. In some photographs, secondaries seeming slightly darker than primaries. Lower back, rump, lower belly, undertail-coverts and outer rectrices white. Some dark, elongated spotting towards tips of white outer rectrices, seemingly on both upper- and undersides.

BARE PARTS Eye, bill, leg and claws all black.

VOICE No call heard.

Identification and ageing

White-crowned Wheatear shares its chiefly black plumage with Black *O leucura*, Variable *O picata* of the subspecies *O p opistholeuca* and dark morph Eastern Mourning Wheatear *O lugens* (Basalt Wheatear) but it is the only one ever to show white on the head. Adult White-crowned Wheatear is glossy black, tinged bluish, with a white crown, lower back, rump, undertail-coverts, lower belly and outer rectrices, the last sometimes showing black subterminal spots (Clement 1987, Cramp 1988, Lewington et al 1991). Sexing, however, is unsafe unless confirmed by measurements or direct comparison with known males (Peter Clement in litt). In winter, the plumage is less glossy and the underparts, wings and central rectrices are browner. Adults of the eastern subspecies *O l ernesti* have the black plumage more

172-173 White-crowned Wheatear / Witkruintapuit *Oenanthe leucopyga*, probably first-summer, Mexilhoeira Grande, Algarve, Portugal, 25 March 2001 (Ray Tipper)

strongly glossed blue and have a distinctly longer bill (Cramp 1988).

First-winter birds resemble winter adults but the head and body are less glossy, the wings are duller and browner, the spotting on the tips of the outer rectrices is more pronounced and the crown is dark, becoming white with the moult into adult plumage (Cramp 1988, Keith et al 1992). There remains some confusion over the age at which a white crown is acquired. Cramp (1988) asserts that any individual with a black crown is a juvenile or first-year, but information gained from field trips and examination of museum skins indicates that first-years and adults can show a range of crown coloration from entirely black (most usual in September individuals) to those with a little white (ie, just a feather or two) to a completely white crown (Peter Clement in litt).

The white band across the crown and the white outer rectrices of the Algarve bird, features which immediately eliminated all potential confusion species, made identification straightforward. Ageing, however, proved less simple. The body plumage was so dull, with a total absence of any glossiness, as to be reminiscent of a juvenile. The existence of white crown-feathering initially prompted us to surmise that the bird was a first-summer but a first-winter could not be excluded on this feature alone as white can develop on the crown following post-juvenile moult (Clement 1987). However, the combination of white crown-feathering, dull, unglossed plumage and, in particular, the brown-ness of the flight-feathers and greater coverts leads us to conclude that this was indeed a first-summer individual.

Weather and associated migrants

On 25 March 2001, the weather along the coastal Algarve was rather overcast with brief intervals of hazy sunshine. On the following day at Tavira, some 85 km east of Mexilhoeira Grande, RT discovered a newly-arrived party of three Ruddy Shelducks *Tadorna ferruginea* (two females and a male) which had not been present on the previous morning. Ruddy Shelduck is a vagrant to Portugal and, although once regular in and around the Doñana NP, Spain, it is now a rare and sporadic visitor to that country. It is tempting to surmise that the arrival at a similar time of two North African vagrants in the Algarve was associated with the prevailing weather system at the time.

Distribution and movements

According to Cramp (1988), nominate *O l leucopyga* inhabits the desert zone of northern Africa west of the Nile valley. The only other recognized race, *O l ernesti*, is present east of the Nile valley, in the Sinai and Arabia north to the Dead Sea area. In the Nile valley and north-eastern Sudan intergrades occur. White-crowned Wheatear is essentially a resident species but some individuals wander in winter, especially in the east (Clement 1987).

The observation at Mexilhoeira Grande constitutes the first record of White-crowned Wheatear for Portugal. It has been submitted to the Portuguese rarities committee. In western Europe there have been just three previous records involving four individuals.

Britain Kessingland, Suffolk, England, 4-5 June (and probably few days previously) 1982, probably first-summer of probably nominate *O l leucopyga* (Brown 1986, Easton 2001).

Germany Buchenhüll, Kreis Eichstätt, Bayern, 9-13 May 1986, adult, regarded to have been of eastern subspecies *O l ernesti* (Karcher & Siering 1988, Br Birds 85: 443-463, 1992). (This record is now placed in Category D of the German list; Peter Barthel in litt.)

Spain Sabinar del Marquez, Reserva Biológica de Doñana, Huelva, 28 May 1977, two, regarded as immature and adult male (Soriguer 1978). (Note that this much-quoted record, which pre-dates the existence of the Spanish rarities committee, has never been reviewed by that committee; Ricard Gutiérrez in litt.)

For the sake of completeness, it should be noted that there were four records of Black Wheatear in Britain between 1912 and 1954 (Fair Isle, Shetland, Scotland, 28-30 September 1912; Altrincham, Cheshire, England, 1 August 1943; Fair Isle, 19 October 1953; and Greatstone-on-Sea, Kent, England, 17 October 1954; these are additional to two forming part of the 'Hastings Rarities') that were considered unacceptable on review by the BOURC mainly on the grounds that White-crowned Wheatear could not be safely excluded (Evans 1994, Michael Rogers in litt). A similar situation applies to an Irish record of a Black or White-crowned Wheatear at Portnoo, Donegal, on 10 June 1964 (Evans 1994).

Extralimital Western Palearctic records outside western Europe are known from Cyprus (adults at Akrotiri on 11-24 March 1970 and Curium on 28 May 1985 and singles on 30 March 1993, 14 April 1993, 22 February 1999 and 12-23 April 2000), Greece, Kuwait, Malta (18 April 1872, collected, specimen retained at Firenze (Florence) Museum, Italy) and Turkey (12 August

1993) (Wright 1874, Sultana & Gauci 1982, Flint & Stewart 1992, Sorace 1996, Snow & Perrins 1998).

Brown (1986) speculated that the paucity of records in southern Europe where Black Wheatear is resident might be due to black-headed White-crowned Wheatears having been misidentified as Black. There no longer seems any reason to support this view as the British record brought attention to this identification pit-fall which has been highlighted in all accredited field guides for the region ever since. In the 16 years since Brown's paper was published, there have been just two records of White-crowned Wheatear in western Europe (in Germany and the Algarve bird) and it seems realistic to accept that the occurrence of long-distance movements by this species is exceptional, with the Mediterranean Sea presenting a formidable obstacle to wandering individuals. Published references all allude to movements being confined to winter peregrinations. It is notable, therefore, that all western European records have been in spring (late March to early June).

Acknowledgements

We are extremely grateful to Peter Clement for commenting on our manuscript and for sharing his knowledge with us. We should also like to thank Peter Barthel (German rarities committee), Arnoud van den Berg, Lucien Davids, Enno Ebels, Ricard Gutiérrez (Spanish rarities committee), Marcel Haas and Blanca Ramos, all of whom provided information and/or references relating to previous European records of White-crowned Wheatear. Michael Rogers kindly answered questions and supplied information on the rejected British records of Black Wheatear and we are indebted to T J Cooke and Simon Wates who respectively translated German and Spanish papers for us.

Samenvatting

WITKRUINTAPUIT IN ALGARVE, PORTUGAL, IN MAART 2001. Op 25 maart 2001 werd gedurende een aantal uren een Witkruintapuit *Oenanthe leucopyga* waargenomen en gefotografeerd bij Mexilhoeira Grande, Algarve, Portugal. De vogel werd gedetermineerd aan de hand van het overwegend zwarte verenkleed met

een witte voorhoofdsband, witte anaalstreek, onderstaartdekveren en onderstaart, en overwegend witte staart waarop de karakteristieke zwarte tapuiten nauwelijks aanwezig was op de toppen van de buitenste staartpenen. Waarschijnlijk betrof het een vogel in eerste-zomerkleed, door de combinatie van dof zwart verenkleed, vlekkerige witte tekening op de bovenkop en bruine tint op de slagpenen en grote dekveren.

Het betreft het eerste geval voor Portugal en het vierde geval (en vijfde exemplaar) voor West-Europa; eerdere gevallen waren in Duitsland (13-15 mei 1986; geplaatst in categorie D), Engeland (4-5 juni 1982) en Spanje (28 mei 1977, twee). Buiten West-Europa is deze overwegend standvogel uit Noord-Afrika en het Midden-Oosten binnen het West-Palearctische gebied als dwaalgast vastgesteld in Cyprus (5), Griekenland, Koeweit, Malta (1) en Turkije (1).

References

- Brown, B J 1986. White-crowned Black Wheatear: new to Britain and Ireland. *Br Birds* 79: 221-227.
- Clement, P 1987. Field identification of West Palearctic wheatears. *Br Birds* 80: 137-157, 187-238.
- Cramp, S (editor) 1988. *The birds of the Western Palearctic* 5. Oxford.
- Easton, A 2001. White-crowned Black Wheatear *Oenanthe leucopyga* Kessingland 1982. Internet website: <http://home.clara.net/ammodytes/wheatear.htm>.
- Evans, L G R 1994. Rare birds in Britain 1800-1990. Little Chalfont.
- Flint, P R & Stewart, P F 1992. *The birds of Cyprus*. An annotated check-list. Second edition. Tring.
- Karcher, M & Siering, M 1988. Saharasczmätzer *Oenanthe leucopyga* (Brehm, 1855) bei Eichstätt, Oberbayern. *Verh Ornithol Ges Bayern* 24: 752 (plate), 759-760.
- Keith, S, Urban, E M & Fry, C M (editors) 1992. *The birds of Africa* 4. London.
- Lewington, I, Alström, P & Colston, P 1991. *A field guide to the rare birds of Britain and Europe*. London.
- Snow, D W & Perrins, C M 1998. *The birds of the Western Palearctic*. Concise edition. Oxford.
- Sorace, A 1996. The first White-crowned Black Wheatear *Oenanthe leucopyga* in Turkey. *Sandgrouse* 18: 68.
- Soriguer, R-C 1978. Primera cita de la Collalba yebélica (*Oenanthe leucopyga*) en la Península ibérica. *Doñana Acta Vertebrata* 5: 109-110.
- Sultana, J & Gauci, C 1982. A new guide to the birds of Malta. Valletta.
- Wright, C A 1874. Fifth appendix to a list of birds observed in Malta and Gozo. *Ibis* (3) 4: 223-241.

Ray Tipper, Apartado 278, 8800 Tavira, Portugal (tipper@mail.telepac.pt)
Victoria Beale, 37 Aitken Street, Dennistoun, Glasgow G31 3ND, UK
(victoria-and-colin@beale1.fslife.co.uk)

Transatlantic vagrancy of Palearctic species to the Caribbean region

Enno B Ebels

Transatlantic vagrancy of migratory birds is nowadays known to be a regular phenomenon. Many European birders may think this vagrancy – which is mainly concentrated in autumn – only occurs in one direction, namely from west to east, ie, from North America to Europe. Although vagrancy in this direction is probably much more frequent than in the opposite direction (related to predominantly westerly winds in higher air regions during the autumn migration period), a fair number of Palearctic species have been recorded as vagrants on the east coast of North America and further to the south, on islands in the Caribbean region. For North America, several of these species may be considered more or less regular, such as Eurasian Wigeon *Mareca penelope*, Tufted Duck *Aythya fuligula*, Northern Lapwing *Vanellus vanellus*, Curlew Sandpiper *Calidris ferruginea*, Ruff *Philomachus pugnax*, Black-headed Gull *Larus ridibundus*, Lesser Black-backed Gull *L. graellsii*, White-winged Tern *Chlidonias leucopterus*, Fieldfare *Turdus pilaris* and Western Jackdaw *Corvus monedula*. (It should be noted that, in principle, a few of these species may also arrive via north-eastern Asia and over the American continent; see below.)

Caribbean records of Palearctic vagrants include 10 recoveries of birds ringed in Europe that undoubtedly prove that transatlantic vagrancy from Europe to the Caribbean region occurs. This paper gives details of published records of Palearctic species in the Caribbean region (ie, islands in the Caribbean sea, also referred to as the West Indies), including these 10 ringing recoveries. Records from the Netherlands Antilles (Bonaire and Curaçao) and Aruba and from Trinidad & Tobago off the coast of Venezuela are included, although these islands are often considered part of South America rather than the Caribbean region (for instance, they are not included in Bond 1995 and Raffaele et al 1998). The list of Caribbean records is mainly based on Voous (1983), Bond (1985), Raffaele (1989), French (1991), Raffaele et al (1998) and Oberle (2000). Several additional records, mostly from recent years, have been reported by local cor-

respondents (see Acknowledgments) and, where possible, are given with full references. Species for which no detailed information on the date (at least month and year) of occurrence was available or which have a doubtful status have been placed between brackets. In recent years, many 'recent reports' have become available on the Internet. Systematic searching of the archives of these reports (for instance, those of the Southeastern Caribbean Bird Alerts at www.wow.net/ttfnr/rarebird.html) will reveal more reports than listed below, as will searching all recent reports in, for instance, the 'West Indies Region' in *American Birds* (later *Field Notes* and now *North American Birds*), *Cotinga* and *El Pitorre*. Note, however, that many of these reports may not (yet) have been assessed by the relevant rarities committee. The list in this paper does not pretend to be complete; the absence of a single ornithological list or list committee for the whole Caribbean region (as opposed to the American Birding Association Checklist Committee in North America and the American Ornithologists' Union Checklist) complicates the compilation of a full list. The Society of Caribbean Ornithology (SOC) publishes the journal *El Pitorre* in which several vagrant records have been published but does not monitor all vagrancy records for the whole region. For most species listed, a summary is given of the species' status in North America for comparison, mainly based on Sibley (2000).

Long-distance migrant seabirds such as Cory's Shearwater *Calonectris borealis* easily cross the Atlantic Ocean and are regular visitors to the Caribbean region. Other seabirds (for instance, Manx Shearwater *Puffinus puffinus* and Northern Gannet *Morus bassanus*) breed on both sides of the Atlantic Ocean and vagrants to the Caribbean may originate from either side. Some predominantly Palearctic species also breed in Greenland, such as Common Ringed Plover *Charadrius hiaticula* and Northern Wheatear *Oenanthe oenanthe*. These birds migrate to Europe but could conceivably reach the Caribbean region without actually crossing the Atlantic Ocean. Some of the species included in the list, such as

FIGURE 1 Map of Caribbean region with main islands and island groups and individual islands mentioned in the survey of records; bird records in this paper originate from area within dotted line

Curlew Sandpiper, breed in the easternmost regions of the Palearctic. These species could also reach the Caribbean region 'the other way round', across North America. For all other species listed below, it may be assumed that they have crossed the Atlantic Ocean to reach the Caribbean (including the possibility of ship-assisted passage). This conclusion is supported by the fact that a large number of records come from Barbados, the easternmost island of the Lesser Antilles; Bull (1978) reached the same conclusion but based on a much smaller number of (then known) records. Introduced species from Palearctic origin (for instance, Eurasian Collared Dove *Streptopelia decaocto* (possibly 'self-introduced' by ship-assisted arrivals), Common Starling *Sturnus vulgaris* and House Sparrow *Passer domesticus*) are not included in the list. For information on the spread of Eurasian Collared Dove in the Caribbean region, see, for instance, Garrido & Kirkconnell (1990), Smith (1995), Francis (1996), Barré et al (1997) and Pitiré 9 (3): 2-4.

The most remarkable record of a Palearctic vagrant in the western Atlantic Ocean is probably that of a Dark-sided Flycatcher *Muscicapa*

sibirica first seen and then collected on Bermuda on 28-29 September 1980, north of the area covered in this paper (Wingate 1983). Although predicted as a vagrant from its breeding grounds in the Eastern Palearctic to Britain and Europe by Wallace (1980), there have been no records of Dark-sided Flycatcher so far in the Western Palearctic. The Bermuda bird must have either 'overshot' Europe and the Atlantic Ocean to reach the Nearctic region or may have followed a quite different route, taking a short-cut over the Arctic region (as suggested by Wingate 1983). It is noteworthy that several other eastern Palearctic species have been recorded along the Atlantic coast of North America, including Lesser Sand Plover *C. mongolus*, Red-necked Stint *C. ruficollis*, Black-tailed Gull *L. crassirostris*, Slaty-backed Gull *L. schistisagus*, Citrine Wagtail *Motacilla citreola* (Louisiana, USA), Black-backed Wagtail *M. lugens*, Siberian Stonechat *Saxicola maura* (Québec, Canada) and Brown Shrike *Lanius cristatus* (Nova Scotia, Canada) (Foxall & McLaren 1998, Sibley 2000; Roland van der Vliet in litt). These records indicate that even eastern Palearctic species may one day turn up in the Caribbean region.

The large proportion of large wader birds (such as herons and egrets) in the list of Caribbean records may be explained by several factors. First, they are conspicuous birds that are more easily found, recognized and collected than, for instance, small passerines. Second, large birds have a higher average speed of flight and may therefore have a higher chance to make a successful crossing of large water surfaces than smaller birds. Third, large wader birds can swim if necessary. However, one may wonder if birds flying so low over the surface are likely to fly long distances, since long-distance migration is normally related to a higher altitude of flight. Fourth, south-easterly air streams that favour 'reverse' transatlantic vagrancy may dominate in more southerly regions (off the African north-west coast) where the numbers of large wader birds can be high, making them more susceptible to vagrancy. The fact that Cattle Egrets *Bubulcus ibis* have successfully colonized South America and, from there, North America from Africa, is an indication that large wader birds may be more prone to transatlantic vagrancy from east to west than other species.

List of records

Eurasian Wigeon *Mareca penelope*

This species is a vagrant with records from October to February from Barbados (9 October to 22 February, no year given), Barbuda, Hispaniola and Puerto Rico. The record on Barbuda concerned a bird ringed in Iceland (Bond 1985, Raffaele et al 1998). This species is a regular visitor on both sides of North America and has been recorded in nearly every province or state.

Garganey *Anas querquedula*

January to March 1978, Puerto Rico.

According to Raffaele et al (1998), the species is 'accidental on Puerto Rico', probably referring to the 1978 record. Bond (1985) gives one record without year for Barbados, on 29 August, where there is reportedly also a more recent record (Floyd Hayes in litt). This species is a regular vagrant in the USA; it has been recorded in most states, both on the Pacific and the Atlantic coast as well as inland.

Cory's Shearwater *Calonectris borealis*

This is an uncommon migrant among the Bahamas primarily in May and June (sometimes into September) and has also been recorded off Cuba, Antigua, Guadeloupe, Martinique and Barbados (Raffaele et al 1998). There are at least five records from Trinidad of birds found dead or exhausted (21 June 1955, 19 February 1956, 29 April 1961, 29 January 1998 and 20 November 2001). In most cases, Scopoli's Shearwater *C diomedea* will not have been excluded but this taxon is less likely to occur in the Caribbean region.

Manx Shearwater *Puffinus puffinus*

French (1991) mentions the record of a bird ringed on Skokholm, Wales, on 30 August 1967 and collected at Manzanilla beach, Trinidad, on 10 November 1968. Manx Shearwater breeds in small numbers off Newfoundland and is a regular visitor to Atlantic waters of North America; it is a rare visitor to the Caribbean region.

(Little Bittern *Ixobrychus minutus*)

Raffaele et al (1998) list this species for Barbados, without further details.

Little Egret *Egretta garzetta*

Since January 1993, this species has been regularly observed on Barbados and the first breeding occurred in late 1994; in late 1996, the species was firmly established as a breeding bird with c 12 pairs, increasing to 20 pairs and c 80 individuals in 1998 (Massiah 1996, Raffaele et al 1998). In total, there are now at least 33 records of up to five individuals at a time for Trinidad and at least 17 records with up to two at a time for Tobago; the species may already be breeding in the islands (Hayes & White 2001; Cotinga nr 12: 80, 1999; Floyd Hayes in litt). Oberle (2000) states that it is 'accidental in wetlands on Puerto Rico' and gives two records (25 September to 26 December 1999, Arecibo river mouth, and December 1999 to March 2000, Caño Tiburones) as examples. One was recorded on 28 August 1999 on Grand Bahama, Bahamas (Mazar Barnett & Kirwan 2002). The following records before 1990 have been published:

16 April 1954, Barbados.

13 January 1957, Caroni swamp, Trinidad (shot, ringed as nestling at Coto Doñana, Spain, on 24 July 1956).

6 October 1962, Martinique (ringed in Spain in June 1962).

1985 to 1987, St Lucia (several birds).

Late May to early June 1986, Culebra island, Puerto Rico.

November 1989 to March 1990, near Trinicity and Port of Spain, and Buccoo, Tobago (several birds).

In addition, there are at least two records from mainland South America: in June 1969, a bird ringed as a nestling in June 1968 in Spain was collected in Surinam, and, on 19 January 1997, one was observed near the mouth of the Mahaicony river in Guyana (Ryan 1997). Little Egrets are rare but increasingly regular visitors to the Atlantic coast of the USA; the first North American record was in May 1954 on Newfoundland, Canada. For more information on the occurrence of this species in the New World, see Murphy (1992).

Western Reef Egret *Egretta gularis*

18 February 1984, St Lucia.

20 February to 13 April 1984, Barbados.

31 January 1985, St Lucia.

22 January 1986, Nariva swamp, Trinidad (dark-morph, photographed; Murphy & Nana 1987).

16 December 2000 to at least 11 January 2002,

Buccoo marsh, Tobago (dark-morph, first-winter, photographed).

Raffaele et al (1998) also list this species for Puerto Rico (Culebra Island) but without further details. Presumably, all records refer to the western taxon *E gularis*, in which dark-morphs dominate. The eastern taxon *E g schistacea* is unlikely to make transatlantic crossings.

Grey Heron *Ardea cinerea*

27 August 1959, near Fyzabad, Trinidad (shot, ringed as nestling in France on 28 May 1958).

20 September 1959, Montserrat (ringed in France on 26 May 1959).

August 1963, Barbados.

October 1998 into 1999, Graeme Hall swamp, Barbados, three (Mazar Barnett & Kirwan 2000)

15-17 January 1999, Bon Accord, Tobago, immature (Finch 2002).

3 March to 16 May 1999, Graeme Hall swamp, Barbados (Mazar Barnett & Kirwan 2001).

October 1999, Barbados, two (Mazar Barnett & Kirwan 2002).

26 August 2001 to 16 December 2001, Caroni rice fields, Trincity sewage ponds, Waterloo and Nariva swamp, Trinidad (photographed).

Raffaele et al (1998) also list this species for Martinique and mention a record of three birds on Barbados in 1988. Two were reported on Barbados on 12 November 2000. On mainland South America, there are a few additional reports from Brazil (Floyd Hayes in litt).

Purple Heron *Ardea purpurea*

Autumn 1998 into 1999, Graeme Hall swamp, Barbados (Mazar Barnett & Kirwan 2000).

3 March to 28 April 1999, Barbados (Mazar Barnett & Kirwan 2001).

Both records presumably refer to the same bird. These constitute the first record(s) for the West Indies and apparently the second for the New World.

White Stork *Ciconia ciconia*

14 August 1993 to 31 March 1994, near St John's, Antigua (Gricks 1994).

There are additional records for Antigua-Barbuda (Pitirre 7 (3): 12, 1994).

Eurasian Spoonbill *Platalea leucorodia*

3 November 1986, Buccoo, Tobago (immature, photographed; Hayes & White 2000).

Reportedly, two birds were observed but only one was documented. This is the first record for South America and the New World. The second record concerns a juvenile photographed on Ilha Fernando de Noronha, c 360 km off the Atlantic coast of north-eastern Brazil, during its stay of several weeks in January-February 1999 (Kees Hazevoet in litt).

(Black Kite) *Milvus migrans*

The first report of this species for the Neotropics was

on the British Virgin Islands in mid-October 1999 (Mazar Barnett & Kirwan 2002).

(Eurasian Kestrel) *Falco tinnunculus*

Bond (1985) gives one record without year for Martinique on 9 December.

Spotted Crake *Porzana porzana*

8 October 1956, Marigot, St Martin (first-year female, entering a house in flight, collected).

Northern Lapwing *Vanellus vanellus*

At least December 1978 to at least January 1979, Roosevelt Roads Naval Base, Puerto Rico (photographed).

In addition, there are records on the Bahamas, Martinique and Barbados (July and November-December, no year given) (Bond 1985, Raffaele et al 1998). A specimen record is mentioned from Guadeloupe and Martinique by Feldmann et al (1999). A lapwing observed at Tortola, Virgin Islands, was assumed to be a Northern but the possibility of Southern Lapwing *V chilensis* may not have been ruled out (Robert Norton in litt).

Common Ringed Plover *Charadrius hiaticula*

10 September 1888, Barbados.

Bull (1978) also mentions this species for Trinidad, without further details. It breeds in Greenland but is extremely rare as a vagrant in North America.

(Collared Pratincole) *Glareola pratincola*

Raffaele et al (1998) list this species for Barbados, without further details.

Little Stint *Calidris minuta*

16 May 1999, Packers, Christ Church, Barbados (photographed; Mazar Barnett & Kirwan 2001).

According to Mazar Barnett & Kirwan (2001), this was the second record for Barbados. Raffaele et al (1998) list this species for Antigua and Barbados, without further details.

Curlew Sandpiper *Calidris ferruginea*

There are several records from Antigua (June), Barbados (September-October), Carriacou, Grenada and Puerto Rico. One photographed at Congo Road, Barbados, on 1 May 2001 was the first spring record for the island. A Curlew Sandpiper ringed at Zeebrugge, West-Vlaanderen, Belgium, during the night of 1-2 September 1969 was shot on Barbados in the morning of 16 September 1969 (7000 km south-west within 700 hours). This was the first-ever ringing recovery of a Belgian-ringed bird in the New World (Kuyken 1971). This species has nested in northern Alaska, USA, and has been recorded several times along the entire Pacific coast of North America, both in spring and autumn (Roberson 1980).

Ruff *Philomachus pugnax*

In recent years, there have been several records in

Trinidad & Tobago, of up to four per year, including single birds photographed on 8 December 2000 at Orange Grove, Trinidad, on 22 December 2000 at Lowlands, Tobago, and on 23 September 2001 at Caroni rice fields, Trinidad. The species is now regular on Barbados, with several dozen records, including three birds wintering in 1998/99 (Floyd Hayes in litt; Mazar Barnett & Kirwan 2000). It is a rare vagrant to Puerto Rico and the Virgin Islands between August and May, with at least five records from Puerto Rico (including two from December 2001 to January 2002 at Caño Tiburones Nature Reserve and one photographed at Aguadilla on 3-5 May 2002; Mark Oberle in litt), three from Anegada, two from St Croix and one from St Thomas, Virgin Islands (no detailed information available). There are also recent sightings from Grenada (Floyd Hayes in litt) and from St Martin (26 March 2002). The species has been recorded at least twice on Jamaica (31 July to 28 January and 30 March to 19 May, no year given; Bond 1985). A female Ruff ringed on 28 August 1998 in the Netherlands was recovered on 23 September 1998 on Barbados (van den Berg 1999). Earlier published records have been: 30 April to 2 May 1965, Caroni swamp, Trinidad. 4 October 1971, St Augustine, Trinidad. August 1974, Buccoo, Tobago. 2 May 1982, Caroni swamp, Trinidad. 28 January 1982, Buccoo, Tobago. December 1982, Buccoo, Tobago (two birds). January 1989, Buccoo, Tobago. 11 and 14 August 1990, Buccoo, Tobago (photographed; Cotinga nr 12: 81, 1999). 23-24 September 1993, Antigua (Gricks 1993).

The species is a rare but regular visitor to North America, with records in almost all provinces and states. Roberson (1980) mentions that Ruff has occurred as a rare breeder in northern Alaska, USA, as a spring and autumn migrant along the Pacific coast of North America and as a winter visitor in California, USA. The species has also occurred in Central America, at least in Costa Rica (Asociación ANAI 2000).

(Jack Snipe *Lymnocyrtes minimus*)

Bond (1985) gives one record without year for Barbados, on 12 November.

This species has been recorded in North America only occasionally. A photograph of a bird collected near Gridley, California, on 20 November 1938 was published in Roberson (1980).

Black-tailed Godwit *Limosa limosa*

24 September 1988, St Kitts (St Christopher) (Steadman et al 1997).

14 September 2000 to 21 January 2001, Caroni rice fields and Orange Valley, Trinidad (adult winter, photographed; Hayes & Kenefick 2002).

There are a handful of records from eastern North America, most of them from Canada and in spring (either *L. l. limosa* or *L. l. islandica*). The Asiatic subspecies *L. l. melanuroides* is regularly recorded in western Alaska, USA, mainly in spring (cf Wilson 2001).

Bar-tailed Godwit *Limosa lapponica*

19-26 May 1978, St Croix.

European Bar-tailed Godwit *L. l. lapponica* is a rare visitor to Atlantic coast of North America. Roberson (1980) mentions that all records along the Pacific coast of North America have apparently been of the subspecies *L. l. baueri* (Asian Bar-tailed Godwit) which also breeds in Alaska, USA.

Eurasian Whimbrel *Numenius phaeopus*

6 July 1975, Caroni rice fields, Trinidad.

30 December 1975, Friendship dump, Tobago (Bull 1978).

7 July 1977, Buccoo marsh, Tobago.

14 February 1984, Caroni rice fields, Trinidad.

28 April 2001, Chancery Lane, Barbados (photographed).

8 October 2001, Turtle Beach, Tobago.

Bond (1985) gives two records without year for Barbados, on 24 September and 16 December. Raffaele et al (1998) refer to a record on the Bahamas (Eleuthera Island). There is also a record from St Thomas (Robert Norton in litt). This taxon is a very rare visitor to the Atlantic coast of North America.

(Eurasian Curlew *Numenius arquata*)

Raffaele et al (1998) list this species for the Bahamas (Eleuthera Island), without further details.

Spotted Redshank *Tringa erythropus*

13 February 1983, Bon Accord, Tobago (Fisher 1998).

Bond (1985) gives two records without year for Barbados, on 12 March and 1 October. This species is a rare visitor to North America, with records along both the Pacific and Atlantic coasts and with a few inland records.

Common Greenshank *Tringa nebularia*

7 July 1977, Buccoo, Tobago (photographed; Bull 1978)

ffrench (1991) gives another record for Trinidad & Tobago that is not supported by a specimen or photograph, in early 1987 at Waller Field, Trinidad. ffrench (1991) mentions the 1977 record but states that it is not supported by a specimen or photograph. Raffaele et al (1998) list this species for Puerto Rico and Barbados, without further details. The species is rare in North America (most records from Alaska).

Wood Sandpiper *Tringa glareola*

28 November 1992 to 19 April 1993, Barbados.

18 January to 27 February 1997 (probably present since 30 December 1996), Buccoo, Tobago (first-winter; Petersen & McRae 2002).

25 April 1998, Barbados (Mazar Barnett & Kirwan 2000).

Late November to 14 December 1998, Barbados (Mazar Barnett & Kirwan 2000).

3-7 September 2000, Pointe des Châteaux, Guadeloupe (photographed).

Bond (1985) gives one record without year for

Barbados, on 16 October. Raffaele et al (1998) state that it has occurred on Barbados 'several times in recent years' and that is has remained through the non-breeding season. The species is rare in North America (most records from Alaska).

Terek Sandpiper *Xenus cinereus*

28 June 1999, Waterloo, Trinidad (Taylor 2001).

There is also a recent photographic record from Barbados (Floyd Hayes in litt). The species is rare in North America (most records from Alaska).

Little Gull *Larus minutus*

7 March 1992, San Juan, Puerto Rico, second-winter (Oberle & Haney 2002).

27 September 1999, Río Grande de Añasco, Puerto Rico (Oberle 2000).

Oberle (2000) states that it is 'accidental in coastal Puerto Rico' and gives the 1999 record as an example. Raffaele et al (1998) also list this species for Puerto Rico, without further details. Little Gulls breed in small numbers in Canada and are regular in winter along the East Coast of North America; vagrants have been recorded in most provinces and states of North America.

Black-headed Gull *Larus ridibundus*

The species occurs in the West Indies in increasing numbers, from November to June. It is a rare and local non-breeding resident on Barbados, Guadeloupe, Puerto Rico and the Virgin Islands (St Thomas and St Croix). It has been recorded as a vagrant on Antigua, Bahamas (Eleuthera Island), Turks Islands (Grand Turk), Bonaire (16 February to mid-March 1976), Cuba (first record on 4 February 1984 at Sierra de Nipe, Pinares de Mayari, Holguin (collected)), Grenada, St Lucia and Trinidad & Tobago (Raffaele et al 1998, Regalado Ruiz 1998). Voous (1983) suggests that the Bonaire bird probably arrived from North America and not by direct transatlantic flight. French (1991) mentions the recovery on Barbados of a bird ringed in Russia. This species has also been recorded on the coast of Veracruz, Mexico (Voous 1983). In North America, the species is now a regular visitor on both coasts, especially on the Atlantic coast, as well as inland and it breeds in small numbers in eastern Canada. A bird ringed as a young in Finland on 29 June 1996 was present at Fort Worth, Texas, USA, in the three consecutive winters from 1997/98 to 1999/2000 (van den Berg 2000).

(Slender-billed Gull *Larus genei*)

Raffaele et al (1998) list this species for Antigua, without further details.

Lesser Black-backed Gull *Larus graellsii*

This species is very rare in the West Indies from November to April and has been recorded on Aruba (at least eight records in 1957-80), Antigua, the Bahamas, Barbados, Cuba (first records in November 1998 and 1999), Puerto Rico, St Martin (three during 1965-81), St

Barthélemy, Trinidad & Tobago and the Virgin Islands (Voous 1983, Raffaele et al 1998, Smith & Smith 2000, Mazar Barnett & Kirwan 2002, Oberle & Haney 2002). There are several winter records from eastern Mexico (Cotinga nr 16: 63, 2001). On mainland South America, there is a sight record from French Guiana on 25 May 1978 (Voous 1983) and at least four have been recorded in Venezuela (two photographed at El Hatillo, Anzoategui, on 9 February 1983 and two on 3-4 April 1993 between El Hatillo en Boca de Uchire; Fairbank 2002). Records are mostly listed as '*Larus fuscus*' and may refer to either the taxon *graellsii* (including '*intermedius*') or Baltic Gull *L. fuscus*; however, no definite records of the latter taxon have been published so far. Western European *graellsii*/*intermedius*' are more likely to cross the Atlantic Ocean than *fuscus*. This species is now regular in North America and has been recorded in most provinces and states, especially along the Atlantic coast.

Common Tern *Sterna hirundo*

French (1991) mentions the record of a bird ringed as a chick in Finland and recovered in 1970 in Trinidad & Tobago. Common Tern breeds commonly in North America and is a rare to uncommon breeding bird and passage migrant in the Caribbean region.

White-winged Tern *Chlidonias leucopterus*

23 September 1986, St Croix.

Bond (1985) gives two records without year, on Great Inagua on 26 June and on Barbados on 24 October. The species is a rare vagrant in North America, mainly along the Atlantic coast.

(Whiskered Tern *Chlidonias hybridus*)

Raffaele et al (1998) list this species for Barbados, without further details. According to Robert Norton (in litt), this species has been photographed on Barbados, probably referring to the same report.

Alpine Swift *Apus melba*

22 September 1955, Barbados.

20 July 1987, Desecheo Island, Puerto Rico (Meier et al 1989).

19 August 1992, Moule à Chique, St Lucia (Burke 1994).

18 April 1987, Guadeloupe (Feldmann & Pavis 1995).

European Cuckoo *Cuculus canorus*

5 November 1958, Barbados.

House Martin *Delichon urbica*

30 October to 6 November 1999, maximum of eight, Harrison Point, Barbados (photographed).

11 November 2000, Barbados.

In addition, a presumed House Martin was observed at Plymouth, Tobago, on 7 April 2002 and one was reported at St Joseph, Barbados, on 9-11 June 2002. In the New World, this species has also been recorded in Alaska, Bermuda and Greenland.

White Wagtail *Motacilla alba*

26 December 1987 to 2 January 1988, Waller Field, Trinidad (photographed).

In addition, a wagtail not identified to species has been reported on Barbados (Raffaele et al 1998). This species (or species-complex) is a very rare vagrant in North America, mostly along the Pacific coast. In some cases, it may be unclear which taxon was involved (most former subspecies are now being treated as species).

Northern Wheatear *Oenanthe oenanthe*

4 November 1962, Malpais, Curaçao.

22 September 1966, Puerto Rico.

18 December 1975, Amboina plantation, Bonaire (photographed).

Raffaele et al (1998) list this species for the Bahamas (Andros and Eleuthera Island), Cuba, Puerto Rico and Barbados and state that it 'likely reaches the West Indies as a transatlantic wanderer when birds migrating from Europe to Africa get blown off-course ... by favourable winds'. The two records on the Netherlands Antilles however suggest an arrival from North America rather than by direct transatlantic flight. This species breeds in Alaska, eastern Canada and Greenland. It has been recorded in many states and provinces of North America, mostly along the Atlantic coast but also along the Pacific.

(House Crow *Corvus splendens*)

Raffaele et al (1998) list this species for Barbados without further details. According to Robert Norton (in litt), it has been photographed on Barbados, probably referring to the same report. This species is not truly of Palearctic origin since all Palearctic populations are assumed to originate from self-introduced (ship-assisted) birds from the Indian Subcontinent.

Acknowledgements

The following people were of great help to gather additional records and references or specific information: Arnoud van den Berg, Gunter De Smet, Andrew Dobson (Bermuda Audubon Society), Floyd Hayes, Martyn Kenefick (Trinidad and Tobago Rare Bird Committee), Edward Messiah, Robert Norton, Mark Oberle and Roland van der Vliet. André van der Plas prepared the map.

Samenvatting

PALEARCTISCHE DWAALGASTEN IN HET CARAÏBISCHE GEBIED
Het verschijnsel van transatlantische dwaalgasten die, met name tijdens de herfsttrek, van Noord-Amerika naar Europa oversteken is algemeen bekend. Minder bekend is wellicht dat het omgekeerde ook met enige regelmaat voorkomt, zij het in kleinere aantallen. In dit artikel wordt een overzicht gegeven van waarnemingen van Palearctische dwaalgasten in het Caraïbische gebied (33 soorten en negen soorten waarvan de status onduidelijk is). Hieronder zijn enkele zeevogels en

enkele Palearctische soorten die ook in Noord-Amerika en/of Groenland broeden en soorten die tegenwoordig min of meer regelmatig aan de Noord-Amerikaanse oostkust worden waargenomen en waarvan het voorkomen in het Caraïbische gebied derhalve niet verrassend is. Een aantal van de Palearctisch dwaalgasten kan in principe via Noordoost-Azië en het Amerikaanse vasteland zijn gearriveerd. Niet opgenomen zijn geïntroduceerde soorten van Palearctische oorsprong.

Het overzicht bevat zeven gevallen (één van Noordse Pijlstormvogel *Puffinus puffinus*, twee van Kleine Zilverreiger *Egretta garzetta*, twee van Blauwe Reiger *Ardea cinerea*, één van Krombekstrandloper *Calidris ferruginea*, één van Kemphaan *Philomachus pugnax*) van vogels die in Europa zijn gerings en enkele weken tot ruim een jaar later in het Caraïbische gebied zijn teruggemeld. Daarnaast zijn er drie ringmeldingen met onvolledige gegevens van een in Europa geringde smient *Mareca penelope*, Kokmeeuw *Larus ridibundus* en Visdief *Sterna hirundo*.

References

- Asociación ANAI 2000. Costa Rican birds, a checklist with special reference to Talamanca, Costa Rica's bird diversity hot spot. Sabaniilla.
- Barré, N, Feldmann, P, Tayalay, G, Roc, P, Anselme, M & Smith, W 1997. Introduction et extension de la tourterelle turque *Streptopelia decaocto* dans les petites Antilles. *Alauda* 65: 245-250.
- van den Berg, A B 1999. WP reports: March-April 1999. *Dutch Birding* 21: 115-120.
- van den Berg, A B 2000. WP reports: January-February 2000. *Dutch Birding* 22: 39-46.
- Bond, J 1985. The birds of the West Indies. Fifth edition. London.
- Bull, J 1978. Palearctic waders and larids in the southern Caribbean. *Ardea* 66: 121-123.
- Burke, W 1994. Alpine Swift (*Tachymarptis melba*) photographed on St. Lucia, Lesser Antilles – third record for the Western Hemisphere. *Pitirre* 7(3): 3.
- Fairbank, R J 2002. Ring-billed *Larus delawarensis* and Lesser Black-backed Gulls *L. fuscus* in Venezuela. *Cotinga* nr 17: 78.
- Feldmann, P & Pavis, C 1995. Alpine swift (*Tachymarptis melba*) observed in Guadeloupe, Lesser Antilles: a fourth record for the western hemisphere. *Pittirre* 8 (2): 2.
- Feldmann, P, Benito-Espinal, E & Keith, A R 1999. New bird records from Guadeloupe and Martinique, West Indies. *J Field Orn* 70: 80-94.
- French, R 1991. A guide to the birds of Trinidad & Tobago. London.
- Finch, D W 2002. First sight record of Grey Heron (*Ardea cinerea*) for Tobago. Department of Life Sciences, University of the West Indies, St. Augustine, occasional paper, in press.
- Fisher, D 1998. The first record of Spotted Redshank *Tringa erythropus* for South America. *Cotinga* 9: 21.
- Foxall, R & McLaren, I 1998. A Brown Shrike in Halifax, Nova Scotia: first for Canada. *Birders*

- Journal 7: 32-36.
- Francis, J 1996. The Eurasian Collared-Dove on Nevis. *Pitirre* 9 (3): 4.
- Garrido, O. H., & A. Kirkconnell. 1990. [The Eurasian Collared Dove *Streptopelia decaocto* (Aves: Columbidae) in Cuba.] *Pitirre* 3 (4): 2. [In Spanish.]
- Gricks, N P 1993. First record of the Ruff (*Philomachus pugnax*) for Antigua-Barbuda. *Pitirre* 6 (2): 3-4.
- Gricks, N P 1994. Vagrant White Stork *Ciconia ciconia* (Aves: Ciconiidae) found in Antigua: a first record for the West Indies. *Pitirre* 7(1): 2.
- Hayes, F E & White, G 2000. First report of the Trinidad and Tobago Rare Bird Committee. *Living World* 1999-2000: 39-45.
- Hayes, F E, & White, G L 2001. Status of the little egret (*Egretta garzetta*) in Trinidad and Tobago. *Pitirre* 14: 54-58.
- Hayes, F E & Kenefick, M 2002. First record of Black-tailed Godwit *Limosa limosa* for South America. *Cotinga* nr 17: 20-22.
- Kuyken, E 1971. Een Krombekstrandloper (*Calidris ferruginea*) na twee weken teruggemeld op de Kleine Antillen (Am.). *Giervalk* 61: 162-163.
- Massiah, E 1996. Identification of Snowy Egret and Little Egret. *Birding World* 11: 434-444.
- Mazar Barnett, J & Kirwan, G M 2000-02. Published records from the literature: Caribbean. *Cotinga* nr 14: 105-106; nr 15: 68-69; nr 17: 82-83.
- Meier, A J, Noble, R E & Raffaele, H A 1989. The birds of Desecheo Island, Puerto Rico, including a new record for Puerto Rican territory. *Carib J Sci* 25: 24-29.
- Murphy, W L & Nana, W 1987. First confirmed record of Western Reef-Heron *Egretta gularis* for South America. *Amer Birds* 41: 392-394.
- Murphy, W L 1992. Notes on the occurrence of the Little Egret (*Egretta garzetta*) in the Americas, with reference to other Palearctic vagrants. *Colon Waterbirds* 15: 113-123.
- Oberle, M 2000. Puerto Rico's birds in photographs. Second edition (with CD-ROM update 2001). Seattle.
- Oberle, M & Haney, C 2002. Gaviota de Sabine y otras gaviotas raras en San Juan. *Bien-te-veo* 5 (2): 3-4.
- Petersen, W R & McRae, D 2002. Noteworthy bird records for Trinidad and Tobago, including first reports of Wood Sandpiper (*Tringa glareola*) and White-eyed Vireo (*Vireo griseus*). Department of Life Sciences, University of the West Indies, St. Augustine, occasional paper, in press.
- Raffaele, H A 1989. A guide to the birds of Puerto Rico and the Virgin Islands. Revised edition. Princeton.
- Raffaele, H A, Wiley, J W, Garrido, O H, Keith, A R & Raffaele, J I 1998. Guide to the birds of the West Indies. Princeton.
- Regalado Ruiz, P 1998. Primer hallazgo de la Gaviota Reidora (*Larus ridibundus* Linneo) (Aves: Laridae) en Cuba. *Pitirre* 11: 96-97.
- Roberson, D 1980. Rare birds of the west coast of North America. Pacific Grove.
- Ryan, R 1997. First record of Little Egret *Egretta garzetta* for Guyana. *Cotinga* 8: 92.
- Sibley, D 2000. The North American bird guide. New York.
- Smith, P W 1995. The Eurasian Collared Dove reaches the Lesser Antilles. *Pitirre* 8 (3): 3.
- Smith, P W & Smith, S A 2000. Recent sight reports of Lesser Black-backed Gulls (*Larus fuscus*) from Cuba. *Pitirre* 13: 43-44.
- Steadman, D W, Norton, R L, Browning, M R, & Arendt, W J 1997. The birds of St. Kitts, Lesser Antilles. *Carib J Sci* 33 (1-2): 1-20.
- Taylor, M 2001. The first Terek Sandpiper *Xenus cinereus* in Trinidad and Tobago. *Cotinga* 16: 66.
- Voous, K H 1983. Birds of the Netherlands Antilles. Utrecht.
- Wallace, D I M 1980. Possible future Palearctic passerine vagrants to Britain. *Br Birds* 73: 388-397.
- Wilson, A 2001. New York State rarities – Black-tailed Godwit. Website: www.oceanwanderers.com/NYBlacktailedGodwit.html
- Wingate, D B 1983. A record of the Siberian Flycatcher *Muscicapa sibirica* from Bermuda: an extralimital vagrant. *Auk* 100: 212-213.

Enno B Ebels, Joseph Haydnlaan 4, 3533 AE Utrecht, Netherlands (ebels@wxs.nl)

Gemengd paar Rotgans x Zwarte Rotgans met twee hybride jongen op Terschelling in april-mei 2000

Zwarte Rotganzen *Branta nigricans* worden in toenemende aantallen in de periode oktober-mei in Nederland gezien. Het eerste geval was van 29 november 1974 tot 16 april 1975 op Terschelling, Friesland. Tot en met 1998 zijn 78 gevallen aanvaard van in totaal 96 individuen (van den Berg & Bosman 2001). Sinds 1 januari 1999 wordt de soort niet meer beoordeeld door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA). Waarschijnlijk overwinteren er in Nederland de laatste jaren naar schatting 10 of meer exemplaren per jaar, waarbij de Zeeuwse/Zuid-Hollandse Delta en de Waddeneilanden (vooral Texel, Noord-Holland, en Terschelling en Schiermonnikoog, Friesland) de belangrijkste

pleisterplaatsen zijn (cf van den Berg & Bosman 2001).

In het voorjaar van 2000 bevond zich een recordaantal van minimaal vijf Zwarte Rotganzen op Terschelling (Dutch Birding 22: 122, 2000). Op 8 april 2000 stelde Theo Bakker vast dat één van deze vogels gepaard was met een Rotgans *B bernicla* en vergezeld werd door twee hybride jongen in eerste-winterkleed; deze vogels werden gezien tot 2 mei. Op plaat 174-175 is de adulte Zwarte Rotgans gemakkelijk te herkennen aan de donkere bovendelen, donker bruinzwarte borst bijna zonder contrast met de zwarte hals, opvallende witte, driehoekige flankvlek met zwarte schubtekening, en uitgebreide witte halsvlek. De twee hybride jongen vertonen kenmerken die intermediair zijn tussen beide ouders. De borst is iets minder donker dan bij de Zwarte Rotgans en vertoont daardoor iets meer contrast met de zwarte hals. Dit contrast is bij de meeste op de

174 Zwarte Rotgans / Black Brant *Branta nigricans*, adult (rechts), met twee hybriden Rotgans *B bernicla* x Zwarte Rotgans / hybrids Dark-bellied Brent Goose x Black Brant, eerste-winter (midden en net links van midden), en Rotganzen / Dark-bellied Brent Geese, Terschelling, Friesland, april 2000 (Theo Bakker/Cursorius) **175** Zwarte Rotgans / Black Brant *Branta nigricans*, adult (links van midden), met twee hybriden Rotgans *B bernicla* x Zwarte Rotgans / hybrids Dark-bellied Brent Goose x Black Brant, eerste-winter (rechts van midden), en Rotganzen / Dark-bellied Brent Geese, Terschelling, Friesland, april 2000 (Theo Bakker/Cursorius)

foto's zichtbare Rotganzen groter. De witte flankvlek is opvallender dan bij de meeste Rotganzen en vertoont vrij opvallende zwarte schubtekening. De kleur van de bovendelen is lichter dan bij de Zwarte Rotgans en meer vergelijkbaar met de bovendelen van de aanwezige Rotganzen. De witte halsvlek is bij beide jongen opvallend en bijna net zo uitgebreid als bij de Zwarte Rotgans. De uitloper van de donkere buikvlek voorbij de poten (die bij Zwarte Rotgans donkerder en opvallender is dan bij Rotgans en die bij Witbuikrotgans *B hrota* ontbreekt, cf Ebels 1997) is op de foto's niet goed te zien.

Deze waarneming betreft het tweede gedocumenteerde gemengde paar van Zwarte Rotgans en Rotgans met hybride jongen in Nederland. Een paar met eveneens twee hybride jongen bevond zich van 15 december 1991 tot 9 februari 1992 bij Oude Tonge, Zuid-Holland, en de Grevelingendam, Zeeland (Berrevoets & Erkman 1993,

van den Berg & Bosman 2001; plaat 176-177). Het enige geval tot nu toe in Nederland van een ongemengd paar Zwarte Rotganzen met jongen betreft de waarneming van twee adulte en twee eerste-winter vogels op 12 februari en van 15 tot 22 maart 1998 op Texel (Loos & Wassink 1999). Meldingen van (mogelijke) adulte hybriden zijn schaars; door de variatie in verenkleed bij Rotgans is een determinatie als hybride zonder nabijheid van een gemengd ouderpaar in de meeste gevallen moeilijk hard te maken. Een recente melding van een mogelijke hybride betrof een vermoedelijk vrouwtje dat gefotografeerd werd in gezelschap van een adult mannetje Zwarte Rotgans bij Ezumazijl, Friesland, op 3 maart 2002 (Birding World 15: 102, 2002).

In Engeland zijn sinds 1989 ook enkele gemengde paren met jongen vastgesteld. Van 8 januari tot 18 maart 1989 verbleef een paar met zes hybride jongen bij Thorney Deep, West

176 Zwarte Rotgans / Black Brant *Branta nigricans*, adult (links), Rotgans / Dark-bellied Brent Goose *B bernicla*, adult (midden) en hybride Rotgans x Zwarte Rotgans / hybrid Dark-bellied Brent Goose x Black Brant, eerste-winter (rechts), Grevelingendam, Zeeland, 22 januari 1992 (Arnoud B van den Berg) **177** Zwarte Rotgans / Black Brant *Branta nigricans*, adult (midden), Rotgans / Dark-bellied Brent Goose *B bernicla*, adult (links) en twee hybriden Rotgans x Zwarte Rotgans / hybriden Dark-bellied Brent Goose x Black Brant, eerste-winter, Grevelingendam, Zeeland, 22 januari 1992 (Arnoud B van den Berg)

Sussex. Twee van de jongen keerden in de drie of vier volgende winters terug naar dezelfde plek samen met de Zwarte Rotgans-ouder en vertoonden in adult kleeft bijna geen verschillen met de Zwarte Rotgans, afgezien van een iets minder uitgebreide witte halsvlek. Een tweede adulte Zwarte Rotgans die van 1986 tot 1994 jaarlijks terugkeerde eveneens bij Thorney Deep bleef van 25 oktober 1991 tot 15 februari 1992 vergezeld van vier jongen die duidelijke kenmerken vertoonden van hybriden Rotgans x Zwarte Rotgans; er was echter geen tweede ouder vogel aanwezig zodat er geen sprake was van een bewezen gemengd paar (Bloomfield & McCallum 2001, Martin 2002). In januari en februari 2001 verbleef een gemengd paar met vier hybride jongen bij Burham Deepdale, Norfolk (Bloomfield & McCallum 2001). De eerste en tot nu toe enige melding in Brittannië van een ongemengd paar Zwarte Rotganzen met nageslacht betrof de waarneming van twee adulte vogels met één juveniel bij Snettisham, Norfolk, op 16 februari 2002 (Birding World 15: 92, 2002).

Een onderzoeksteam vond in 1997 acht gemengde broedparen in de regio Jakoetsk in Oost-Siberië, Rusland, waar de broedgebieden van Rotgans en Zwarte Rotgans elkaar raken of overlappen (Syroechkovski et al 1998). Bij onderzoek in vijf kolonies werden c 10% gemengde broedparen aangetroffen of paren waarvan de vogels intermediaire kenmerken vertoonden (Syroechkovski 1997). Op basis van de gepubliceerde foto's in Syroechkovski et al (1998) werd de determinatie van enkele vogels echter betwist en werd het bestaan van gemengde paren als onvoldoende bewezen beschouwd (Sangster 2000). Daarmee blijft voorlopig onduidelijk of de gemengde paren in West-Europa afkomstig kunnen zijn uit de zone waar beide broedgebieden samenkomen of dat eerder sprake is van broedparen die gevormd zijn nadat verdwaalde Zwarte Rotganzen in de wintergebieden in groepen Rotganzen verzeild zijn geraakt en daar tot paarvorming met een Rotgans zijn gekomen. Indien rotganzen een gemengd paar vormen in de wintergebieden, kunnen dergelijke paren na terugkeer in de broedgebieden van de Rotganzen tot broeden komen en kan de gemengde familie zich aanpassen aan het trek- en overwinteringspatroon van de Rotganzen.

In Europa zijn ook gemengde paren van Witbuikrotgans en Zwarte Rotgans waargenomen

maar voor zover bekend zijn hier van deze paren (nog) geen hybride jongen vastgesteld (Loos & Wassink 1999). Voor bespreking en foto's van mogelijke hybriden van dit type die zijn waargenomen in Noord-Amerika, zie Wilson (2002) en Wynn (2002).

Summary

MIXED PAIR OF DARK-BELLIED BRENT GOOSE AND BLACK BRANT WITH TWO HYBRID YOUNG ON Terschelling in APRIL-MAY 2000 In April 2000, a mixed pair of Black Brant *Branta nigricans* and Dark-bellied Brent Goose *B bernicla* with two hybrid young was observed on Terschelling, Friesland, the Netherlands. This is the second record of a mixed pair with young in the Netherlands; in the winter of 1991/92, a mixed pair with two young was present and photographed in Zuid-Holland and Zeeland. The only Dutch record of a pure pair of Black Brants with (two) young was in February-March 1998 on Texel, Noord-Holland. In England, at least two mixed pairs of Black Brant and Dark-bellied Brent Goose have been observed with four and six young, respectively. In March 2002, a pure pair of Black Brants with one young was reported in England.

Verwijzingen

- van den Berg, A B & Bosman, C A W 2001. Zeldzame vogels van Nederland – Rare birds of the Netherlands. Avifauna van Nederland 1. Tweede druk. Haarlem.
- Berrepoets, C & Erkman, A 1993. Gemengd paartje Rotgans en Zwarte Rotgans met twee 'hybride' jongen bij Oude Tonge in winter van 1991/92. Dutch Birding 15: 61-63.
- Bloomfield, A & McCallum, J 2001. Changing fortunes of the Black Brant. Birding World 14: 66-68.
- Ebels, E B 1997. Identification of brent geese: a new feature? Dutch Birding 19: 232-236.
- Loos, B & Wassink, A 1999. Family of Black Brants on Texel in March 1998. Dutch Birding 21: 97.
- Martin, J 2002. Unusual Brent Geese in Norfolk and Hampshire. Br Birds 95: 129-136.
- Sangster, G 2000. Taxonomic status of *bernicla* and *nigricans* Brent Geese. Br Birds 93: 94-97.
- Syroechkovski, E E 1997. [Mixed colonies of two subspecies of Brent Geese in the Olenyok Bay, Yakutia (Russia)]. [In Russian, English summary.] Casarca 3: 114-125.
- Syroechkovski, E E, Zöckler, C & Lappo, E 1998. Status of Brent Goose in northwest Yakutia, East Siberia. Br Birds 91: 565-572.
- Wilson, A 2002. Three 'Black Brants' from Long Island, New York. Internetpagina: www.oceanwanderers.com/NY123BlckBrnt.html.
- Wynn, R 2002. Brants: the hybrid problem. Birdwatch Issue 118: 16-18.

Theo Bakker, Eemsgolaan 24, 9727 DW Groningen, Nederland (theobakker@hetnet.nl)
Enno Ebels, Joseph Haydnlaan 4, 3533 AE Utrecht, Nederland (ebels@wxs.nl)

Lesser Spotted Eagle wintering in Sicily, Italy, in 2000-01

Between late September and late October 2000, c seven juvenile Lesser Spotted Eagles *Aquila pomarina*, all migrants, were recorded between Siracusa and Gela, south-eastern Sicily, Italy, by Giuseppe Consoli, Andrea Corso, Carmelo Iapichino, Renzo Ientile and others. On 31 October 2000, AC, accompanied by Carmela Cardelli and two Swedish birders, was at Saline di Siracusa (a 50-ha saltpan complex just outside Siracusa) when a juvenile Lesser Spotted Eagle flew off from the semi-dried ponds in the northern salt pans. The next day, it was seen again by GC. After an absence of a couple of days, the bird was relocated in the Saline di Siracusa area. The rest of the month, it was seen there almost daily. During the early morning, the bird was hunting in nearby fields or along reed-beds and from c 12:00 it used to perch on dead trees (enabling a detailed study of the plumage). Its range became gradually larger and after a month, the bird not only frequented the Saline di Siracusa area but also more distant areas. In fact, it was often seen arriving from the direction of Mount Climiti and Val d'Anapo, Mount Iblei, an area of low mountains behind Siracusa. Possibly, the bird roosted overnight in the woods of this area and hunted in the valleys and the Saline di Siracusa area during the day. It remained in the area until 13 December but the bird's range became even larger. On 4 December, it was seen flying south to Penisola della Maddalena-Capo Murro di Porco. On 8 December, CI saw the bird flying above Saline di Siracusa in the remarkable company of an immature Steppe Eagle *A nipa-lensis* (constituting the 16th record for Italy and the third for Sicily). After 13 December, the Lesser Spotted Eagle could not be found anymore. However, on 26 December, it was relocated at Vendicari NR, a wetland 45 km south of Saline di Siracusa. Some days later, Giampaolo Terranova discovered the bird at Vendicari NR. On 31 December, Daniele Aliffi, CC, AC, CI, Carlo Nardini and Angelo Nitti saw the bird and videoed it through a telescope. The bird's features could be perfectly studied on the video. In early January 2001, the bird was seen by several birders – among them Ottavio Janni (a CIR member), Diego Rubolini, Violetta Longoni and Roberto Garavaglia. The last record was on 18 January 2001.

Identification and ageing

The 'S-shaped' wing profile, the regular white terminal band along the trailing edge to the wing and tail, the visible pale spots on the greater coverts and to a much lesser extent on the median coverts (which may be almost totally abraded already towards the end of the second calendar-year), the whitish tips to the tertials, the general coloration and the complete absence of moult fit a juvenile Lesser Spotted Eagle.

The very similar Greater Spotted Eagle *A clanga* could be excluded by the following characters (cf Forsman 1999, Clark 1999; Andrea Corso pers obs). The iris was yellowish with an easily discernible pupil; in Greater Spotted, it is always darker, ie, dark brown-amber or blackish-grey (Andrea Corso pers obs). The bill was small and not very high (very kite *Milvus*-like); in Greater Spotted, it is usually higher, bigger and heavier looking. The upper- and underwing showed an obvious contrast between the paler brownish coverts and the much darker blackish remiges; in Greater Spotted, the upperwing appears uniform (or even shows the reverse pattern, more or less the same contrast can be found in the palest Lesser Spotted Eagle). The pale spots on the upperwing were small and inconspicuous; in juvenile Greater Spotted, these spots are normally much more dense, obvious and extended. The bird showed a well-visible and conspicuous golden nape patch; this is absent in most Greater Spotted or, if visible, not so conspicuous and wide (normally it is also situated more at the rear-crown than on the nape). The base to the

178 Lesser Spotted Eagle / Schreeuwarend *Aquila pomarina*, Vendicari NR, Sicily, Italy, 31 December 2000 (Andrea Corso & Carlo Nardini)

tarsus-feathers/thigh was dark; this area is often white in Greater Spotted (Clark 1999; Andrea Corso pers obs). Six clearly fingered primaries were visible; in Greater Spotted, there are seven (although there are some age-related differences in this character). In addition, the wings were narrower than in Greater Spotted.

Steppe Eagle has a distinctly longer gape, an oval (not round) nostril, a higher, heavier and more powerful bill, thicker legs, longer and narrower wings, a different wing formula, larger dimensions, no pale spotting on the upperwing, an obvious white underwing band (present during at least three plumages but often more conspicuous than the sparse white spotting in Lesser Spotted present up to the fourth plumage) and different barring on the remiges and rectrices.

Winter occurrence in Western Palearctic

Lesser Spotted Eagle irregularly (?) winters in the Middle East, particularly in northern Israel (Nir Sapir pers comm) and Turkey (Methan Ozen pers comm), and possibly in Cyprus (Iankov et al 1996). In the winter of 2000/01, one or two individuals stayed in Israel (Nir Sapir pers comm).

Brichetti & Benussi (1992) mention the following winter records of Lesser Spotted Eagle for Italy: two in Lombardia (February 1954 and January 1962), one in Piemonte (December 1962) and one in Puglia (December 1981-January 1982). However, some – if not all – of these records are insufficiently documented and should therefore be considered doubtful. The record in Puglia refers to a specimen in the collection of a hunter who claimed that he had shot the bird 'this winter', without giving more details (Giovanni Boano pers comm). A more recent winter record of an immature at Torrile, Emilia-Romagna, north-eastern Italy, on 22 December 1993 (Ravasini 1998) is not photographically documented and therefore also unacceptable.

Elsewhere in Europe, sporadic winter records have been reported in former Yugoslavia and Greece (Iankov et al 1996). However, also these records lack sufficient documentation. A juvenile was observed along the Black Sea coast in

Bulgaria on 17 January 1993 (Iankov et al 1996). Interestingly, infrequent reports in the Camargue, Bouches-du-Rhône, France, from 15 December 2001 into January 2002 suggest another European winter record (van den Berg 2002). A possible hybrid Greater x Lesser Spotted Eagle was seen and photographed at La Rocina, Doñana NP, Andalusia, Spain, on 27 December 2001 (Gutiérrez & Villa 2002).

In conclusion, the record in Sicily from 31 October 2000 to 18 January 2001 presumably constitutes the first well-documented record of a wintering Lesser Spotted Eagle for Italy and perhaps Europe.

Acknowledgements

We thank Roberto Garavaglia, Tibor Hadarics, Methan Ozen and Nir Sapir for information; and Daniele Aliffi, Salvatore Baglieri, Carmela Cardelli, Roberto Garavaglia, Carmelo Iapichino, Renzo Ientile, Ottavio Janni, Violetta Longoni, Carlo Nardini, Angelo Nitti, Diego Rubolini, Giampaolo Terranova, Simone Terranova, Christopher Zöckler and others for their help or company in the field.

References

- van den Berg, A B 2002. WP reports: November-December 2001. Dutch Birding 46-59.
- Brichetti, P & Benussi, E 1992. *Aquila anatraia minore*. In: Brichetti, P, De Franceschi, P & Baccetti, N (editors), *Fauna d'Italia, Aves I, Gaviidae-Phasianidae*, Bologna, pp 589-593.
- Clark, W S 1999. *A field guide to the raptors of Europe, the Middle East and North Africa*. Oxford.
- Forsman, D 1999. *The raptors of Europe and the Middle East: a handbook of field identification*. London.
- Gutiérrez, R & Villa, S 2002. A possible hybrid Spotted Eagle x Lesser Spotted Eagle in Spain. *Birding World* 15: 104-105.
- Iankov, P, Petrov, T, Michev, T & Profirov, L 1996. Status of the Spotted Eagle (*Aquila clanga*) and the Lesser Spotted Eagle (*Aquila pomarina*) in the Mediterranean. In: Muntaner, J & Mayol, J (editors), *Biología y conservación de las rapaces mediterráneas*, 1994, Monografías 4, Madrid, pp 77-81.
- Ravasini, M 1998. Gli uccelli dell'Oasi LIPU Torrile. Reggio.

Andrea Corso, Via Camastra 10, 96100 Siracusa, Italy (voleroerrante@yahoo.it)
Giuseppe Consoli, Viale Teracati 50, 96100 Siracusa, Italy

Presumed escaped White-winged Crossbill at De Zilk in 1963

In van den Berg & Bosman (1999), one of the photographs for Two-barred Crossbill *Loxia leucoptera* shows a bird of which several features struck us as odd, namely the one showing a female photographed on 7 October 1963 at De Zilk, Noordwijkerhout, Zuid-Holland, the Netherlands. The slender bill with a particularly long upper mandible and the small round head seemed to point towards identification as White-winged Crossbill *L l leucoptera* (hereafter *leucoptera*) from North America rather than Two-barred Crossbill *L l bifasciata* (hereafter *bifasciata*) from Eurasia (cf van den Berg & Bosman 2001). Alan Knox (in litt) agreed that the bill and other structural features clearly indicated *leucoptera*.

The De Zilk bird

Hans Vader (pers comm) and Harm Niesen (pers comm) recounted that, in October 1963, they (and Fred Koning) learned of a 'Two-barred Crossbill' in captivity at De Zilk and decided to contact the owner. The latter told them that the bird had perched on the outside of his aviary and apparently seemed to want to enter. The bird appeared extremely tame and was easy to capture. They obtained permission from the owner to take the bird with them and photograph it. They went to Oosterkanaal in the Amsterdamse Waterleidingduinen, Noordwijk, Zuid-Holland, and covered small pines with wire-mesh and were thus able to make photographs without losing the bird. HN noted some bill measurements: length 17 mm, depth 9.1 mm, lower mandible 5.3 mm shorter than upper mandible (almost 40 years later, it is not possible to trace the exact way in which these measurements were taken and they are therefore considered of limited value for the identification of the bird); the outer primaries were in moult. Afterwards, they returned the bird to the aviary where it remained for about nine months until it eventually died. HN recalled that, at the time, he had noticed the deep-black wings which made him wonder about it possibly being a White-winged Crossbill. Despite its tameness, HN did not see a reason to question the bird's provenance as it did not show extensive wear while he took into account that vagrants may be quite confiding. The next summer, HV received the corpse and then sent it to the Zoological Museum at Amsterdam (ZMA), Noord-Holland. Possibly, though, the condition of the corpse was too bad

to turn it into a proper specimen. This may explain why it does not appear to be present either at the ZMA or at the Nationaal Natuurhistorisch Museum (NNM) at Leiden, Zuid-Holland (Kees Roselaar pers comm).

On the photograph in van den Berg & Bosman (1999), the coloured parts of the plumage appeared extremely washed out and there was an extensive whitish area on the upperside which Magnus Robb was at a loss to explain. These led Arnoud van den Berg to suggest that the bird probably originated from captivity and, given the anomalous pale coloration of the bird generally (head, mantle and underparts), the assumption that it was a female might also be unsafe. The photograph was taken in early October, at which point the bird already had the faded coloration of a cage-bird, presumably due to its captive diet differing from that of wild birds (cf Schaftenaar 1999). The date of capture is unknown but clearly it had spent some time in captivity, and the date when the photograph was taken does not give a hint about the origin of the bird. Due to the fact that large numbers of North American passerines were imported to Europe in the 1960s, an escaped cagebird at that time was perhaps even more likely to be *leucoptera* than *bifasciata*. Clearly, the odd circumstances of this record mean that its acceptance as Europe's first vagrant White-winged Crossbill would be unwise, and we recommend that the bird should be regarded as an escape from captivity (see van den Berg & Bosman 2001, contra ten Kate 1965, contra van IJzendoorn et al 1996).

Identification and taxonomy of Two-barred and White-winged Crossbill

Bill depth measurements for *bifasciata* and *leucoptera* do not overlap. For *bifasciata*, Roselaar (in Cramp & Perrins 1994) gives a mean depth of 10.3 mm for 18 males (range 9.7-11.0) and of 10.1 for 14 females (range 9.4-10.7). For *leucoptera*, a mean bill depth is given as 8.4 for eight males (range 7.8-8.8) and 8.2 for 10 females (range 7.6-9.0). Other measurements also given by Roselaar in Cramp & Perrins (1994) confirm that *leucoptera* is indeed a considerably smaller bird.

During the summer of 2000, MR spent a week watching and sound-recording *leucoptera* in Algonquin Provincial Park, Ontario, Canada, where he was able to confirm for himself that the above-mentioned structural features make *leucoptera* look strikingly different from *bifasciata*. He was also able to examine in detail a couple

179 White-winged Crossbill / Witvleugelkruisbek *Loxia leucoptera leucoptera*, in captivity, De Zilk, Noordwijkerhout, Zuid-Holland, 7 October 1963 (Fred J Koning)

180 White-winged Crossbill / Witvleugelkruisbek *Loxia leucoptera leucoptera*, in captivity, De Zilk, Noordwijkerhout, Zuid-Holland, 7 October 1963 (Hans Vader)

of road-killed adult males. Additional differences from non-juvenile *bifasciata* included more contrasting black lores and a blacker rear edge to the ear-coverts, as well as a deeper-black wing. Parts of the plumage, especially the crown, can have a quite scaly appearance. This is due to the coloured feathers having an extensive black central part of which only a small part shows. The completely hidden base of these feathers is grey while the coloured part is only the very tip of the feather. In *bifasciata*, dark parts of the red-tipped feathers are less black and more greyish. Roselaar (in Cramp & Perrins 1994) also mentions that the white on the tips of the greater coverts and tertials is narrower.

In addition to differences in structure and plumage, *leucoptera* has a strikingly different vocal repertoire (Elmberg 1993, Magnus Robb pers obs), and differs from *bifasciata* in various aspects of ecology. There seem to be ample grounds for regarding these two allopatric taxa as separate species under the phylogenetic species concept (PSC), and they may be incompatible enough to qualify as biological species too. The wing-barred Hispaniolan Crossbill *L. megaplaga*, formerly included in *L. leucoptera*, is now gaining acceptance as a separate species (Smith 1997).

Movements of White-winged Crossbill in North America

White-winged Crossbills in North America normally undertake one to three movements per year (Benkman in Poole et al 1992), related to the cone cycles of the conifer species they are associated with. From mid-May to early July, they search for developing crops of White Spruce *Picea glauca* and Tamarack *Larix laricina* and then in October and early November, when seeds of these conifers have become scarce they search for good crops of their most reliable winter food source, Black Spruce *P. mariana*. If Black Spruce seed also becomes scarce in a given area, the birds may undertake further movements in search of better crops late in the winter. The late autumn movement is the one most likely to result in irruptions to areas well outside the normal range, and generally this means areas well south of the boreal forests (eg, Gordon et al 1989). White-winged Crossbills have been collected four times in western Greenland involving six specimens (from c 1857 an adult male, from 1856 a female and two first-years, from spring 1900 an adult male and from February 1947 an adult male); besides, there is one record of an adult male from southern Greenland in c 1830

(Boertmann 1994, Klaus Malling Olsen in litt). Kazlauskas (2000) reported that, in autumn 1965, at least one was trapped on a Russian trawler east off Newfoundland, Canada, and transported across the Atlantic to Vilnius, Lithuania. However, there are no European records for this taxon (for Iceland, there is no record of Two-barred Crossbill either; cf Pétursson & Práinsson 1999). Given the scale of movements in North America, with almost the entire population apparently sometimes moving from one end of the continent to the other (for example, from Alaska to Newfoundland) in search of a good cone crop (Benkman in Poole et al 1992), vagrancy to Europe seems far from impossible.

Acknowledgements

Alan Knox assisted in identifying the bird and Ferdy Hieselaar, Fred Koning, Harm Niesen and Hans Vader provided information about its behaviour and appearance. Klaus Malling Olsen supplied data on the occurrence of White-winged Crossbill in Greenland.

Samenvatting

VERMOEDELIIK ONTSNAPTE WITVLEUGELKRUISBEK AT DE ZILK IN 1963 Een als Witbandkruisbek *Loxia leucoptera bifasciata* aanvaarde Witvleugelkruisbek *L. l. leucoptera* uit Noord-Amerika werd na te zijn gevangen gefotografeerd bij De Zilk, Noordwijkerhout, Zuid-Holland, op 7 oktober 1963 (cf van den Berg & Bosman 1999, 2001). De determinatie als Witvleugelkruisbek is gebaseerd op de van Witbandkruisbek verschillende structuur (klein formaat, dunne snavel met lange bovensnavel en kleine ronde kop) en verschillen in verenkleed (meer contrasterende zwarte teugel, zwartere achterrand van oorstreek, zwartere vleugel, iets geschubde indruk van met name de kruin en bredere witte toppen van grote dekveren en tertials). Beide taxa laten ook sterke verschillen in geluid horen en kunnen evenals de aanvankelijk als ondersoort van Witvleugelkruisbek beschouwde Hispaniolakruisbek *L. megaplaga* waarschijnlijk beter als aparte soorten worden opgevat.

Aanvankelijk werd de vogel van De Zilk als vrouwtje gedetermineerd op grond van de bleke kleur van kop, mantel en onderdelen. Het wordt nu echter waarschijnlijker geacht dat het verenkleed onder invloed van eenzijdig voedsel in gevangenschap sterk is verkleurd; daardoor is het geslacht niet meer met zekerheid vast te stellen.

De merkwaardige omstandigheden waaronder de zeer tamme vogel werd aangetroffen zijn een indicatie dat het een ontsnapte kooivogel betrof die zich in De Zilk gemakkelijk opnieuw liet vangen. Uiteindelijk stierf de vogel na ongeveer negen maanden in een volière te De Zilk. Hoewel de dode vogel naar het Zoölogisch Museum te Amsterdam (ZMA), Noord-

Holland, gebracht zou zijn, blijkt er geen museumbalg van te bestaan.

Het voorkomen van Witvleugelkruisbek als trans-atlantische dwaalgast wordt niet onmogelijk geacht maar tot dusverre zijn er geen aanvaarde gevallen voor Europa. Wel werd het taxon vijf maal (in totaal zeven vogels) in Groenland vastgesteld.

References

van den Berg, A B & Bosman, C A W 1999, 2001. Zeldzame vogels van Nederland – Rare birds of the Netherlands. Avifauna van Nederland 1. First, second edition. Haarlem.

Boertmann, D 1994. An annotated checklist to the birds of Greenland. Meddelelser om Grønland Bioscience 38: 1-63.

Cramp, S & Perrins, C M (editors) 1994. The birds of the Western Palearctic 8. Oxford.

Elmberg, J 1993. Song differences between North American and European White-winged Crossbills (*Loxia leucoptera*). Auk 110: 385.

Gordon, P, Morlan, J & Roberson, D 1989. First record

of White-winged Crossbill in California. West Birds 20: 81-87.

van IJzendoorn, E J, van der Laan, J & CDNA 1996. Herziening Nederlandse Avifaunistische Lijst 1800-1979: tweede fase. Dutch Birding 18: 157-202.

ten Kate, C G B 1965. Ornithologie van Nederland, 1963. Limosa 38: 24-66.

Kazlauskas, R 2000. Schiffspassage von Nordamerika nach Litauen. Ornithol Mitt 52: 308-309.

Pétursson, G & Þráinsson, G 1999. Sjaldgæfir fuglar á Íslandi fyrir 1981. Reykjavík.

Poole, A, Stettenheim P & Gill F (editors) 1992. White-winged Crossbill. The birds of North America 27. Philadelphia.

Schaftenaar, A 1999. Origin of Pine Grosbeak at Melissant in March 1996 and loss of red coloration in seed-eating birds in captivity. Dutch Birding 21: 271-272.

Smith, P W 1997. The history and taxonomic status of the Hispaniolan Crossbill *Loxia megaplaga*. Bull Br Ornithol Club 117: 264-271.

Magnus S Robb, Barentszstraat 126, 1013 NS Amsterdam, Netherlands (robb@chello.nl)
 Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Netherlands
 (arnoud.vandenberg@inter.nl.net)

The Dutch rarities committee (CDNA) has commented as follows (Nils van Duivendijk in litt): 'The record described above had previously been accepted as Two-barred Crossbill *Loxia leucoptera bifasciata* and had never been formally considered as White-winged Crossbill *L l leucoptera* by the Dutch rarities committee. With reference to this paper, the CDNA has reconsidered the record. The CDNA endorses the findings

highlighted in the paper and has accepted the identification as White-winged Crossbill. Also, the CDNA was unanimous in agreeing that this bird should be regarded as an escape because of the circumstances surrounding its capture, its behaviour and its anomalous plumage. Therefore, it should not be placed on the Dutch list.' EDITORS

Forsters Stern op Terschelling in november 1999

Vier tot vijf keer per jaar wordt door SOVON Vogelonderzoek Nederland een telling georganiseerd waarbij tijdens hoogwater alle watervogels in het hele Waddengebied worden geteld. Op zaterdag 13 november 1999 was Erik van Winden bezig met een dergelijke telling op de Boschplaat, Terschelling, Friesland. Op de uiterste oostpunt van dit uitgestrekte natuurgebied vond hij om c 13:00 een staande stern *Sterna*. Omdat iedere stern zo laat in het jaar bijzonder is, bekeek hij de vogel nauwkeurig. Op basis van het lichte verenkleed en het opvallende zwarte masker determineerde hij de vogel als Forsters Stern *S forsteri*. Deze bevond zich tijdens de twee uur durende telling op een hoogwatervluchtplaats tussen Scholeksters *Haematopus*

ostralegus en Kokmeeuwen *Larus ridibundus* en vloog af en toe op, waarna hij weer op dezelfde plek terugkeerde. Na de telling trof EvW Chris van Turnhout die had geteld in het aanliggende telgebied, de Vierde Duintjes. Samen vonden zij de stern terug, ditmaal foeragerend in de ebstroom langs de uiterste zuidoostpunt van de Boschplaat, en kon de determinatie door CvT worden bevestigd.

Eenmaal terug in de bewoonde wereld van het eiland werd de Dutch Birding-vogellijn ingesproken. Na verspreiding van het nieuws maakten vogelaars aan de vaste wal zich op om de volgende dag de verre tocht naar de Boschplaat te ondernemen. Door het afhuren van een boot die op 14 november al om 07:00 uit Harlingen, Friesland, vertrok, werd tijd gewonnen. Iets na 09:00 piepte eilandbewoner Arie Ouwerkerk de stern door als 'ter plaatse', zodat de hoop op een

181 Forsters Stern / Forster's Tern *Sterna forsteri*, adult-winter, Boschplaat, Terschelling, Friesland, 14 november 1999 (Han Zevenhuizen)

182 Forsters Stern / Forster's Tern *Sterna forsteri*, adult-winter, Boschplaat, Terschelling, Friesland, 14 november 1999 (Arie Ouwerkerk)

succesvolle actie toenam. Rond 10:00 kwamen c 25 vogelaars aan in West-Terschelling. Per taxi ging de groep naar Oosterend. Daarvandaan startte de door de venijnige oostenwind en het deels onverharde fietspad barre fietstocht van c 15 km naar de oostpunt van het eiland. De eersten arriveerden hier om c 12:00. Ondertussen was de vogel al enige tijd uit beeld... De inspanning werd echter beloond toen de stern om 13:10 tevoorschijn kwam. Gedurende c 45 min liet de vogel zich op wisselende afstand zien, langzaam afdwalend richting Ameland, Friesland. Drie vogelaars die met de snelboot van 11:30 waren overgestoken waren om c 14:00 nog net op tijd om de vogel voor de kust van Ameland te zien. Daarna is de vogel niet meer aangetroffen.

De beschrijving is gebaseerd op veldnotities van EvW en op foto's van AO en Han Zevenhuizen (cf Dutch Birding 21: 363, plaat 384, 1999, 22: 256, plaat 256, 2000).

GROOTTE & BOUW Middelgrote stern, in grootte en bouw vergelijkbaar met Visdief *S hirundo*. Kleiner dan Grote Stern *S sandvicensis*; formaat c tweederde van dat van Kokmeeuw. Vleugels en staart langer dan bij moerasstern *Chlidonias*. Staart diep gevorkt. Snavellengte ongeveer gelijk aan lengte van kop. Spitse snavel met scherpe punt. Pootlengte c helft van pootlengte van Kokmeeuw.

KOP Wit met opvallend zwart masker vanaf oog tot aan achterkop. Zwart niet doorlopend op bovenkop, voorhoofd of teugel. Achterkop zeer licht grijs, driehoekig uitlopend in punt in nek.

BOVENDELEN Rug en mantel lichtgrijs als bovendelen

van adulte Kokmeeuw. Stuit wit en lichter dan staart.

ONDERDELEN Wit.

VLEUGEL Bovenvleugel lichtgrijs als bovendelen, met iets lichtere achterrand. Handpennen wit. Ondervleugel wit of lichtgrijs met iets donkerdere achterrand en grijze toppen aan handpennen.

STAART Bovenstaart voornamelijk lichtgrijs; verdeling van wit op staartpennen niet goed vastgesteld.

NAAKTE DELEN Snavel donker bruinrood. Oog donker. Poot donkerrood.

De determinatie als Forsters Stern was eenvoudig. De combinatie van formaat, lange staart, lichte bovendelen en bovenvleugel (duidelijk lichter dan bij Visdief), zwart masker rond het oog en driehoekige grijze vlek op de achterkop past alleen op Forsters Stern in winterkleed. Witwangstern *C hybridus* kan een vergelijkbaar koppatroon tonen in winterkleed maar heeft donkerdere bovendelen, kortere vleugels en een kortere en nauwelijks gevorkte staart. Lachstern *Gelochelidon nilotica* kan eveneens een vergelijkbaar koppatroon tonen maar heeft een dikkere snavel en een kortere staart met veel minder diepe vork. Op basis van het ontbreken van donkere tekening op de bovendelen en bovenvleugel werd de vogel als adult gedetermineerd (cf Malling Olsen & Larsson 1994, Svensson et al 1999).

Dit is het derde geval van Forsters Stern voor Nederland. Eerdere gevallen waren op 1-2 november 1986 bij Ritthem, Zeeland, en op 5 januari 1995 bij Kinderdijk, Zuid-Holland (Ovaa 1987, van Meerkerk 1998, van den Berg & Bosman 2001). In West-Europa is Forsters Stern een zeldzame gast met voornamelijk gevallen in

Britannië en Ierland (28 gevallen in 1980-1999, in alle maanden maar vooral in de wintermaanden). Op het vasteland van Europa zijn tot 2000 naast de drie Nederlandse waarnemingen gevallen bekend uit Frankrijk (11-26 december 1999), Portugal (31 december 1993 tot 1 januari 1994), Spanje (27 oktober 1987) en Zweden (26 april 1993). Het eerste Europese geval was in IJsland (1959) (van den Berg & Bosman 2001). Als dwaalgast is de soort ook vastgesteld in Senegal (Enticott & Tipling 1997). Gevallen in het late najaar en de winter zijn in West-Europa eerder regel dan uitzondering. Dit heeft vooral te maken met het feit dat Forsters Sterns in het normale overwinteringsgebied in Noord-Amerika vrij ver noordelijk overwinteren en dus tamelijk 'winterhard' zijn. Forsters Stern is de enige Noord-Amerikaanse stern waarvan het reguliere overwinteringsgebied zich noordelijk tot in de VS uitstrekt (respectievelijk Californië aan de westkust en Virginia aan de oostkust; Vinicombe & Cottridge 1996, Sibley 2000). Daar komt bij dat eenzame sterns in het winterhalfjaar in West-Europa extra opvallen en goed bestudeerd worden terwijl Forsters Sterns in zomerkleed in het zomerhalfjaar veel moeilijker te ontdekken zijn tussen de dan talrijke Visdieven en/of Noordse Sterns *S paradisaea*.

Summary

FORSTER'S TERN ON TERSCHELLING IN NOVEMBER 1999 On 13-14 November 1999, an adult-winter Forster's Tern *Sterna forsteri* was seen and photographed at Boschplaat, Terschelling, Friesland, the Netherlands. On the second day, it was last seen close to the shore of Ameland, Friesland. This was the third record for the Netherlands. Previous records were in Zeeland on 1-2 November 1986 and in Zuid-Holland on 5 January 1995.

Verwijzingen

- van den Berg, A B & Bosman, C A W 2001. Zeldzame vogels van Nederland – Rare birds of the Netherlands. Avifauna van Nederland 1. Tweede druk. Haarlem.
- Enticott, J & Tipling, D 1997. Photographic handbook of the seabirds of the world. Londen.
- Malling Olsen, K & Larsson, H 1994. Sterns van Europa en Noord-Amerika. Haarlem.
- van Meerkerk, P 1998. Forsters Stern te Kinderdijk in januari 1995. Dutch Birding 20: 285-286.
- Ovaa, A H 1987. Forsters Stern bij Ritthem in november 1986. Dutch Birding 9: 158-161.
- Sibley, D 2000. The North American bird guide. New York.
- Svensson, L, Grant, P J, Mullarney, K & Zetterström, D 1999. Collins bird guide. Londen.
- Vinicombe, K & Cottridge, D M 1996. Rare birds in Britain and Ireland: a photographic record. Londen.

Erik van Winden, Heideparkseweg 526, 6532 TA Nijmegen, Nederland (erik.vanwinden@sovon.nl)
Enno B Ebels, Joseph Haydnlaan 4, 3533 AE Utrecht, Nederland (ebels@wxs.nl)

Varia

Little Bittern swallowing large lizard

On 3 May 2000, during a stay on Lesbos, Greece, we were observing the feeding behaviour of an adult male Little Bittern *Ixobrychus minutus*. It was feeding along a small freshwater stream close to the so-called 'Faneromeni ford', just north of Sigri, in the north-western corner of the island (cf Brooks 1998). The bird allowed us an approach by car within 10 m, while it was constantly catching 5-6 cm large tadpoles.

At a certain moment, when moving from one small pool to another, the bird stopped abruptly and agitatedly raised its crown-feathers, whilst looking upwards along the bank of the stream. Within less than 10 sec, it dashed upwards to the bank for c 1.5 m, and returned to the water with a large lizard in its beak. At first, the lizard was

still very much alive and kicking but then it was drowned rapidly. As soon as the lizard had died, the Little Bittern moved it out of the water and manoeuvred it in such a way that it could be swallowed, head-first and the dorsal part facing upwards. This lasted at least 4-5 min. Once in a favourable position, it took the Little Bittern c 2 min to swallow the head and the body of the lizard. The final stage, swallowing the tail, took at least another 5 min. Thereafter, the Little Bittern started to drink, allowing the water to drain well down into its throat after each sip by keeping the head tilted slightly upwards. The entire performance took c 10-15 min.

In the field, we tentatively identified the lizard as Balkan Green Lizard *Lacerta trilineata*. Judging from its size and colour pattern, we expected the lizard to be just under one year old. Later at

183-184 Little Bittern / Woudaap *Ixobrychus minutus*, with Balkan Green Lizard *Lacerta trilineata*, near Sigri, Lesvos, Greece, 3 May 2000 (Peter de Knijff)

185 Little Bittern / Woudaap *Ixobrychus minutus*, with Balkan Green Lizard *Lacerta trilineata*, near Sigri, Lesvos, Greece, 3 May 2000 (Peter de Knijff)

home, based on the slides, our initial identification turned out to be correct: an immature Balkan Green Lizard of the nominate subspecies *L t trilineata*. It was estimated to be about nine months old (A Troidl in litt). Assuming an average length of 50 mm for both the bill and tarsus of the Little Bittern (Voisin 1991), we could estimate the size of the lizard. The head plus body length was estimated to be 110 mm, and including the tail, the total length was estimated to be 285 mm. These measurements, and the ratio of head plus body compared with tail length, fit well within those given for its age (Böhme 1984). A head plus body length of 110 mm corresponds with an estimated weight of c 33 g (Böhme 1984).

If correct, this means that this Little Bittern consumed a prey with an estimated weight of about one-fifth of its own (ie, 150 g, Voisin 1991). It was surprisingly difficult to find exact details on the dietary habits of Little Bitterns. According to the most recent source (Voisin 1991), fish-prey varies in length between 5 and 10 cm. No other size estimates could be found in

the literature. Most prey items seem to be of aquatic or near-aquatic origin but lizards of unknown size were included in the lengthy list of prey (Voisin 1991).

Since 1996, we have visited Lesvos several times and have observed actively hunting Little Bitterns on many occasions. The place where we observed the event described above is favourite among birdwatchers for watching and photographing Little Bitterns. As far as we know, Little Bitterns were never seen to catch anything else than tadpoles at this site. It therefore seems that we were very lucky indeed to observe, let alone photograph, such an extraordinary kill.

References

- Böhme, W 1984. Handbuch der Reptilien und Amphibien Europas. Band 2/1 Echsen II (*Lacerta*). Wiesbaden.
- Brooks, R 1998. Birding on the Greek island of Lesvos. Fulmodeston.
- Voisin, C 1991. The herons of Europe. London.

Peter de Knijff, Keersluis 34, 2408 PL Alphen aan den Rijn, Netherlands (knijff@lumc.nl)
 Mariëtte J V Hoffer, Keersluis 34, 2408 PL Alphen aan den Rijn, Netherlands

Solutions of third round 2002

The solutions of mystery photographs V and VI (Dutch Birding 24: 164, 2002) appear below.

V None of the entrants had difficulties identifying the singing bird depicted in mystery photograph V as one of the *Acrocephalus* warblers. The brown colour of the bird quickly catches the attention and yellowish or greyish *Hippolais* warblers are, therefore, easily ruled out. However, realising that the bird is indeed an *Acrocephalus*, the problem of identifying it is just starting, because most species in this genus are very similar. In general, the mystery bird looks rather slim, with a long pointed bill, a flat forehead and a whitish supercilium. The bird shows brown upperparts and is buff-white below. Paddyfield Warbler *A agricola* has a much stronger head pattern than the mystery bird and is therefore easily eliminated. Judging the general appearance,

many entrants opted for Blyth's Reed *A dumetorum*, Marsh *A palustris*, Caspian Reed *A fuscus* or European Reed Warbler *A scirpaceus*. Other guesses included several warblers formerly included in the genus *Hippolais*. Based on phylogenetic analysis of mitochondrial DNA sequences, these species are now considered to belong to the genus *Acrocephalus* (cf Dutch Birding 20: 22-32, 1998). Booted *A caligatus*, Sykes's *A rama*, Western Olivaceous *A opacus* and Eastern Olivaceous Warbler *A pallidus* were received as possible answers. Of these, Booted Warbler is most easily excluded because this species has a fairly short bill, round head and short tail. More important, Booted shows a well-marked supercilium reaching well beyond the eye and a shorter primary projection. All these characters are not shown by the mystery bird.

Superficially, the bird looks like Blyth's Reed Warbler (cf plate 186). In this species, however, the lower mandible is usually diffusely dark tip-

186 Blyth's Reed Warbler / Struikrietzanger *Acrocephalus dumetorum*, Walem, Limburg, Netherlands, 24 June 1996 (*Hans Gebuis*). Note diffusely darker-tipped lower mandible, short primary projection and more obvious supercilium just extending beyond eye

ped, the primary projection is much shorter compared with the mystery bird and has an even plainer wing with contrastingly dark alula. In addition, the supercilium in Blyth's Reed is more obvious, extending just beyond the eye and it is argued that Blyth's Reed never shows pinkish legs, unlike the mystery bird. Keen observers should have noticed that the tail of the mystery bird looks square ended. This is less likely to be shown by Blyth's Reed and a square-ended tail is in fact also wrong for Marsh, Caspian Reed and European Reed Warbler, which all have a more rounded tail. However, these three species were frequently received as possible solutions and may need more attention.

The mystery bird's colour is rather brown tinged with olive-green, which is in favour of Marsh Warbler and Caspian Reed Warbler and less so for European Reed Warbler. Furthermore, the latter species normally displays a contrastingly warmer, rufous-tinged rump, which is not shown by the mystery bird. The mystery bird has a strikingly long, slender and pointed bill, a character shared by Caspian and European Reed Warbler. In Marsh, the bill is on average shorter, stouter and blunter. Moreover, a typical adult Marsh in spring has prominent pale crescents on the tips of the primaries and shows contrastingly pale-fringed tertials, which also holds more or less true for Caspian Reed and European Reed. The mystery bird shows only very small whitish tips to the primaries and the tertials look rather plain with only little contrast between the centre and the slightly paler edges. In addition, Marsh normally shows a rather long buffish-white supercilium which is also present to some extent behind the eye, a character normally shared with Caspian Reed. The mystery bird's supercilium is only prominent before the eye and it is hardly present behind, making Marsh and Caspian Reed less likely candidates. The primary projection of the mystery bird is rather short and about half of the exposed tertial length. Although subject to some variation, the primary projection of Marsh and both reed warblers is normally longer. Thus, the combination of a square-ending tail, overall colour, bill structure, rather plain tertials, short supercilium and fairly short primary projection do not fit Marsh, Caspian Reed or European Reed Warbler.

The mystery bird is photographed in May and the plumage is thus likely to be slightly worn. However, a hint of a pale secondary panel on the folded wing is still visible. Another striking character shown by the mystery bird is a pale narrow

stripe formed by pale tips on the secondaries. In fact, these two characters are strong pointers to a safe identification and Eastern Olivaceous Warbler is then the best candidate. However, Sykes's Warbler and Western Olivaceous Warbler can look quite similar. Separation of Eastern Olivaceous from Sykes's can be difficult in some cases, especially in the field or from a single photograph. However, Sykes's is normally smaller than Eastern Olivaceous and has a thinner and straighter bill. Looking at the upper mandible of the mystery bird, it can be seen that the tip of the bill is rather downcurved and moderately strong based. In addition, Eastern Olivaceous has a longer primary projection compared with Sykes's. Also, Sykes's normally lacks the hint of a pale wing-panel and the pale narrow stripe formed by the pale-tipped secondaries. Based on all these characters, Sykes's is ruled out as one of the possibilities.

Compared with Western Olivaceous Warbler, Eastern Olivaceous Warbler is slightly smaller while their bill structures are strikingly different. Western Olivaceous has a long and very strong bill which looks swollen, caused by the very broad base. Practically all Western Olivaceous have slightly convex sides to the bill, but this character can hardly be judged in the mystery bird. As in Sykes's Warbler, Western Olivaceous lacks the hint of a pale wing-panel and the pale narrow stripe formed by the pale-tipped secondaries. The entire wing in Western Olivaceous is pale brown, unlike the mystery bird's wing. Based on the bill structure and the wing colour, Western Olivaceous is also ruled out as a possibility for the mystery bird.

In conclusion, the bird depicted in mystery photograph V must be an Eastern Olivaceous Warbler. This bird was photographed on Lesvos, Greece, on 2 May 2000 by Peter van Rij. The main characters to identify this bird can be found in the hint of a pale secondary panel and the pale narrow stripe formed by the pale-tipped secondaries. The bill is long, thin and slightly curved down and is moderately broad based with concave sides. These characters normally will help to distinguish a potential Eastern Olivaceous from similar species. Another bird is depicted in plate 187. A very helpful additional field character is the behaviour. Eastern Olivaceous repeatedly flicks its tail downwards, whereas a Western Olivaceous Warbler keeps its tail still. Sykes's Warbler and Booted Warbler twitch their tail in all directions, notably upwards and behave much more nervously compared with Eastern Oliva-

187 Eastern Olivaceous Warbler / Oostelijke Vale Spotvogel *Acrocephalus pallidus*, Lesvos, Greece, 7 May 2002 (René Pop). Note long straight bill with down-curved tip and all-pale lower mandible, pale secondary tips forming pale secondary bar and hint of pale secondary panel **188** Caspian Reed Warbler / Kaspische Karekiet *Acrocephalus fuscus*, Jubail, Saudi Arabia, 16 April 1991 (Arnoud B van den Berg). Caspian Reed can look strikingly similar to Eastern Olivaceous Warbler *A. pallidus*. Note lack of pale secondary panel, long primary projection and absence of prominent pale tips on secondaries

189 Sykes's Warbler / Sykes' Spotvogel *Acrocephalus rama*, Khor Liwa, Oman, 9 March 2001 (Eric Koops). Sykes's Warbler is very similar to Eastern Olivaceous Warbler *A pallidus*. Note rather long bill and head pattern with rather long supercilium without obvious dark upper edge

190 Lesser Short-toed Lark / Kleine Kortteenleeuwerik *Calandrella rufescens rufescens*, Fuerteventura, Canary Islands, 10 August 2000 (Peter van Rij). Note dark breast-streaks extending to centre of breast, long primary projection and short thick bill

ceous. The repeated downward tail flicking of Eastern Olivaceous is also a good clue to distinguish this species from Marsh, Blyth's Reed, European Reed and probably also from the sometimes strikingly similar Caspian Reed Warbler (plate 188). An excellent paper on the identification of Western Olivaceous, Eastern Olivaceous, Booted and Sykes's Warbler by Lars Svensson can be found in *Birding World* 14: 192-219, 2001.

The bird was correctly identified by only 9% of the entrants. The most popular incorrect guesses included Marsh Warbler (57%), European Reed Warbler (8%) and Booted Warbler (8%). Western Olivaceous Warbler, Sykes's Warbler and Blyth's Reed Warbler were also mentioned by some.

VI Nearly all entrants identified the fluffy brownish passerine in mystery photograph VI as a lark. All larks with more or less uniform mantle and scapulars (females of Chestnut-headed Sparrow-lark *Eremopterix signata* (just one record in the WP) and Black-crowned Sparrow-lark *E nigriceps* and Desert *Ammomanes deserti*, Bar-tailed *A cincturus*, Dunn's *Eremalauda dunni*, Thick-billed *Ramphocoris clotbey* and Greater Hoopoe Lark *Alaemon alaudipes*) can be eliminated directly and were in fact not mentioned as possible solutions. Larks with a rather slender and long bill (Dupont's *Chersophilus duponti*, Crested *Galerida cristata*, Thekla *G theklae* and Wood Lark *Lullula arborea* and Oriental Skylark *Alauda gulgula*) are also not very likely as the mystery

bird shows a rather thick and short bill. The tail clearly projects far beyond the folded wing. This feature eliminates *Calandra Melanocorypha calandra* and Bimaculated Lark *M bimaculata*. Besides, the mystery bird seems to lack a dark breast patch and the bill is not heavy enough to fit these species.

The mystery bird shows well-defined dark streaks on its flanks. This eliminates, in addition to some species mentioned above, also Razo *A razae*, Greater Short-toed *Calandrella brachydactyla* and Hume's Short-toed Lark *C acutirostris* (just one record in the WP), which have a clean unmarked belly with at most a bit buffish upper-flanks. All three species would also show much longer tertials and thus a shorter primary projection than the mystery bird. White-winged Lark *M leucoptera*, however, can show dark flank-streaks (especially in juvenile plumage) but would also show broad white or buff-white tips to its secondaries, showing a large pale wing-panel. In the mystery photograph, the secondaries are just visible below the tertials and no white tips can be traced.

So, which species are left as possibilities? Only Eurasian Skylark *A arvensis*, Lesser Short-toed Lark *C rufescens* and Asian Short-toed Lark *C cheleensis* fit the combination of dark-streaked upperparts, dark narrow flank streaks, a rather short bill and a long primary projection. The dark streaks on the flanks are very well defined. Although Eurasian Skylark can show flank-streaks,

these are generally not so dark, thin and well defined but much more brownish with buffish edges. The bill is somewhat too short and, especially at the base of the bill, too thick for Eurasian Skylark and fits both Lesser Short-toed and Asian Short-toed Lark perfectly. Asian Short-toed, recently upgraded to full species status, is a partial resident on the central plateau of Turkey and probably disperses in winter into the Middle East. Its characters are little known but it generally shows pale stone-grey upperparts, well streaked with black, and white underparts without obvious breast streaking and only faint streaking on the flanks.

This Lesser Short-toed Lark was photographed on Fuerteventura, Canary Islands, on 10 August 2000 by Peter van Rij. The same bird is depicted in plate 190. For Lesser Short-toed, over 10 subspecies have been described. Of these, nominate *C r rufescens* from Fuerteventura shows the most rufous-brown or cinnamon-brown ground-colour to the upperparts. In the field, this bird would probably be much easier to identify as, from a single photograph, one cannot judge its size and proportions properly, especially when the bird is ruffling out its feathers as in the mystery photograph. Eurasian Skylark would appear big, long legged and small headed while Lesser Short-toed

would appear small, short legged and compact with a big head and proportionally small body. In addition, one could look for additional features like the length of the hindclaw. The hindclaw of a Eurasian Skylark is twice the size of a hindclaw of a Lesser Short-toed.

The bird was correctly identified by 32% of the entrants. Incorrect answers included Eurasian Skylark (38%), White-winged Lark (13%), Greater Short-toed Lark (6%) and a variety of other larks (8%). A small percentage of the entrants (4%) did not manage to recognize the bird as a lark.

This round proved to be very difficult, since only Martin Gottschling (Germany), Hannu Huhtinen (Finland) and Stefan Pfütze (Germany) identified both mystery birds correctly. From them, Hannu Huhtinen was drawn as the winner of a copy of *Thrushes* by Peter Clement and Ren Hathway, donated by A&C Black (Publishers) Ltd.

After three rounds, Martin Gottschling (Germany) is on the lead of the overall competition. He managed to identify all six mystery birds correctly. He is followed by Axel Halley (Germany), Hannu Huhtinen (Finland), Daniel Kratzer (Germany), Magne Pettersen (Norway), Paavo Sallinen (Finland) and James Siddle (United Kingdom), who identified four mystery birds cor-

Mystery photograph VII (April)

VII

rectly. They are closely followed by 17 entrants with three correct answers. The names of all these contenders can be viewed at www.dutchbirding.nl.

Fourth round 2002

Photographs VII and VIII represent the fourth round of the 2002 competition. Please, study the rules (Dutch Birding 24: 39, 2002) carefully and identify the birds in the photographs. Solutions can be sent in three different ways:

- by *postcard* to Dutch Birding Association, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Netherlands
- by e-mail to masters@dutchbirding.nl
- from the Internet site of the Dutch Birding Association at www.dutchbirding.nl

Entries for the second round have to arrive by **10 September 2002**. From those entrants having identified both mystery birds correctly, two persons will be drawn who will receive a copy of the video *Dutch Birding video-jaaroverzicht 2001*,

Mystery photograph VIII (April)

donated by Plomp Digital Video. Swarovski Benelux will award a Swarovski AT80 telescope with a 20-60x zoom eyepiece to the overall winner after six rounds.

Rob S A van Bemmelen, Gouwzee 20, 1423 DV Uithoorn, Netherlands (masters@dutchbirding.nl)
Dick Groenendijk, Elzenstraat 14, 4043 PB Opheusden, Netherlands (masters@dutchbirding.nl)

Recensies

JAMES FERGUSON-LEES, DAVID A CHRISTIE, KIM FRANKLIN, DAVID MEAD & PHILIP BURTON 2001. *Raptors of the world*. Christopher Helm/A&C Black, 37 Soho Square, London W1D 3QZ, UK; e-mail ornithology@acblack.com. 992 pp. ISBN 0-7136-8026-1. GBP 49.00.

In 1983, James Ferguson-Lees started writing on this book. From 1994 onwards, David Christie had helped him updating and revising the then existing drafts. Meanwhile Kim Franklin, David Mead and Philip Burton had been working on the illustrations. In 2001, they produced *Raptors of the World*, which covers all 313 of the world's birds of prey, including the New World vultures, which are now known to be closely related to storks (Ciconiidae), not to other raptors.

When I opened this book for the first time, my eyes fell on plate 23 'larger afrotrropical vultures and bateleur'. I was immediately sold! Not only was I looking at three of the world's most impressive raptors, but also at some fine paintings. Especially those of the Bateleur *Terathopius ecaudatus* turned out to be my favorites. In my opinion Kim Franklin – the artist responsible for this plate – has succeeded in creating both a detailed reproduction of the looks of these creatures, and a convincing piece of art. A true fascination for the most powerful birds on earth seems to underlie this comprehensive book.

This book may best be valued as an identification handbook and reference of all diurnal birds of prey. Each species is described by information on distribution, movements, habitat, field characters, confusion species, voice, food, sociosexual behaviour, breeding, population, geographical variation, measurements and references. Each species is illustrated with paintings of both perched and flying birds. On the 112 colour plates, some 2115 birds are shown, of which 1135 in flight. Numerous line drawings further embellish the book. The plates are presented separately from the main text, and the pages opposite to the plates are used for summarizing texts and distribution maps. In preliminary chapters subjects like the measuring of lengths and wingspans, sex and age differences in raptors, migration, taxonomy and nomenclature are discussed. Three chapters, written by Carl Edelman, about moult patterns, raptor vision, hearing and olfaction, and plumages and external structure have also been included.

So, why should you buy this book? Because – according to the authors – it is the first one designed essentially as an identification guide to the raptors of the world, also illustrating major plumages and races, both perched and in flight. In my opinion it is, in general, a complete and nicely illustrated guide, containing valuable information about the plumage, structure and habits of rap-

tors. For nearly all species precise measurements of wing, tail and tarsus, as well as weight are given. Data about distribution, population and movements are fairly up-to-date, and descriptions of geographical variation are useful, but rather concise. In all, this book has a whole lot more to offer than I can mention.

It should be noted, however, that the inclusion of so many species has also had some disadvantages. For example, size and weight of this guide make frequent use in the field unlikely, and, perhaps more pitiful, information on field identification is for certain species a little brief. If you ask me, the value of a raptor identification guide is in the availability of adequate pictures, especially of flying birds. An accurate reproduction of structure and silhouette is, for me, indispensable. The ideal might have been to show all fliers from both above and below, but with 313 species, several 100 races, different sexes and varying ages, this proved to be an impracticable task. For certain hard-to-identify species – like ringtail harriers or spotted eagles – I would have appreciated a greater number of illustrations, though. And for many species, which are often identified on jizz – like falcons and sparrowhawks – I would have enjoyed a more detailed study of flight silhouette. In the field, thanks to subtle structural differences between several species many observers are able to tell them apart even at great distances. In my view some pictures of flying birds – particularly some from David Mead and Philip Burton – lack a high measure of preciseness with relation to shape and structure, which is often needed for a reliable field identification.

Although this book covers many relevant subjects, it, quite naturally, does not have answers to all possible questions. A bird like Mangrove Black Hawk *Buteogallus subtilis*, which is often treated as a subspecies of Common Black Hawk *B. anthracinus*, is described and illustrated rather extensively. But, suppose you wanted to know more about the kestrels on the Cape Verde Islands. This book mentions the existence of two races, namely Alexander's Kestrel *Falco tinnunculus alexandri* and Neglected Kestrel *F. neglectus*, which are sometimes regarded as full species. Both are described only very briefly and only a perched adult male Neglected Kestrel is depicted. Remarkably, measurements of both taxa are given. On the other hand, interesting questions about possible variation within these island taxa remain unanswered. And there are more, similarly detailed, issues – for example differences between male and female juvenile Montagu's Harrier *Circus pygargus*, or calls of various raptors (no sonograms have been included) – that are discussed rather briefly. It should be noted, however, that references to additional literature are generally very useful.

Despite my critical words, *Raptors of the World* provides many hours of interesting reading (also the species accounts are readable), of learning and of dreaming about these fascinating birds and their habits. Both text and illustrations are of high quality. This makes it not just a guide that you will only open after an encounter with a mysterious raptor but also on a long winter's night or a lazy Sunday morning. I am very pleased to

now find all species together in one book, and wish I could have brought it with me on my trip to one of the traditional raptor flyways in Central America some time ago. ROY SLATERUS

JAMES F CLEMENTS & NOAM SHANY 2001. *A field guide to the birds of Peru*. Lynx Edicions, Montseny 8, 08193 Belleterra, Spain; website www.hbw.com. ISBN 0-934797-18-8. EUR 62.50.

Around 1980, all Neotropical birders were eagerly awaiting a field guide to the birds of Peru prepared by associates of Louisiana State University (LSU). Already by that time, John O'Neill had finished several plates for that book and, from the late 1970s, Ted Parker worked on and off on the species accounts. Ted's untimely death in August 1993 (cf Dutch Birding 15: 192, 1993) left the monumental task of finishing LSU's *Birds of Peru* to his colleagues. However, there has not been any sign that the work will ever be published and one may wonder whether, indeed, his colleagues suffered from 'the impossible burden of attempting to reach the expectations generated by Ted's involvement' (cf AOU's Ornithological Monographs 48: 1-5, 1997). James Clements, with his many ornithological contacts in the New World, must have been aware of this when he decided to change his Peruvian project for a bird-finding guide into one for a field guide. The resulting *A field guide to the birds of Peru* is dedicated to Ted Parker and has the contents of a fully illustrated annotated checklist. It is produced as a paperback of 283 text pages and 127 colour plates weighing just over 1 kg. The species texts are succinct, typically consisting of only three to five lines of which about a third deals with status and distribution (there are no distribution maps). A symbol indicates whether the species' vocalizations can be heard in one of 30 listed sound publications, two-thirds of these by John Hardy, Sjoerd Mayer or Thomas Schulenberg (there are no sound-descriptions). Hardly anything is written about each species' identification rendering the plates as the book's core. Dana Gardner and Eustace Barnes are among the most prominent of the seven artists who illustrated the nearly 1800 species including every one of the 118 Peruvian endemics. Generally, the quality of the illustrations is good and they are a pleasure to look at. Given the enormous number of species, it is not surprising that nearly all are treated by just a single illustration without captions. The book is accompanied by a loose insert with addenda and corrigenda. Obviously, neighbouring Ecuador is better served by Robert Ridgely's and Paul Greenfield's 1590 pages of *Birds of Ecuador 1 & 2* (2001) (cf Dutch Birding 24: 29-30, 2002) and it is hoped that one day a similar meaty work will appear on the birds of Peru. For the time being, birders visiting Peru will be most grateful that finally a book became available presenting all species in a handy format. The authors, the numerous contributors (including former LSU associates) and the publishers should be congratulated for showing the courage and efficiency to produce this useful field guide. ARNOUD B VAN DEN BERG

Total birding

by Anthony McGeehan

Reign in Spain

Winter in the middle of the North Atlantic storm-track is a drag. Days are short, light is drab and everything is damp and cold to the touch. Heat and sunshine are a hazy dream. Constant drizzle and fog test optics and sap sanity. Only Robins defy the monotone melancholy; their fiery sunset breast a reminder of long-lost colours. In darkest January there was nothing to suggest that a change was in the air as I read down an innocent-looking fax from Ricard Gutiérrez in ultraviolet drenched Barcelona. My reaction to what he said was to dash off a hasty instruction to the Pope in Rome, recommending Señor Gutiérrez for canonisation: Saint Ricard, patron saint of great escapes.

On offer was a to-die-for trip to Catalunya. I could stay free in the residential quarters on the Llobregat Delta Reserve, bring a couple of mates, and take part in the Spanish Bird Race in early May as a guest of the Llobregat team. Fantastic! Fear of performing like some dumb-ass tourist who didn't know plumage differences separating female *Sylvia* warblers, or how to tell Crested Lark from Thekla Lark on song, drove me into a frenzy of swotting over books and listening to tapes. Outside, freezing February passed into howling March, but I didn't care. I sneered at the rainfall and studied hard for my boot-trembling trial alongside the impressive Barcelona front four of Gutiérrez, López, Larruy and Santaufemia.

Logistical details were finalised in April. To save luggage space we opted for a 'beyond minimalist' approach. No sleeping bags or spare clothes (except T-shirts) were packed; just bare essentials such as sun glasses, sun-hats and insect repellent. As a reminder of things to come, the weather in Northern Ireland suddenly picked up days before we left. We interpreted this as an omen, which encouraged more stringent cut-backs. Out went all jean labels and toothbrush handles. Meeting up at the Easyjet check-in desk, I noted that John and Davy sported skinhead hair-dos to reduce bulk. For my part I'd been to the dentist and had several fillings removed. Apart from binoculars and telescopes, our combined gear for Spain would have fitted on a child's charm bracelet.

'Where are we now?' John said, sighting coast

and grey-green ocean beneath a cavernous portmanteau of endless cloud. I said, 'It looks like the Irish Sea but we are supposed to land at Barcelona in 15 minutes.' We sat transfixed, taking in everything as the plane began its descent over a stormy Mediterranean. The surface was splattered with what appeared to be spilled yoghurt. On closer inspection, this was the breaking crests of waves the size of credit card bills. Fishing boats hove into view, facing into the tempest yet still tossed around like eggs in a blender. As I strode through the arrivals hall in flipflops and Bermuda shorts I clocked the Amundsen figure of Ricard, half-hidden but still beaming at us from underneath onion layers of thermals and Gore-tex. 'I didn't know you had a winter plumage,' I said. He replied, 'You boys will come in handy in this weather: we could do with some help in identifying wrecked auks.' He asked if we wanted to proceed with hiring a car or enquire about huskies. I said that, in keeping with the season and our frugality, we'd booked a Fiat Panda with a sun-roof but no heater. He confirmed that the sun-roof was indispensable: it would permit the driver to parachute into the cramped space behind the steering wheel.

It's a short drive from Barcelona airport to Llobregat Delta Reserve. It ought to be: the airport is built over part of the reserve. Other chunks of the habitat are also gone for good from what was once an intertwined wetland where Nature soaked up a narrow river system and fed a much larger area with life. The loss of marshland is a familiar story in people-packed Europe and I'll leave you to brood about that on your own. In the meantime, Ricard and his band of brothers have rescued the best bits and now he was tending to another pressing task, which was pointing out the locations of speed cameras on the dual carriageway leading past the reserve's entrance. He commented, 'We should twin your reserve at Belfast with this one – they have a lot in common.' Up to a point he was right. Both are on the edge of a city that begins with 'B'. After that, comparisons are all downhill, notably in the array of birds. I have diddly-squat; he has bucketfuls. Such as?

Ensclosed in a majestic timber viewpoint, we contemplated a scene redolent of Ancient Egyptian tomb engravings that I remembered from childhood, depicting teeming birdlife along

FIGURE 1 Postcard from Spain (*original design by John Scovell*). From top left, clockwise: Audouin's Gull (*Anthony McGeehan*), Cory's Shearwater (*Ricard Gutiérrez*), Pomarine Skua (*Anthony McGeehan*), Greater Flamingos (*Anthony McGeehan*), Bee-eater (*Tom Ennis*), Zitting Cisticola (*Anthony McGeehan*), Melodious Warbler (*Anthony McGeehan*), Black Wheatear (*Tom Ennis*), Short-toed Lark (*Anthony McGeehan*), Collared Pratincole (*Anthony McGeehan*), Black-winged Stilt (*Tom Ennis*)

the Nile. Egrets and Black-winged Stilts danced in the shallows, Garganey slumbered among wet tussocks and swarms of martins, swallows and swifts bustled back and forth below a threatening firmament. Audouin's Gulls driven inland from wave-lashed beaches mingled with Avocets and Mediterranean Gulls. Above them Whiskered, Black and White-winged Black Terns dipped and fluttered like windborne pages of burnt newspaper. Cameo performances came thick and fast. Little Bitterns burst into flight from clumps of reeds, their black and gold upperparts flashing like a matador's cape. Then, distant rumbling. Not thunder but a faint cacophony recalling the yelp of migrating geese. The source could be picked out as strange twig-like formations suggesting coat-hangers in the sky. Line after line

crystallized from the heavens and then dropped in long rippling rows, manoeuvring into the stiff wind with a dexterity surprising for creatures built like skeletons. 'Good grief' I said, 'I've never seen such a mass break-out of Greater Flamingos in my life.' The presumed escapees (years of British and Irish brainwashing are hard to shake off) were unfazed by the weather conditions, which is more than could be said about us. That night we huddled for warmth in front of an open fridge and plotted a dash to the Ebro delta next morning in an attempt to get into the lee of the rain front saturating the western Mediterranean from Sardinia to the Pyrenees.

The plan backfired. The centre of the depression slipped southwards and caught us amidships. At L'Ametella de Mar, language problems seemed

insuperable in a supermarket until the serving lady came out from behind the counter and did the shopping for us. She topped the trolley off with three large plastic bags and pointed to our heads. 'Do you think she knows about the leaky roof in the car?' John said. 'No, I reckon we just look destitute,' I replied. The Ebro delta is as flat as Flevoland and juts out into the sea like a big sore thumb. Irrigated fields are ubiquitous, among which a latticework of small roads leads to gigantic lagoons packed with birds. At least that is the theory. 'Before driving across the delta be sure to obtain a detailed map.' We missed this piece of small print but it didn't appear to matter. Everywhere we saw pairs of Kentish Plovers – male invariably on the right – standing on mud banks dividing flooded rice paddies. After an hour estimates for the number of pairs varied widely. John and I calculated at least 100, whereas Davy, who was trying his best to navigate through wipers and using a map the size of a beer mat, felt that we had only seen one – repeatedly. Gradually the realisation dawned that the Bangladesh feel to the landscape wasn't entirely normal. The whole place was inundated and sopping wet, with some roads barely above water level. After the deluge, the delta's farmland offered birds no more refuge than the open sea, except for isolated patches of marginally higher ground.

Slowly and miraculously two days of incessant downpour eased to a pattering rain and then ceased in total silence. Free at last to walk around, we discovered what the weather had done. A river of migrants heading north to destinations from France to the Arctic Circle had been grounded. Europe's birds were at our feet. Eight kinds of warbler hopped underneath a bush the size of a snooker table, along with three species whose names soon became a mantra: Pied Flycatcher, Redstart, Whinchat. We saw Pied Flycatchers in window boxes, on bicycles, inside bus shelters and in green plastic trees at beach bars. Birds that had been unable to feed were weak and tame. A muddy vegetable allotment held 26 Collared Pratincoles at arm's length. All revved-up to breed, each defended a tiny territory and ignored us completely. In the strange blue light, their red bill bases sparkled like lipstick and breast plumage had the tawny glow of a single malt whisky. Picking, probing and darting between them moved a hyperactive horde. There were Temminck's and Little Stints, Wood Sandpipers and Short-toed Larks, a kaleidoscope of Yellow Wagtail heads and, best of all, a roaring Red-throated Pipit.

Wet, wet, wet

Business beckoned. Memories of Ebro were canned – a male Red-footed Falcon hunting from telegraph wires, side-by-side views of Icterine and Melodious Warblers, clouds of shorebirds – and we returned to Barcelona. John and Davy, both non-combatants in the event, left for Aiguamolls de l'Empordà where, *mirabile dictu*, they found an American Golden Plover next day. I donned a green shirt, strapped on the shin guards and cleaned my lenses for Ireland. Captain Fantastic and his Catalan compatriots had prepared a killer itinerary not only for the bird race but also an attempt on the Spanish day list record of 169. I too was ready. I didn't tell them at the time, but I was planning to follow Dutch taxonomic rules so I could count even more species than they did: ensuring an Irish birding victory over Spain. Before we plunged into the Costa del Darkness, we consulted the Internet to get the latest meteorological projection for the next 24 hours. A deep area of low pressure was steaming into our path. Its estimated amount of precipitation was so large that the satellite imagery contained a written warning: 'Unless your name is Noah, do not travel tomorrow.'

High on a mountainside scented with the Mediterranean night, five illuminated watch dials counted the seconds down to May 11, 2002, and then all ears pricked up to log the roll call of bird sounds. A dog barked and a jet droned high overhead. Nothing, not even a cicada. Maybe the birds had heard the forecast as well? Feeble at first and then rising and falling in the breeze, a Nightjar broke our duck. A Nightingale woke up in the ravine below and then the first real scalp fell – an Eagle Owl chick began begging audibly for food. Other nocturnal rendezvous yielded Scop's Owl, Barn Owl and Little Owl but Long-eared Owl, Tengmalm's Owl and Red-necked Nightjar remained stubbornly tight-lipped. Sleepwalking Little Ringed Plovers were identified by silhouette in a roadside pool and restless marsh birds squawked and crooned their way on to the score sheet. Spirits lifted as we sped towards the Pyrenees. Then it started raining, not birds, but cats and dogs. The last hour of the night ought to have been a birdsong bonanza; instead it turned into a wash-out. At dawn we should have surveyed a vista straight out of The Sound of Music. Alas, mists were down, valleys were wrapped in fog and all roads leading up to subalpine slopes were blocked with falling snow!

Were we downhearted? Not in the slightest.

One of the secrets for amassing a respectable tally is to spin thin chances into whole cloth. In the murky conditions we couldn't see Ring Ouzel, Black Redstart and Water Pipit but we could recognize them by sound. Or, rather, my team mates could. As we zigzagged down through a succession of habitats, the cross-hairs of eyes and ears tuned to the sensitivity of hair triggers plucked species out of tree canopy, scrub and sky. The pace was electric. We stuck to the list manager's tight schedule, which meant that one bird-rich vein had to be vacated for another by a deadline that was unshakeable: 'Two minutes to get Dipper, Grey Wagtail, Bullfinch and Song Thrush.' The team rallied and produced a series of last-gasp tackles on a par with Roy Keane at his most glorious. By lunchtime (ha, ha) we were back at Llobregat. I got a feeling that it was payback time for the delta's birds. If they didn't show up and be counted Ricard would send in the pagan evil of developers next week. They showed up. Not one but seven Great-spotted Cuckoos sat together on the airport's fence, a Montagu's Harrier flopped past, a Purple Gallinule came out after weeks spent undercover, and a lone Red-rumped Swallow reported for duty among ranks of hirundines that numbered 1000s.

Even the weather cut us an ace. The rain stopped and a cool east wind blew seabirds inshore as if it was September, not May. Gannet and Shag were quickly in the bag. Right then it happened – the ornithological domino effect. A Little Tern led to a Gull-billed Tern; a flock of Balearic Shearwaters attracted a trio of Arctic Skuas; a squadron of incoming shearwater shapes metamorphosed into a posse of 16 Pomarine Skuas – flanked by two European Storm-petrels. There was hardly a

dry eye left after that parade. Onward. The light and our luck held. Coastal maquis and mesquite were blitzed for Dartford Warbler and shrikes, crumbling cliffs scanned for Black Wheatear and Blue Rock Thrush. The day ended in triumph. At dusk we hit 173 species. Our last bird was a roosting Red-billed Waxbill – we weren't fussy by that stage. Ricard started throwing around big fatherly hugs like a Spanish Mick McCarthy; I finally got to finish breakfast.

Catalunya is a province steeped in birds and birdwatchers that seem to me to have a unique talent. These guys are not closet birders but scientists, researchers, PR men and women for the natural world, who get their hands dirty in the cause of wildlife and habitat protection. In short, green evangelists. This is a land free of dead-from-the-neck-up, windbag career conservationists who talk a good game and feign a concern for the environment. Aside from the bird race, I was privileged to meet government conservation directors and fieldworkers preaching bird protection with the fervour of Billy Graham – and then putting their money where their mouth is: for example, by visiting farmers to win their support for a last-ditch effort to hold on to Catalunya's (and Spain's) last pairs of Lesser Grey Shrikes. May their tribe multiply.

Not usually a compulsive shopper, Davy disappeared into the duty-free mall at Barcelona airport as John and I waited to board the plane home. He returned with an air of celebration, jangling three bottles which he distributed, one apiece. 'What's this?' we asked, expecting to sample a rare vintage. 'It's fake tan' he said, 'I don't know about you two but I'm not going back to work looking like I spent ten days in the rain!'

This review lists rare and interesting birds reported in the Western Palearctic mainly in **June-mid-July** 2002 and focuses on north-western Europe. Some earlier reports, mostly from May, are also included in this review. The reports are largely unchecked and their publication here does not imply future acceptance by the rarities committee of the relevant country. Observers are requested to submit records to each country's rarities committee. Corrections are welcome and will be published.

GEESSE TO TROPICBIRDS On 30 May, 30 adult **Lesser White-fronted Geese** *Anser erythropus* were seen at Valdakmyra, Porsangen, Norway. An **Egyptian Goose** *Alopochen aegyptiaca* was at Be'er Sheva, Israel, on 27 June. The first **Common Shelducks** *Tadorna tadorna* for Svalbard, Norway, were two at Adventdalen on 25-31 May. The first breeding record for Mallorca was successful with 11 chicks at Depuradora de Muro. In Sardinia, Italy, at least six breeding pairs were found in the gulf of Cagliari. On 4 July, a **Lesser Scaup** *Aythya affinis* was reported from Möhnesee, Nordrhein-Westfalen, Germany. A male **Canvasback** *A valisineria* stayed at Pennington Flash, Greater Manchester, England, from 11 July onwards. An unringed and fully-winged male **White-headed Duck** *Oxyura leucocephala* was at Hardley Flood, Norfolk, England, from 19 June to late July. The seventh **Harlequin Duck** *Histrionicus histrionicus* for Norway was seen on Jan Mayen on 21 June. The first **Long-tailed Duck** *Clangula hyemalis* for Armenia was a male at Armash fishponds from 10 to at least 21 June. A female **Bufflehead** *Bucephala albeola* was at Great Livermere, Suffolk, England, on 11-20 June and again in July. In late May, a maximum count of 18 **Caucasian Grouse** *Tetrao mlokosiewiczi* (including 13 males) was reported from the well-known Sivrikaya site in eastern Turkey. In the eastern USA, a **Pacific Loon** *Gavia pacifica* summered at Clopper Lake, Seneca Creek State Park, Montgomery, Maryland, to at least mid-July. During 13-23 May, 195 migrating **Yellow-billed Loons** *G adamsii* were counted east of Slettnes, Finnmark, Norway (with a maximum of 77 on 14 May). The first **Pied-billed Grebe** *Podilymbus podiceps* for Germany was a moulting individual at Rethen, 10 km south of Hannover, Niedersachsen, from 6 July onwards. A **Black-browed Albatross** *Diomedea melanophris* was seen from a cruise ship off St Kilda, Western Isles, Scotland, on 12 June. A sub-adult was videoed at close range off Helligvaer, Nordland, Norway, on 24 June. On 30 April, a **Black-capped Petrel** *Pterodroma hasitata* flew 330 km north-west of Cabo Finisterre, Spain (Birding World 15: 219-220, 2002; cf Dutch Birding 24: 173, 2002). On 3 July, four **White-faced Storm-petrels** *Pelagodroma marina* were seen from the Fuerteventura-Gran Canaria ferry, Canary Islands. In Egypt, five **Red-billed Tropicbird** *Phaethon aethereus* nests (one recently occupied) were

found on Red Sea islands in the Wadi Gamal-Hamatta area on 29 June.

HERONS TO IBISES For the second consecutive year, an **American Bittern** *Botaurus lentiginosus* was booming at Bygholm Vejle, Fjerritslev, Nordjylland, Denmark, from 6 May to 9 June. In the Netherlands, four calling males **Little Bitterns** *Ixobrychus minutus* were found in Noord-Brabant alone during May-June (since the 1970s, the species showed a severe decline in numbers). In July, breeding **Striated Herons** *Butorides striatus* were recorded from Crocodile Island in Luxor, Egypt. For the first time since 1908, two **Squacco Herons** *Ardeola ralloides* were seen together in the Netherlands at Zuid-Schermer, Noord-Holland, on 23-25 June with one remaining until late June; a third individual was discovered at Groningen, Groningen, on 26 June and a fourth at Piershil, Hoekse Waard, Zuid-Holland, from 22 July. In England, the second ever for Cumbria was a first-summer on 6-11 June and others were reported from Devon on 20 June and Norfolk on 27 June. In Germany, singles were seen in Bavaria (2 June and 14-15 June) and Brandenburg (15 June). The second **Cattle Egret** *Bubulcus ibis* for Sweden and the first for Finland concerned an individual wandering from Västergötland on 13 May via Södermanland, Sweden, on 14 May to Ahvenanmaa, Finland, on 15-17 May. In Argyll, the first **Snowy Egret** *Egretta thula* for Britain and Scotland (discovered on 29 October 2001) was last seen on 7 June. In Italy, an adult dark-morph **Western Reef Egret** *E gularis gularis* was found at Boscoforte reserve, Po delta, on 10 June. In the Camargue, Bouches-du-Rhône, France, one turned up on 14 June. In the Canary Islands, an adult dark-morph was seen at Amarilla, Tenerife, on at least 20 June. In Spain, individuals were at Laguna de Tarelo, La Algaída, Cádiz, on 21 June and at Irun, Txingudi, Gipuzkoa, on 23 June. In the Netherlands, a colony of at least 45 pairs of **Great Egrets** *Casmerodius albus* was discovered at Oostvaardersplassen, Flevoland, in June; besides, at least six nests of **Little Egrets** *E garzetta* were present. In central Poland, a new colony of 18 pairs of **Great White Egrets** was found at Jeziorsko. In late June, two nests were discovered in the Ebre delta, Tarragona, Spain. A northerly **Little Egret** stayed on Rost, Nordland, Norway, from 21 June to at least 16 July, accompanied by a second individual for more than a week from 24 June onwards. The one in Iceland on 12 and 20 June was probably the same as the country's sixth on 10-11 May. In Egypt, a **Goliath Heron** *Ardea goliath* was observed near Edfu on the Nile on 19 June. The first successful breeding with three young of **White Stork** *Ciconia ciconia* for Sardinia, Italy, occurred near Alghero. If accepted, a first-year **Yellow-billed Stork** *Mycteria ibis* at Atanasovska lake, Bourgas, from 23 June would be a first for Bulgaria. This spring, a new colony of **Northern**

191 Lammergeier / Lammergier *Gypaetus barbatus*, immature, De Cocksdorp, Texel, Noord-Holland, Netherlands, 3 June 2002 (Marten van Dijk)

192 Eurasian Griffon Vulture / Vale Gier *Gyps fulvus*, Nokere, Oost-Vlaanderen, Belgium, 8 June 2002 (Ivan Steenkiste)

193 Lesser Kestrel / Kleine Torenvalk *Falco naumanni*, first-summer male, St Mary's, Scilly, England, May 2002
(Marcus Lawson)

Bald Ibis *Geronticus eremita* has been discovered in an Al Badia (desertic steppe) area in central Syria. The colony contained three pairs incubating eggs and a seventh adult. This is the first evidence of the continued breeding of the species in the Middle East since a colony at Birecik, Turkey, became extinct in 1989 (a semi-captive group of 42 adults kept at Birecik raised 19 young in 2001) (cf Dutch Birding 11: 128-131, 1989). Since 1989, there have been sightings in Saudi Arabia and Eritrea, suggesting the existence of an undiscovered breeding population somewhere in the region. The discovery was made within the framework of a FAO project funded by the Italian government. Previously, the species' world population was put at 220 individuals confined to two colonies in the Agadir area in south-western Morocco.

RAPTORS In Norway, a **Turkey Vulture** *Cathartes aura* was seen in Sør-Trøndelag on 2-3 June and at Bodø, Nordland, on 7 June (for previous observations in Europe of this presumed escape, see Dutch Birding 20: 45, 1998; 22: 113-114, 164, 233, 2000). On 2 June, an unringed third-summer **Lammergeier** *Gypaetus barbatus* (without bleached remiges or rectrices) flew north over Lepelaarsplassen, Almere, Flevoland, and then over Castricum and Camperduin, Noord-Holland. In the afternoon, the bird turned up on Texel, Noord-Holland, where it stayed until 4 June (when it was reported flying south over Haarlem, Noord-Holland). It could not be

ascertained that it was one of the eight offspring in the wild of the reintroduction scheme in the Alpes and the suggestion that it was a bird called 'Reposoir' born in 2000 in the Haute-Savoie in the French Alpes was unsubstantiated (cf Dutch Birding 24: 191-192, 2002). Three previous immatures in the Netherlands (two singles during 20-26 May 1997 and one on 12-19 May 1998, two of which having reached Texel as well) were first- or second-summers; they still showed bleached juvenile remiges and rectrices of the reintroduction scheme (cf Dutch Birding 19: 121-123, 1997; 20: 128, 1998; 24: 191-192, 2002). In May 2001, a similar unmarked bird was photographed on Rügen, Mecklenburg-Vorpommern, Germany (Dutch Birding 23: 221, 2001). A large flock of up to 20 **Eurasian Griffon Vultures** *Gyps fulvus* flew over the Netherlands and adjacent parts of Belgium and Germany between 31 May and 8 June. On 31 May, 15 were reported over Kaatsheuvel, Noord-Brabant, and then 20 over Ellewicker Wiesen, Kreis Verden, Nordrhein-Westfalen, Germany (near the Dutch border). The next day, 15 were flying north over Groningen, Groningen, the Netherlands. In Friesland, a flock of 15-17 was seen on 2 June (a Sunday) over Leeuwarden, Bergum, Waldwei near Drachten, Beesterzwaag and Gorredijk; sightings of one to two birds that day concerned one over Rolde, Drenthe, two over Wijster, Drenthe, one or two over Kollum, Friesland, and one from Ameland to Terschelling, Friesland (the latter staying overnight to 3 June). On

194 Canvasback / Grote Tafelend *Aythya valisineria*, male (left), with Common Pochard / Tafelend *A ferina*, male, Pennington Flash, Greater Manchester, Lancashire, England, 11 July 2002 (Steve Young/Birdwatch)

195 American Wigeon / Amerikaanse Smient *Mareca americana*, male, Turenki, Finland, 22 May 2002 (Henry Lehto)

196 Cattle Egret / Koereiger *Bubulcus ibis*, Ahvenanmaa, Finland, 17 May 2002 (*Henry Lehto*) **197** Caspian Plover / Kaspische Plevier *Charadrius asiaticus*, male, Kalloni salt pans, Lesvos, Greece, May 2002 (*Steve Blain*)
198 Lesser Sand Plover / Mongoolse Plevier *Charadrius mongolus* (left), with Common Ringed Plover / Bontbekplevier *C. hiaticula*, Rimac, Lincolnshire, England, May 2002 (*Iain H Leach*) cf Dutch Birding 24: 176-177, 2002

5-8 June, up to 16 individuals were seen at Huise and Nokere, Oost-Vlaanderen, Belgium; on the last day, these birds flew off at 11:10 into the direction of France. At least two **Rüppell's Griffon Vultures** *G rueppellii* were reported in a party of 68 Eurasian Griffon Vultures at Refugio de Rapaces de Montejo de la Vega, Segovia, Spain, on 10 June. In addition to April records, two **Long-legged Buzzards** *Buteo rufinus* were reported from Italy on 9 and 19 May. The firsts reported in France outside the Camargue since 1995 was in Lozère on 10 June and at Les Rousses in the Jura on 15-20 June. The second **Lesser Spotted Eagle** *Aquila pomarina* in 2002 for Denmark stayed at Skagen, Nordjylland, from 27 May into June and the third was here on 8 June. In western France, one was seen in Vendée on 15 June (there have been c 40 previous French records). An immature **Imperial Eagle** *A heliaca* at Skagen on 3 June concerned the same individual as the one on 24 April which was the 22nd for Denmark. An adult and an immature **Verreaux's Eagle** *A verreauxii* at Nabaq on 21 April constituted the first report of this species from South Sinai, Egypt, since the mid-1980s. If accepted, an immature **Bonelli's Eagle** *Hieraetus fasciatus* in the inaccessible Boschplaat area of Terschelling, Friesland, from 12 June to at least 15 July will be the third for the Netherlands. The first-summer male **Lesser Kestrel** *Falco naumanni* discovered on 14 May at Peninnis on St Mary's, Scilly, England, stayed until 26 May (cf Birding World 15: 201-208, 2002). The invasion of **Red-footed Falcons** *F vespertinus* in south-eastern France (including Corsica) numbered 260 in May alone and the last was seen on 17 June. A similar invasion of a record 60 individuals in May took place in north-eastern Spain with the last seen on 6 June. On 29 June, more than 100 pairs of **Sooty Falcon** *F concolor* (and 700 pairs of **Bridled Tern** *Sterna anaethetus*) were counted on Red Sea islands in the Wadi Gamal-Hamatta area.

SWAMPHENS TO BUSTARDS On 1 June, an adult **Grey-headed Swamphen** *Porphyrio poliocephalus caspius* was seen at Ahlat on the northern shore of Van Gölü, Turkey, c 650 km north-east of the known range along the Mediterranean coast. Possibly, a swamphen present at Fucechio, Italy, in July may concern this taxon as well. The first breeding of **Eurasian Coot** *Fulica atra* for the United Arab Emirates (UAE) occurred at Wimpey Pits where three juveniles were raised in June. At the same site, the first **Red-knobbed Coot** *F cristata* for the UAE was present on 14-20 June (the first for the Middle East was discovered in Oman on 23 July 1999; Sandgrouse 24: 65-67, 2002). For the second consecutive year, **Common Cranes** *Grus grus* raised one young at Fochteloöerveen, Friesland, the Netherlands, from late May to at least early July (two pairs were present here this year). In Turkey, a pair of **Demoiselle Cranes** *Anthropoides virgo* was seen on an island in the Murat, west of Malazgirt, in the Bulanik area, on 29 May. In Ukraine, 11 breeding pairs with nests were found in central Sivash between 30 April and 4 May. In early June, the second **Great Bustard** *Otis tarda* for Poland this year was a male wearing a German ring trapped at Rybakow.

WADERS The c 10th **Eurasian Oystercatcher** *Haematopus ostralegus* for Svalbard, Norway, was one at Adventfjorden from 17 April to 12 May. Two adults and a juvenile **Crab Plover** *Dromas ardeola* were recorded on an island in the Red Sea in the Wadi Gamal-Hamatta area on 29 June. In Hungary, a pair of **Black-winged Pratincoles** *Glareola nordmanni* bred in June with 10 pairs of Collared Pratincoles *G pratincola* near Karcag. On 9 July, an adult male **Greater Sand Plover** *Charadrius leschenaultii leschenaultii/crassirostris* was present at Revtangen, Jæren, Rogaland, Norway. The seventh for Finland was a female at Lappeenranta on 22-23 June. The first for Iceland landed exhausted on a shrimp trawler north of Skagafjörður on 12 July. It soon died and the corpse is now at the Icelandic Natural Museum. Five **Lesser Sand Plovers** *C mongolus* (including an adult summer male) at Sivash, Ukraine, on 1 May were the first since c 50 years for Ukraine. The first for Norway was photographed at Nærland, Jæren, Rogaland, on 15-17 July, Norway. The first (or second) **American Golden Plover** *Pluvialis dominica* for Norway was an adult male at Lista, Vest-Agder, on 5 June. In the Netherlands, an adult summer was at Wissenkerke, Noord-Beveland, Zeeland, on 4-5 July. On 29 May, up to five adult **Spur-winged Lapwings** *Vanellus spinosus* were found along the Murat at Yoncali, Turkey, 100s of kilometres east of the known range. The second for Armenia was at Armash fishponds on 3 June; three individuals were present here on 10 June. An adult **Sociable Lapwing** *V gregarius* was seen near Günzburg, Bavaria, Germany, on 23 June. In the Netherlands, a **White-tailed Lapwing** *V leucurus* turned up near Gouda, Zuid-Holland, on 19 June; probably the same bird was photographed at Nieuwendijk, Goeree-Overflakkee, Zuid-Holland, on 4 July and at Stinkgat, Tholen, Zeeland, on 5 July (this species has been annual in the Netherlands for five consecutive years). In Armenia, where the species breeds only since recently, 10-15 birds were alarming at Armash fishponds on 3 and 10 June. In Ukraine, three breeding pairs were found at a new location in the western Sivash, at the Vadim freshwater marsh, on 2 May. The first **Great Knot** *Calidris tenuirostris* for Germany occurred at Jadebusen, 20 km east of Wilhelmshaven, Niedersachsen, on 23 June. **White-rumped Sandpipers** *C fuscicollis* were seen on Öland, Sweden, on 30 May, at Dithmarscher Speicherkoo, Schleswig-Holstein, Germany, on 15 June, at Druridge Bay, Northumberland, on 30 June, at Knodas, Hortobagy, Hungary, on 13 July, at Rickelsbüll Koog, Schleswig-Holstein, from 13 to at least 27 July, at Snaefellsnes, Iceland, on 19-20 July and near Eiderstedt, Schleswig-Holstein on 26 July. In addition, quite a few adults were found in Britain during July, including four at four sites in England on 21 July alone. On 24-27 July, the fifth **Sharp-tailed Sandpiper** *C acuminata* for the Netherlands was present at Ezumakeeg, Lauwersmeer, Friesland (curiously, all previous Dutch records except the first came from this area as well). In Orkney, Scotland, a first-summer **Semipalmated Sandpiper** *C pusilla* stayed at Loch of Tankerness on 28-29 June. On 19-20 July, one was reported at Lista, Vest-Agder,

- 199** Caucasian Grouse / Kaukasisch Korhoen *Tetrao mlokosiewiczii*, male, Sivrikaya, Turkey, 24 May 2002 (*Roy Slaterus*)
200 White-tailed Lapwing / Witstaartkievit *Vanellus leucurus*, Nieuwendijk, Zuid-Holland, Netherlands, 4 July 2002 (*Willem van Rijswijk*) **201** Least Sandpiper / Kleinste Strandloper *Calidris minutilla*, Drayton Bassett, Staffordshire, England, May 2002 (*Steve Young/Birdwatch*) cf Dutch Birding 24: 176, 2002 **202** Spotted Sandpiper / Amerikaanse Oeverloper *Actitis macularia*, adult summer, Derwent reservoir, Durham, England, June 2002 (*Steve Young/Birdwatch*) **203** Asian Desert Warbler / Aziatische Woestijngrasmus *Sylvia nana*, Düne, Helgoland, Schleswig-Holstein, Germany, May 2002 (*Frank Sudendey*)
204 Paddyfield Warbler / Veldrietzanger *Acrocephalus agricola*, Van Gölü, Turkey, 3 June 2002 (*Roy Slaterus*)

Norway. A moulting adult **Stilt Sandpiper** *Micropalama himantopus* stayed at Pennington Marshes, Hampshire, England, from 21 to at least 27 July. A **Great Snipe** *Gallinago media* photographed at Maresma de las Filipines, Llobregat delta, Barcelona, Catalunya, on 22 May could be the seventh for Spain. If accepted, a **Lesser Yellowlegs** *Tringa flavipes* at Saline di Comacchio, Po delta, on 23 May will be the seventh for Italy. Others were seen in Halland, Sweden, on 1 June, at Skjern, Vestjylland, Denmark, on 3 June, at Grudavatn, Rogaland, Norway, on 8-9 June and at Rönne, Skåne, Sweden, in July. A **Spotted Sandpiper** *Actitis macularia* was reported from Riu Vell, Aiguamolls de l'Empordà, Catalunya, Spain, on 10 May. A male in adult summer plumage was displaying at Derwent Reservoir, Durham, England, from 19 June to 6 July. The first twitchable **Wilson's Phalarope** *Phalaropus tricolor* since 1995 for the Netherlands was a female at Scherpenisse, Tholen, Zeeland, from 20 July onwards.

SKUAS TO TERNS If accepted, a **South Polar Skua** *Catharacta macconnickii* seen from the La Gomera to Tenerife ferry on 17 July will be the first for the Canary Islands and Spain (a **Red-billed Tropicbird** was watched here that day as well). In Germany, an adult **Pallas's Gull** *Larus ichthyæus* was reported from Helgoland on 8 June and a second-summer was at Gülpsee, Brandenburg, on 9-13 June. The long-staying adult **Laughing Gull** *L. atricilla* (first present from 11 April into July 2001) in the Black-headed Gull *L. ridibundus* colony at Zwillbrocker Venn, Nordrhein-Westfalen, Germany, 400 m across the Dutch border stayed from 13 April to at least 10 June. On 12-24 May, an adult remained on Ile de Ré, Charente-Maritime, France. In Iceland, an adult was seen close to Latrabjarg on 1 July. In Northern Ireland, an adult occurred at Ardmore Point, Lough Neagh, Armagh, on 15 July. The second **Franklin's Gull** *L. pipixcan* for Hungary was an adult summer on 5-16 June and 20 July in Hortobágy-halasto. The first for Italy was an adult summer at Siracusa, Sicily, on 18 and 22 June. In the Netherlands, an adult summer stayed at Wissenkerke on 5-6 July in the same field (and sometimes in the same scope view) as an American Golden Plover. Interestingly, at least seven Franklin's Gulls were found in late June and early July in South Africa and one was reported from Dunedin, New Zealand, on 1 July. If accepted, an adult and a juvenile **Grey-headed Gull** *L. cirrocephalus* at Hurgada in the Red Sea area on 11 April constituted the first records for Egypt. Seven (not just one) **Slender-billed Gulls** *L. genei* were reported at Wollmatinger Ried, Baden-Württemberg, Germany, on 15 May and two were photographed at the Rhine delta in Austria on 16 May. In Egypt, at least 3000 pairs were breeding on an island in lake Qarun, El Fayoum. In Ireland, twice a pair of adult **Sabine's Gulls** *L. sabini* were seen off Cape Clear, Cork, on 8 July. On 17 July, earlier than ever before, a **Ring-billed Gull** *L. delawarensis* returned to Goes, Zeeland, the Netherlands, for its sixth consecutive 'winter' (the first sighting of this bird was on 18 January 1998 and since then it has been present every year from

September to February). The second breeding record of **Audouin's Gull** *L. audouinii* for Portugal was at Ria Formosa in June. In Finnmark, Norway, 23 **Glaucous Gulls** *L. hyperboreus* were seen at Slettnes on 13 May. A second-year at Pohorelice, southern Moravia, on 1 April was the ninth for the Czech Republic. An adult **Ross's Gull** *Rhodostethia rosea* at Husavík on 8 June was the third for Iceland this year. An adult **Roseate Tern** *S. dougallii* was photographed at Ebro delta, Tarragona, Spain, on 5 June. The fourth for Denmark was a bird ringed on both legs near Agger Tange for 10 hours on 3 July. At Ebro delta, a pair of **Lesser Crested Terns** *S. bengalensis* was discovered in the recently established colony of c 1300 Sandwich Terns *S. sandvicensis* on 5 June. Two adult **Sandwich Terns** at Tovarov, central Moravia, on 14 June constituted only the seventh record for the Czech Republic and the first since September 1984. Presumably, the same **Elegant Tern** *S. elegans* that occurred as the first for England at Dawlish Warren, Devon, on 18 May had returned here on 8 and 18-21 July (its plumage had slightly changed by then); one at Black Rock Sands, Gwynedd, Wales, on 25-26 July may have been the same individual. An 'orange-billed tern' which was tentatively identified as an Elegant Tern frequented the Dutch North Sea coast at Wassenaar, Scheveningen and Katwijk, Zuid-Holland, on 9 June and at Petten, Noord-Holland, on 10 June. Probably, the bird was first seen at Zeebrugge, West-Vlaanderen, Belgium, on 7 June. On 20 June, the same bird could be photographed at close range at Happisburgh, Norfolk, England. Subsequently, it was briefly seen again along the coast of East Yorkshire and Norfolk until 23 June. In *Birding World* 15: 244-246, 2002, the identification as a hybrid Lesser Crested Tern x Sandwich Tern was given as the most plausible explanation for the bird's apparent anomalies (ie, the shape and colour of its bill, the length of its crest and the lack of a pinkish hue on the breast for Elegant and the contrast between the white rump and the pale grey mantle and rectrices for Lesser Crested). The first 'orange-billed tern' for Belgium in June-July 1988 (which, apparently, showed a pinkish hue on the upperbreast) has not been accepted as an Elegant Tern (*Dutch Birding* 14: 161-169, 1992). A **Sooty Tern** *S. fuscata* was seen off Bridge of Ross, Clare, Ireland, in the morning of 23 July. The first twitchable **White-winged Tern** *Chlidonias leucopterus* for Iceland stayed at Borgardfjörður Eystrí from 1 July onwards.

SANDGROUSE TO WOODPECKERS The first **Pin-tailed Sandgrouse** *Pterocles alchata* for Cyprus since 1820 turned up at Oroklini marsh, Larnaca, on 6 July. More than six **African Mourning Doves** *Streptopelia roseogrisea* were present at Sheikh Shadli, Egypt, on 2 July. In southern Limburg, the Netherlands, two breeding pairs of **Eurasian Eagle Owl** *Bubo bubo* produced a total of five young in June. In eastern Turkey, a singing **Tengmalm's Owl** *Aegolius funereus* was sound-recorded at Sivrikaya on 23-27 May and again on 13-14 June. At Bolonia, Cádiz, five **White-rumped Swifts** *Apus caffer* and two **Little Swifts** *A. affinis* were seen on 27 June. The third Little Swift reported this year for Britain

205 Lilford's Woodpecker / Lilfords Witrugspecht *Dendrocopos leucotos lilfordi*, male and juvenile, Col de Urquiaga, Navarra, Spain, 14 June 2002 (Arnoud B van den Berg)

was watched for only five minutes at Gibraltar Point, Lincolnshire, in late June. In the north of the Netherlands, three pairs of **European Bee-eaters** *Merops apiaster* raised young at Lauwersmeer, Groningen (last year, the species also attempted to breed in Groningen). A breeding attempt in Noordhollands Duinreservaat, Noord-Holland, failed. The third breeding for Britain and the first since 1955 attracted many birders at Bishop Middleham Quarry, Durham, from 2 June onwards. As in previous years, several bred in Vlaanderen, Belgium (at Wachtebeke, Oost-Vlaanderen). The sound recorded in February 2002 in Pearl River WMA, south-eastern Louisiana, USA, and identified as possibly originating from a tapping **Ivory-billed Woodpecker** *Campephilus principalis*, has also been recorded by several automatic sound-recording units (ARUs) from the Cornell Laboratory of Ornithology. Based on the sound spectrum and distance between several ARUs that recorded the sound, the Cornell lab concludes the sound to be distant gunshots with reverberations sounding to human ears like drumming on a hollow snag. This conclusion is tempering hopes of the species' survival (cf Dutch Birding 24: 57, 112, 2002; www.zeiss.com). On 14-15 June, young **Lilford's Woodpeckers** *Dendrocopos leucotos lilfordi* were photographed when leaving their nest at Col de Urquiaga just across the French border in Navarra, Spain (for information on the population on the French side of the Pyrenees, see Ornithos 8: 8-17, 2001).

LARKS TO THRUSHES A **Bimaculated Lark** *Melanocorypha bimaculata* on Holmön, Västerbotten, on 30 May was the fifth and a **White-winged Lark** *M leucoptera* at Furillen, Gotland, on 7 July was the first for Sweden. If accepted, two **Banded Martins** *Riparia cincta* at Wimpey Pits on 19 June would be the first of this African species for the UAE. In France, **Red-rumped Swallows** *Hirundo daurica* bred as far north as Lorraine in the north-east; the first breeding for France occurred as recently as 1962 in Corsica and the first for the French mainland was in 1965. The second **Tree Swallow** *Tachycineta bicolor* for Britain was photographed on Unst, Shetland, Scotland, on 29 May. In the Biebrza marshes, Poland, at least 40 **Citrine Wagtails** *Motacilla citreola* were seen on 21-23 June, including a dozen breeding pairs. This spring and summer, c 20 singing **Red-flanked Bluetails** *Tarsiger cyanurus* were found in Finland. The fourth **Rufous-tailed Rock Thrush** *Monticola saxatilis* for Finland was a first-summer male at Pirkkala on 10 June. The second **Red-throated Thrush** *Turdus ruficollis ruficollis* for Sweden was a first-summer male at Korva, Norrbotten, on 19 June.

WARBLERS The second **Zitting Cisticola** *Cisticola juncidis* for Denmark was singing at Skagen, Nordjylland, on 2 June. In Sweden, a **Lanceolated Warbler** *Locustella lanceolata* was reported in Norrbotten on 2 June and another was singing at Salmis near Haparanda from 30 June to 2 July. In the last week of June, three singing

206 Woodchat Shrike / Roodkopklauwier *Lanius senator*, Helgoland, Schleswig-Holstein, Germany, 20 May 2002
(Jan Bisschop)

207 Rose-coloured Starling / Roze Spreeuw *Sturnus roseus*, Texel, Noord-Holland, Netherlands, 3 June 2002
(Leo J R Boon/Cursorius)

individuals were found in Finland. If accepted, a **Common Grasshopper Warbler** *L. naevia* at Berufjörður on 30 June will be the third for Iceland. At Armash fishponds, Armenia, at least three **Savi's Warblers** *L. luscinoides* were singing on 3 June. On 27 May, the fifth **Paddyfield Warbler** *Acrocephalus agricola* for Denmark (and the first for May) was trapped at Blåvandshuk, Ringkøbing. On 6 June, the first in spring for Norway was trapped on Utsira. On 3-10 June, 15 were singing at Armash fishponds, Armenia (where the species breeds since recently). In eastern Turkey, after first breeding records in 1986 (Zool Middle East 2: 16-18, 1988), it has been found annually in increasing numbers with, for instance, five at Bendimahhi marshes on 30 May. DNA analysis of feathers from the putative **Blyth's Reed Warbler** *A. dumetorum* at Portland, Dorset, England, from 16 October to 3 November 2001 showed that at least the mother was a Blyth's (cf Dutch Birding 23: 366, 2001). On 16 May, four were seen at two sites in the UAE (where there were less than a handful records). In Norway, a record six were found in June. From 4 June, a record 20 **Booted Warblers** *A. caligatus* were found in Finland. On 6 June, the 10th for Sweden was trapped at Hoburgen on Gotland. An unprecedented influx of **Icterine Warblers** *Hippolais icterina* occurred in Catalunya, Spain, with at least 15 individuals on 5-11 May. A male **Eastern Subalpine Warbler** *Sylvia cantillans albigastra* was identified in Cleveland, England, on 8-9 June. The second **Asian Desert Warbler** *S. nana* for Germany discovered on Helgoland on 24 May remained until 26 May. An **Arctic Warbler** *Phylloscopus borealis* was on Fair Isle, Shetland, Scotland, on 19-20 July. The first **Yellow-browed Warbler** *P. inornatus* in June for the Netherlands was trapped at Tongeren, Gelderland, on 30 June. An **Iberian Chiffchaff** *P. brehmii* (or *P. ibericus*) singing at Marma, Uppland, until at least 27 June was (only) the first for Sweden. In Catalunya, Spain, a weakened adult female **Collared Flycatcher** *Ficedula albicollis* first trapped on 1 May at Canal Vell, Ebro delta, Tarragona, subsequently died on 4 May. A male was at Church Norton, West Sussex, England, on 20 June.

SHRIKES TO BUNTINGS A female **Daurian Shrike** *Lanius isabellinus* was reported from Porthgwarra, Cornwall, England, on 26 June. On 26 May, a **Lesser Grey Shrike** *L. minor* was photographed at Dawlish Warren, Devon, England. On Öland, Sweden, one stayed at Södra Sandby on 4-7 July. A first-summer female **Balearic Woodchat Shrike** *L. senator badius* was at Mizen Head, Cork, Ireland, on 3-5 June. For the first time in 50 years, wild **Red-billed Choughs** *Pyrrhocorax pyrrhocorax* successfully bred in England, raising four young in Cornwall during May-June. A total of 145 **Rose-coloured Starlings** *Sturnus roseus* were seen in France including large flocks of 35 near Marignane, Bouches-du-Rhône, on 29 May, 11 at Tabanac, Gironde, on 2 June, and 16 at Talairan, Aude, on 6 June. The total for Italy from late May to mid-June was 253. The most surprising flock and the largest-ever for Norway were 17 photographed near Leira, Nordland, on 14 June;

from 21 July, two adults were present on Røst, Nordland. A maximum of 12 singles were seen in Denmark in June. The first reaching Britain was in Cornwall on 31 May, preceding an unprecedented invasion of 140 in June. In Ireland, 26 had been discovered through June and by the start of July, presumably the highest number ever. In Hungary, at least 10 000 were seen from late May to mid-June (when most had gone); breeding was not confirmed. In Bulgaria, 1500 breeders were counted in a quarry at Banevo, Karnobat, in late June. In the Netherlands, the numbers had reached 17 in early July, including two records of two birds. The first for Iceland this summer was found at Hellissandur on 16 July. The **Spanish Sparrow** *Passer hispaniolensis* population has been spreading its range along the Croatian coast in a north-westerly direction since 1970, resulting in its establishment as a breeder on the Istrian Peninsula in recent years (extreme dates of presence being 23 April and 23 September). In July, breeding **Red Avadavats** *Amandava amandava* were recorded from Crocodile Island in Luxor, Egypt. The fourth **Hawfinch** *Coccothraustes coccothraustes* for Iceland this year was found at Berufjörður on 8 July. At least four **Mongolian Finches** *Bucanetes mongolicus* were seen near Vedi, Armenia, from 29 May to late June. The species was first noted here on 30 May 2001 when three to five singing individuals were found (it had not been recorded in Armenia since the beginning of the 20th century). The first records for eastern Turkey were in 1989 (Limicola 6: 265-286, 1992) and the species has been present there ever since with, for instance, two at Ishak Pasha Saray and seven between Dogubayazit and Çilli on 4-8 June. A **White-throated Sparrow** *Zonotrichia albicollis* stayed at Folle, Orkdal, Sør-Trøndelag, Norway, from 10 to at least 19 July. In Finland, seven singing **Yellow-breasted Buntings** *Emberiza aureola* were reported this year. A male **Black-headed Bunting** *E. melanocephala* singing at Nagyiván, Hortobágy, on 8 June was (only) the third for Hungary. In France, only one pair bred at the site in Cipières, Var, but a singing male was also found on Col de l'Espinouse, Alpes-de-Haute-Provence, on 17 June.

For a number of reports, publications in *Acrocephalus*, *Birding World*, *Birdwatch*, *British Birds*, *Sovon-nieuws*, *Winging It* and *World Birdwatch* were consulted. I wish to thank Mashuq Ahmad (UK), Mohammed Ali, Vasil Ananian (Armenia), Mindy Baha El Din (Egypt), Sherif Baha El Din (Egypt), Morten Bentzon Hansen, Keith Betton (OSME), David Bigas (Spain), Leo Boon, Han Buckx, Vegard Bunes (Norway), Alain Chappuis, Joseph Chernichko, Tony Clarke (Canarian Nature Tours), Geert Collembe, Tom Coles, Mark Constantine, Andrea Corso (Italy), Gunter De Smet, Jochen Diersche (Germany), Marten van Dijk, Arjen Dost (Svalbard), Hugues Dufourmy (Turkey), Enno Ebels, Jaap Eerdmans, Kieran Fahy, Raymond Galea (Malta), Jeremy Gaskell, Rienk Geeke, Jeff Gordon (Cyprus), Gerard Gorman (eastern Europe), Detlef Gruber, Marcello Grusso (Sardinia), Ricard Gutiérrez (Spain), Klaas Haas, Trevor Hardaker, Gaukur Hjartarson (Iceland), Remco Hofland, Luc Hoogenstein (La Gomera), Jeffrey Huizenga, Justin Jansen, Erling Jirle (Sweden), Adrian Jordi, Yves Kayser, Yann Kolbeinsson (Iceland), Szabolcs Kókay (Hungary),

Martjan Lammertink, Pierre Le Maréchal (France), André van Loon, Rasmus Mäki, Giovanni Massaro, Anthony McGeehan, Richard Millington, Lothar Mueller, Killian Mullarney, Michael Nesterenko, Yoav Perlman (IRDC), Ian Phillips, Kalle Rainio, Colin Richardson (UAE), Magnus Robb (Turkey), Peter de Rouw (Armenia), Luciano Ruggieri, Michael Sammut (Malta), Nir Sapir (Israel), Frans Schepers (Ukraine), Holger Schritt, Bob

Scott (Bulgaria), Roy Slaterus, Brian Small, Thomas Spencer, Ivan Steenkiste, Laszlo Szabo, Kees Terpstra, Pam Thomson, Magnus Ullman (AviFauna), Pierre Unge (Sweden), Martin Vavrik, William Velmala, Ruud Vlek, Phillip Weller, Jan Wierda, Abdu Yousef Taha, Mark Zevenbergen and Maxime Zucca (France) for their help in compiling this review.

Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Netherlands
(arnoud.vandenberg@inter.nl.net)

Recente meldingen

Dit overzicht van recente meldingen van zeldzame en interessante vogels in Nederland en België beslaat voornamelijk de periode **mei-juni 2002**. De vermelde gevallen zijn merendeels niet geverifieerd en het overzicht is niet volledig. Alle vogelaars die de moeite namen om hun waarnemingen aan ons door te geven worden hartelijk bedankt.

Waarnemers van soorten in Nederland die worden beoordeeld door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna wordt verzocht hun waarnemingen zo spoedig mogelijk toe te zenden aan: CDNA, Postbus 45, 2080 AA Santpoort-Zuid, Nederland, e-mail cdna@dutchbirding.nl. Hiertoe gelieve men gebruik te maken van CDNA-waarnemingsformulieren die eveneens verkrijgbaar zijn bij bovenstaand adres, of via de homepage van de DBA op www.dutchbirding.nl.

Nederland

GANZEN TOT VALKEN De ongeringde adulte **Ross' Gans** *Anser rossii* van de delta, Zeeland/Zuid-Holland, verbleef van 16 mei tot 3 juni op de Slijkplaat in het Haringvliet, Zuid-Holland, en een ongeringde adulte **Dwerggans** *A erythropus* van 21 mei tot 4 juni op het Rammegors, Zeeland. **Roodhalsganzen** *Branta ruficollis* werden nog gezien op 4 mei op de kwelders van de Dollard, Groningen, en van 7 tot 12 mei in het Jaap Deensgat in de Lauwersmeer, Groningen. Drie **Witbuikrotganzen** *B hrota* pleisterden van 10 tot 12 mei op Schiermonnikoog, Friesland, en enkelingen bevonden zich op 27 mei bij Katwijk aan Zee, Zuid-Holland, en op 31 mei op de Maasvlakte, Zuid-Holland. **Zwarte Rotganzen** *B nigricans* werden gezien tot 12 mei op Schiermonnikoog (maximaal drie), op 10 mei bij Den Oever, Noord-Holland, en van 11 tot 18 mei op het Rammegors. Het paar **Witoegeenden** *Aythya nyroca* verbleef nog tot 5 mei bij Windesheim, Overijssel. Enkelingen werden waargenomen van 3 tot 12 mei op de Kleine Wielen bij Leeuwarden, Friesland, op 19 mei in de Heesseltsche Uiterwaarden bij Opijnen, Gelderland, op 16 juni bij Durgerdam, Noord-Holland, op 20 juni op het Rammegors, op 23 juni in de Lepelaarsplassen, Flevoland, en in De Wieden, Overijssel, en op 25 juni bij Almere-Haven, Flevoland. De vierde **Kleine**

Topper *A affinis* voor Nederland, een mannetje, werd van 24 tot 27 mei gezien op de vloeivelden van Hoogkerk in de stad Groningen, Groningen. Een mannetje **Bronskopeend** *Mareca falcata* was van 7 tot 9 mei te zien op de Lettelerpotten bij Lettelbert, Groningen. Leuk is de waarneming van een eerste-zomer **Parelduiker** *Gavia arctica* in de Bijland, Gelderland, op 11 en 18 mei. **Noordse Pijlstormvogels** *Puffinus puffinus* passeerden op 25 mei Camperduin, Noord-Holland, en op 28 juni Huisduinen, Noord-Holland, (twee) en Scheveningen, Zuid-Holland (13). Twee **Kuifaalscholvers** *Stictocaro aristotelis* waren nog aanwezig op 5 mei bij Den Helder, Noord-Holland, en maximaal zes vermoedelijk de gehele periode bij Neeltje Jans, Zeeland. Op die laatste locatie bevond zich één exemplaar met een Schotse ring. **Woudapen** *Ixobrychus minutus* werden vastgesteld op 20 mei en 29 juni in de Tienhovense Plassen, Utrecht, en daarnaast waren er vier aanwezig in de provincie Noord-Brabant. **Kwakken** *Nycticorax nycticorax* vlogen langs op 3 en 13 mei bij Breskens, Zeeland, op 5 mei bij Oostkapelle, Zeeland, op 16 mei bij Den Haag, Zuid-Holland, en op 3 juni bij de dijk van het Balgzand, Noord-Holland. Verder werd deze soort waargenomen op 19 mei aan het Jan van de Boschpad aan de zuidrand van de Oostvaardersplassen, Flevoland, en op 20 mei in polder IJdoorn bij Durgerdam. Twee adulte **Ralreigers** *Ardeola ralloides* verbleven van 23 tot 25 juni (en één van de twee nog tot eind juni) in de Zuid-Schermer bij Alkmaar, Noord-Holland, en op 26 juni werd er één gezien in de wijk Beijum in Groningen. **Koereigers** *Bubulcus ibis* vlogen op 2 mei (drie!) en 13 mei (één) langs Breskens, op 12 mei over Jaarsveld bij Lopik, Utrecht, en op 17 mei langs de Brouwersdam, Zuid-Holland. Ruim 30 pleisterende **Kleine Zilverreigers** *Egretta garzetta* werden gemeld, waaronder zes broedparen in de zuidelijke Oostvaardersplassen. Bij Breskens werden 13 langstrekende geteld: vijf op 3 mei, nog eens vijf op 13 mei en drie op 16 mei. Er werden c 20 **Grote Zilverreigers** *Casmerodius albus* doorgegeven. Slechts maximaal zes daarvan werden in en rond de Oostvaardersplassen gemeld, ondanks de c 45 broedparen daar dit jaar (cf Dutch Birding 24: 184, 2002). Zes exemplaren vlogen op 20 mei langs Den Haag. Tussen 8 mei en 15 juni

208 Lammergeier / Lammergeier *Gypaetus barbatus*, onvolwassen, De Cocksdorp, Texel, Noord-Holland, 3 juni 2002 (Marten van Dijl) **209** Vale Gieren / Eurasian Griffon Vultures *Gyps fulvus*, Groningen, Groningen, 1 juni 2002 (Eric Koops) **210** Lammergeier / Lammergeier *Gypaetus barbatus*, onvolwassen, De Cocksdorp, Texel, Noord-Holland, 3 juni 2002 (Leo J R Boon/Cursorius)

werden 14 **Zwarte Ooievaars** *Ciconia nigra* waargenomen met op 13 mei alleen al zes op vier locaties in Zuid-Holland en Zeeland. De bekende **Zwarte Ibis** *Plegadis falcinellus* uit Noord-Holland zocht het nog noordelijker en verscheen op 9 en 22 mei op Texel, Noord-Holland, en op 14 en 16 mei bij Den Helder. Een andere vloog op 9 juni over Zetten, Gelderland, en zes vlogen op 11 juni over Eembrugge nabij Baarn, Utrecht. Op 8 mei was er een melding van een adulte **Grijze Wouw** *Elanus caeruleus* bij de Ventjagersplaten, Zuid-Holland. De vogel in kwestie was een half uurtje aanwezig en verdween in noordoostelijke richting. Er werden nog c 25 **Zwarte Wouwen** *Milvus migrans* waargenomen, voornamelijk in mei. In totaal werden nog 13 **Rode Wouwen** *M. milvus* gezien, negen in (vooral begin) mei en nog eens vier in juni. Op 9 mei was een **Zeearend** *Haliaeetus albicilla* even aanwezig in de Ooijpolder, Gelderland, alvorens in noordwestelijke richting te verdwijnen. Op 20 mei vloog een exemplaar laag over zee naar zuid bij de Langevelderslag, Zuid-Holland. Vanaf half mei werden reeds rondzwervende **Vale Gieren** *Gyps fulvus* gemeld: op 16 mei over Heiloo, Noord-Holland, op 17 mei één zuidwaarts langs Breskens en twee over Veendam, Groningen, op 18 mei over het Groningse deel van de Lauwersmeer en op 20 mei twee over Doesburg, Gelderland. Dat dit de inleiding zou zijn tot een slordige herhaling van het gebeuren in 2001 kon niemand bevroeden. Het echte werk begon op 31 mei toen een zweefvliegende vogelaar

hoog boven Kaatsheuvel, Noord-Brabant, een groep van 15 tegenkwam. Diezelfde avond werden er 20 (!) gezien tussen Zwillbrock en Vreden in Nordrhein-Westfalen, net over de Duitse grens van Overijssel. Op 1 juni werden er 15 tot 16 gezien boven de stad Groningen. Op 2 juni vlogen er twee over Wijster, Drenthe, en verplaatste zich tevens een groep van maximaal 17 door Friesland en wel van Leeuwarden naar Gorredijk, alwaar de achtervolgende vogelaars gelost werden. Eén Vale Gier kwam op 2 juni terecht op Terschelling, Friesland, en bleef tot de volgende dag. Ondertussen verscheen op 2 juni ook nog een onvolwassen **Lammergier** *Gypaetus barbatus* aan het zwerk. Deze vogel werd in de ochtend gezien over de Lepelaarsplassen, Flevoland, later over Castricum en Hargen, Noord-Holland, en eindigde 's middags op Texel. De vogel bleef hier tot 4 juni en verliet voor de middag het eiland. Die avond zou de vogel gezien zijn boven Haarlem, Noord-Holland. Indien aanvaard als 'wild' is dit het eerste geval voor Nederland (cf Dutch Birding 24: 191-192, 2002). Overvliegende **Slangenarenden** *Circaetus gallicus* werden gezien op 20 mei bij Beusichem, Gelderland, en op 27 mei op Schiermonnikoog. **Steppekiekendieven** *Circus macrourus* werden gemeld op 17 mei bij Huizen, Noord-Holland, en van 3 tot 5 juni (een vrouwtje) op Terschelling. Deze laatste zat er al enkele dagen voordien en bleek vervolgens begin juli nog steeds aanwezig. Een mogelijke **Schreeuwarend** *Aquila pomarina* werd gemeld op 27 mei over de Ackerdijkse Plassen, Zuid-Holland, en op 5

211 Ralreiger / Squacco Heron *Ardeola ralloides*, adult, Zuid-Schermer, Noord-Holland, 26 juni 2002
(Harm Niesen)

juni over Middelburg, Zeeland, en Zwartewaal, Zuid-Holland. Op 9 juni werd een lichte vorm **Dwergarend** *Hieraetus pennatus* gemeld over Hoofddorp, Noord-Holland. Naar verluidt was van 12 juni tot 15 juli een onvolwassen **Havikarend** *H fasciatus* aanwezig in niet vrij toegankelijk gebied op de Boschplaat, Terschelling. C 20 **Visarenden** *Pandion haliaetus* werden gezien, vooral in de tweede week van mei. In de Oostvaardersplassen verbleven er maximaal twee van 13 tot 20 mei en maximaal drie vanaf 16 juni. Tussen 3 mei en 17 juni werden 21 **Roodpootvalken** *Falco vespertinus* gemeld. Piekjes waren er van 18 tot 21 mei (zes) en 1 tot 5 juni (zeven). Een **Lannervalk** *F biarmicus* – van onzekere herkomst – vertoonde zich ook weer en wel op 9 mei in Delfzijl, Groningen, op 10 mei bij Groningen, op 20 mei in de Ezumakeeg, Friesland, en op 19 en 21 juni in de Eemshaven, Groningen. Interessant is dat op 26 juni in Duitsland een Lannervalk werd gemeld bij de Jadebusen in Niedersachsen.

RALLEN TOT ALKEN Op 11 mei werd een **Kleinst Waterhoen** *Porzana pusilla* gezien in de Gooijergracht in de Eempolder, Utrecht. Van 19 tot 25 juni werden maximaal twee roepende exemplaren gehoord in het Zuiderklemeer bij Alkmaar. Op 23 juni werd deze soort gemeld in Botshol, Utrecht. Begin mei werden nog enkele overvliegende **Kraanvogels** *Grus grus* waargenomen terwijl er tot half mei twee verbleven in de

Lauwersmeer en tot begin juni twee in de Oostvaardersplassen. Dit jaar hebben twee paar Kraanvogels gebroed in het Fochtelooërveen, Drenthe/ Friesland, en is er in ieder geval één groot jong gezien. Op 17 juni vlogen vier Kraanvogels over het Deelerwoud, Gelderland. Het aantal **Steltkluten** *Himantopus himantopus* in de Prunjepolder, Zeeland, zwol aan tot vijf op 1 mei maar liep meteen terug naar twee en eind mei nog slechts één. Verder waren er twee op 3 mei én 4 juni en één op 21 juni op het Rammegors, twee op 11 mei en één op 3 en 8 juni bij Harlingen, Friesland, twee op 19 mei in de Ezumakeeg, twee op 22 mei bij het Amstelmeer, Noord-Holland, twee op 15 juni aan het Jan van de Boschpad in de Oostvaardersplassen en één op 23 juni in het Markiezaat van Bergen op Zoom, Noord-Brabant. Op 28 mei werd bij Drachten, Friesland, een **Griël** *Burhinus oedicnemus* opgeraapt. De vogel was vermoedelijk tegen een hoogspanningskabel gevlogen en werd naar een vogelasiel gebracht. Een **Vorkstaartplevier** *Glareola pratincola* verbleef van 15 tot 19 mei in de Bandpolder, Friesland, en op 15 juni vloog er één over bij de Lepelaarsplassen. **Morinelplevieren** *Charadrius morinellus* werden op de volgende dagen gezien: 11 op 2 mei bij Gapinge op Walcheren, Zeeland, zeven op 3 en 5 mei, negen op 12 mei en drie op 15 mei op Texel, één op 10 en 12 mei bij Middelburg, en drie op 21 en 22 mei bij Nieuwendijk, Noord-Brabant. Alvast vermeldenswaard

212 Poelsnip / Great Snipe *Gallinago media*,
Maassluis, Zuid-Holland, 16 mei 2002
(Vincent van der Spek)

213 Grijskopspecht / Grey-headed Woodpecker *Picus canus*,
Oosterbeek, Gelderland, 25 mei 2002
(Jan den Hertog)

214 Roze Spreeuwen / Rose-coloured Starlings *Sturnus roseus*, adult (boven) en eerste-zomer, De Cocksdorp, Texel, Noord-Holland, 3 juni 2002 (Marten van Dijl) **215** Roodkopklauwier / Woodchat Shrike *Lanius senator*, vrouwtje, Katwijk, Zuid-Holland, 29 juni 2002 (Jan den Hertog) **216** Roze Spreeuw / Rose-coloured Starling *Sturnus roseus*, adult, met Spreeuwen / Common Starlings *S. vulgaris*, Katwijk, Zuid-Holland, 5 juni 2002 (René van Rossum)

217 Witstaartkievit / White-tailed Lapwing *Vanellus leucurus*, Nieuwendijk, Hoekse Waard, Zuid-Holland, 4 juli 2002 (Marten van Dijl) **218** Vorkstaartplevier / Collared Pratincole *Glareola pratincola*, Bandpolder, Friesland, mei 2002 (Bas van de Boogaard) **219** Poelsnip / Great Snipe *Gallinago media*, Maassluis, Zuid-Holland, 16 mei 2002 (Martijn Renders) **220** Poelsnip / Great Snipe *Gallinago media*, Maassluis, Zuid-Holland, 16 mei 2002 (Vincent van der Spek)

is een **Amerikaanse Goudplevier** *Pluvialis dominica* in zomerkleed die op 4 en 5 juli verbleef in de Vlietepolder bij Wissenkerke, Zeeland. Op 19 juni werd een **Witstaartkievit** *Vanellus leucurus* waargenomen bij Gouderak, Zuid-Holland; waarschijnlijk dezelfde vogel pleisterde op 4 juli bij Nieuwendijk, Zuid-Holland, en op 5 juli kortstondig in het Stinkgat op Tholen, Zeeland. Sinds 1998 is deze soort elk jaar gezien in Nederland. **Gestreepte Strandlopers** *Calidris melanotos* verbleven op 16 mei in de Prunjepolder, op 18 mei in de Ezumakeeg, op 19 en 20 mei bij Beusichem, op 28 mei bij Heerhugowaard, Noord-Holland en op 29 en 30 juni alweer in de Ezumakeeg. **Breedbekstrandlopers** *Limicola falcinellus* waren zoals gewoonlijk erg schaars met exemplaren op 20 mei in de Lettelperpetten, op 26 en 27 mei bij Termunten, Groningen, en op 31 mei en 1 juni in de Ezumakeeg. Goede vondsten waren de

Poelsnippen *Gallinago media* op 13 mei in de Kralingerpolder ten zuiden van De Lier, Zuid-Holland, en op 16 mei in de Aalkeetbuitenpolder ten oosten van Maassluis, Zuid-Holland. De laatste liet zich door veel mensen verrassend goed bekijken. De **Grote Grijze Snip** *Limnodromus scolopaceus* van de Prunjepolder bleef dit jaar tot 12 mei. Op 26 mei werden c. 100 **IJslandse Grutto's** *Limosa limosa islandica* gemeld in de Prunjepolder. Er werden zes **Poelruiters** *Tringa stagnatilis* waargenomen: op 2 mei bij het Jaap Deensgat, op 10 juni bij Colijnsplaat, Zeeland, op 18 en 19 juni in de Scherpenissepolder op Tholen, op 23 juni bij Harlingen, op 25 juni op Texel en op 29 juni op het Rammegors. Bij Colijnsplaat verbleef op 9 en 10 juni ook een **Terekruiter** *Xenus cinereus*! Een andere Terekruiter werd op 31 mei gezien in De Hamert, Limburg, en op 2 juni was er een melding bij Oudega,

- 221 Orpheusspottvogel / Melodious Warbler *Hippolais polyglotta*, Tongerlo, Limburg, 8 juni 2002 (Marten van Dijl)
 222 Kortteenleeuwerik / Greater Short-toed Lark *Calandrella brachydactyla*, Akerdijk, Delft, Zuid-Holland, 23 mei 2002 (Ellen Sandberg) 223 Kleine Topper / Lesser Scaup *Aythya affinis*, mannetje, Hoogkerk, Groningen, Groningen, 25 mei 2002 (Eric Koops) 224 Ralreiger / Squacco Heron *Ardeola ralloides*, adult, Kardingse, Groningen, Groningen, 26 juni 2002 (Eric Koops)

Friesland. **Grauwe Franjepoten** *Phalaropus lobatus* werden opgemerkt op 12 en 18 mei in de Bandpolder, op 19 mei in de Ezumakeeg, op 31 mei in de Rammelwaard bij Voorst, Gelderland, en op 5 juni (drie) in De Tjamme bij Beerta, Groningen. De **Rosse Franjepoot** *P. fulicaria* van Waal en Burg op Texel bleef tot 1 mei, en op 6 juni was er één aanwezig in de Workumerwaard, Friesland. Opmerkelijk was de waarneming van een **Middelste Jager** *Stercorarius pomarinus* die op 2 juni meer dan een uur op een prooi zat in de Bovenpolder bij Amerongen, Utrecht. Later vloog de vogel in noordoostelijke richting door. Een adulte **Kleinste Jager** *S. longicaudus* vloog op 26 mei langs Heemskerk, Noord-Holland. De adulte **Lachmeeuw** *Larus atricilla* net over de Duitse grens in het Zwillbrocker Venn, Nordrhein-Westfalen, werd daar in ieder geval tot begin mei gezien. Alvast vermeldens-

waard is de vierde **Franklins Meeuw** *L. pipixcan* voor Nederland op 5 en 6 juli bij Wissenkerke, Zeeland, in hetzelfde veld als de Amerikaanse Goudplevier. Meeuwen die men normaal met het winterhalfjaar associeert bleven lang rondhangen. Zo was de onvolwassen **Kleine Burgemeester** *L. glaucoideus* van Scheveningen aanwezig tot ten minste 25 mei. Ook waren er relatief veel **Grote Burgemeesters** *L. hyperboreus*: op 9 mei op Schiermonnikoog, van 10 tot 12 mei één tot twee bij Scheveningen en Den Haag, op 12 en 13 mei bij Katwijk, op 29 mei en 2 juni in de stad Groningen, op 15 en 17 juni bij Wijster en op 20 juni nogmaals in Groningen. Een **Ross' Meeuw** *Rhodostethia rosea* werd op 23 april door twee Schotse vogelaars gemeld op Texel. **Lachsterns** *Gelochelidon nilotica* verschenen op 1 mei op de Strabrechtse Heide, Noord-Brabant, op 5 mei in Polder B bij Sint Maarten, Noord-Holland, op 6

mei langs Breskens (drie), op 10 mei over de Eijsder Beemden, Limburg, op 16 mei nabij Den Helder, op 21 mei over Groningen en op 1 juni zuidwaarts langs Camperduin. **Reuzensterne** *Sterna caspia* waren schaars met waarnemingen op 18 mei in het Jaap Deensgat, op 20 mei en 5 juni in de Workumerwaard, en op 25 juni in Polder IJdoorn bij Durgerdam. Nogal wat tumult werd op 9 juni veroorzaakt door de ontdekking van een 'oranjesnavelige stern' *Sterna*, mogelijk een Sierlijke Stern *S. elegans*, die enige tijd kon worden geobserveerd bij de Wassenaarse Slag, Zuid-Holland. Later vloog de stern op en neer tussen Kijkduin, Zuid-Holland, en Katwijk. In de ochtend van 10 juni werd hij even gezien bij Noordwijk aan Zee, Zuid-Holland, en in de middag was de vogel kortstondig aanwezig in De Putten bij Camperduin. Deze stern – die later ook in Norfolk, Engeland opdook – kon echter nog niet eenduidig gedermineerd worden (zie ook DB Actueel). **Witwangsterne** *Chlidonias hybridus* werden gemeld op 5 mei in de Jan Durkszolder bij Oudega, op 5 en 6 mei maximaal twee op het Bovenwater, Flevoland, op 8 mei op de Hellegatsplaten, Zuid-Holland, op 15 mei in de Bandpolder, op 17 mei maar liefst vijf langs Den Haag, op 18 mei in de Prunjepolder en bij Wervershoof, Noord-Holland, op 20 mei bij 's-Gravenzande en op 5 juni twee in de Workumerwaard. **Witvleugelsterne** *C. leucopterus* werden gezien op 9 en 10 mei langs de Grevelingendam, Zeeland, op 9 mei op het Rammegors en op 11 mei op de Mokkebank, Friesland. Een **Papegaaiduiker** *Fratercula arctica* in zomerkleed vloog op 9 juni langs Camperduin.

BIJENETERS TOT GORZEN Op 2 juni beten twee **Bijeneters** *Merops apiaster* het spits af door langs te vliegen, uiteraard bij Breskens. Dezelfde dag werd een overvliegende groep gehoord bij de Ketelbrug, Flevoland. Op 18 juni vloog een exemplaar langs Den Haag en werd, wederom alleen auditief, een onbekend aantal vastgesteld bij Schermerhorn, Noord-Holland. Drie paren hebben in juni een succesvolle broedpoging gedaan in het Lauwersmeergebied, Groningen. In het Noordhollands Duinreservaat, Noord-Holland, werd een broedpoging in de nestbouwfase afgebroken. Er werden **Hoppen** *Upupa epops* gezien op 11 mei bij Tilburg, Noord-Brabant, op 26 mei langsvliegend bij Wageningen, Gelderland, en van 10 tot 12 juni bij Milsbeek, Limburg. De **Grijskopspecht** *Picus canus* van Oosterbeek, Gelderland, werd in ieder geval van 23 mei tot 3 juni waargenomen en ging daarmee hier zijn derde jaar in. Een **Middelste Bonte Specht** *Dendrocopos medius* werd van 16 tot 19 juni gemeld bij Ede, Gelderland. Er werden **Kortteenleeuweriken** *Calandrella brachydactyla* waargenomen op 13 mei langs Breskens, op 23 mei in de Ackerdijkse Plassen, op 26 mei op Terschelling en op 19 juni over de Eemshaven. Op 8 mei vloog een **Roodstuitzwaluw** *Hirundo daurica* langs Neeltje Jans, op 11 en 12 mei was een exemplaar aanwezig bij De

Cocksdoorp en Zeeburg op Texel en op 13 en 17 mei trokken exemplaren over de Eemshaven. Een **Grote Pieper** *Anthus richardi* werd op 16 mei gemeld in de Scherpenissepolder op Tholen. **Roodkeelpiepers** *A. cervinus* waren zeldzaam dit voorjaar: op 7 mei bij IJtteren, Limburg, en bij Termunten, op 13 mei langs Breskens en op 15 mei op Texel. Er waren nog late meldingen op 30 mei bij Lemmer, Friesland, en op 3 juni over Katwijk. De enige **Noordse Nachtegaal** *Luscinia luscinia* van het voorjaar zong van 20 mei tot 1 juni luidkeels bij het Nieuwe Robbengat in de Lauwersmeer. Op 9 mei werd op Schiermonnikoog een **Roodsterblauwborst** *L. svecica svecica* aangetroffen. Het vermelden waard is de waarneming van een **Koperwiek** *Turdus iliacus* op 25 juni op de Hoge Veluwe, Gelderland. Een **Graszanger** *Cisticola juncidis* was op 3 mei kort ter plaatse bij Breskens alvorens noordwaarts te vliegen. Op 21 mei werd een **Krekkelzanger** *Locustella fluviatilis* gemeld in de Wageningse Uiterwaarden. Op 4 juni werd een **Orpheusspootvogel** *Hippolais polyglotta* gezien op Rottumerplaat, Groningen. Van 5 tot 26 juni was er één aan het zingen bij Tongerlo, Limburg. De **Baardgrasmus** *Sylvia cantillans* die zich op 3 en 4 mei goed verstoppt wist te houden op de stuifdijk op de Maasvlakte stelde het geduld van menige vogelaar op de proef. Andere werden gezien op 13 mei bij Groet, Noord-Holland, en op 19 en 20 mei op Terschelling. Een zingende **Grauwe Fitis** *Phylloscopus trochiloides* werd op 16 juni gemeld bij Oostvoorne, Zuid-Holland. Een **Bladkoning** *P. inornatus* werd op 30 juni gevangen in Tongeren, Gelderland. Van 17 tot 20 mei zong een **Iberische Tijftjaf** *P. brehmii* bij Lage Vuursche, Utrecht. **Kleine Vliegenvangers** *Ficedula parva* werden waargenomen van 31 mei tot 9 juni bij Bakkeveen, Friesland, op 2 juni bij Enschede, Overijssel, en op 4 juni bij Wageningen. **Roodkopklauwieren** *Lanius senator* werden gevonden op 2 mei op Schiermonnikoog en op 16 mei bij Katwijk. Op 25 juni dook bij Katwijk een ander exemplaar op dat tot ver in juli aanwezig bleef. De nu in totaal 11 **Huiskraaien** *Corvus splendens* van Hoek van Holland, Zuid-Holland, hadden ook twee nesten. Uniek was de omvangrijke influx in juni van adulte **Roze Spreeuwen** *Sturnus roseus*: op 3 juni op Terschelling en (twee) op Texel, op 5 juni bij Katwijk, op 6 juni aan de Praamweg, Flevoland, op 8 juni over de Eemshaven, op Schiermonnikoog en (twee) op de Maasvlakte, op 14 juni op de Eemshaven, bij Katwijk en bij Zurich, Friesland, op 15 juni bij Roden, Drenthe, op 18 juni over de Nollidijk bij Vlissingen, Zeeland, en op 23 juni bij Heerenveen, Friesland. **Roodmussen** *Carpodacus erythrinus* werden op 20 mei gezien ten zuiden van het Robbenoordbos in Wieringen, Noord-Holland, op 1 juni bij Castricum en op 17 juni bij Callantsoog, Noord-Holland. **Ortolanen** *Emberiza hortulana* vlogen op 13 mei (drie) en 16 mei (twee) langs Breskens en op 9 mei werd er één gemeld op Schiermonnikoog.

Ruud M van Dongen, Taalstraat 162, 5261 BJ Vught, Nederland
 Klaas Haas, Turkooisstraat 8, 9743 KZ Groningen, Nederland (klaas.haas@dutchbirding.nl)
 Peter W W de Rouw, Schoolstraat 3-bis, 3581 PM Utrecht, Nederland (prouw@maggmagroup.nl)

België

EENDEN TOT FLAMINGO'S Op 2 mei zwommen drie **Krooneenden** *Netta rufina* te Harchies, Hainaut, op 10 en 12 mei één mannetje, en op 25 mei twee. Ook in juni verbleven hier Krooneenden, onder meer vijf op 15 juni en twee op 23 juni. Bij Eine, Oost-Vlaanderen, verbleef op 23 juni een vrouwtje met drie vermoedelijk hybride pulli. Het mannetje **Witoogeend** *Aythya nyroca* van Longchamps, Namur, bleef nog tot 16 mei en op 18 mei werd de vogel van Kallo-Melsele, Oost-Vlaanderen, weer waargenomen. Deze laatste was aanwezig op 2 juni op De Kuifeend bij Antwerpen, Antwerpen. Op 22 juni werd nog een exemplaar gezien te Harchies. Een eerste-zomer **Roodkeelduiker** *Gavia stellata* zwom op 11 en 12 mei bij Nazareth, Oost-Vlaanderen. Tot 9 mei pleisterde de juveniele **Parelduiker** *G. arctica* nog in het Mechels Broek bij Mechelen, Antwerpen. De adulte **Roodhalsfuut** *Podiceps grisegena* zat nog de hele periode te Harelbeke, West-Vlaanderen; van 8 tot 19 mei zwom er één te Stokrooi, Limburg; en op 21 juni pleisterde er één op Bloklersdijk, Antwerpen. Van 1 tot en met 12 mei verbleef een adulte **Kuifduiker** *P. auritus* in zomerkleed te Roksem, West-Vlaanderen. Bij Lier, Antwerpen, riepen vanaf 20 mei twee mannetjes **Woudaap** *Ixobrychus minutus*; een vrouwtje liet echter op zich wachten. Ook op de Gavers te Harelbeke pleisterde sinds half mei een zingend mannetje. Verder waren er ook dit jaar weer verschillende broedgevallen in Limburg en

Hainaut. Op 21 mei werd een adulte **Kwak** *Nycticorax nycticorax* gezien bij Lokeren, Oost-Vlaanderen. Nog een adulte verbleef op 18 juni te Harchies. Een **Koereiger** *Bubulcus ibis* vloog op 10 mei over Genappe, Brabant-Wallon; en op 11 mei was er één bij Harchies. Behalve op de klassieke plaatsen zoals Gent, Oost-Vlaanderen; Knokke, West-Vlaanderen (drie); Verrebroek, Oost-Vlaanderen (11); en Zeebrugge, West-Vlaanderen (acht), werden er 'losse' **Kleine Zilverreigers** *Egretta garzetta* opgemerkt te Antwerpen-De Kuifeend (negen); Bloklersdijk (twee); Bredene, West-Vlaanderen (drie); Ekeren, Antwerpen (drie); Gestel (Berlaar), Antwerpen; Hensies, Hainaut (vier); Hoogstraten, Antwerpen (zes); Lokeren (drie); Oud-Heverlee, Vlaams-Brabant; Retie, Antwerpen (twee); Sars-la-Buissière, Hainaut; bij Uitkerke, West-Vlaanderen (twee); te Eghezée, Namur; Neffe, Luxembourg (drie); Virelles, Namur; Sart-la-Buissière, Namur; Latour, Luxembourg (twee); en bij Zandvliet, Antwerpen (vier). Op 9 mei vlogen twee **Grote Zilverreigers** *Casmerodius albus* over Viersel, Antwerpen, en verbleven er twee te Harchies. Vier exemplaren trokken op 17 mei over Zandvoorde, West-Vlaanderen, en op 30 mei werd er één gezien te Kallo-Melsele, Oost-Vlaanderen. Van 11 tot en met 14 juni pleisterde een exemplaar te Latour. In mei trokken 27 **Purperreigers** *Ardea purpurea* over België. Op 22 mei pleisterde een exemplaar te Eghezée, en op 25 mei een eerste-zomer te Ploegsteert, Hainaut. Mogelijk dezelfde vogel was hier ook op 17 juni aanwezig. **Zwarte Ooievaars** *Ciconia nigra* vlogen

225 Vale Gieren / Eurasian Griffon Vultures *Gyps fulvus*, Nokere, Oost-Vlaanderen, 8 juni 2002 (Ivan Steenkiste)

226 Bijeneters / European Bee-eaters *Merops apiaster*, Wachtebeke, Oost-Vlaanderen, 4 juni 2002 (Gunther Groenez)

227 Roodstuitwaluw / Red-rumped Swallow *Hirundo daurica*, Grand-Leez, Namur, 4 mei 2002 (Antoine Joris)

over Genk, Limburg, op 1 mei; over Gent (één) en Wuustwezel, Antwerpen (twee), op 7 mei; over Brecht, Antwerpen, op 8 mei; over Frasnes-lez-Buissenal, Hainaut, op 14 mei; over Escannafles, Hainaut, op 15 mei; over Kruibeke, Oost-Vlaanderen, op 19 mei; twee over Harchies op 20 mei; en over Waasmunster, Oost-Vlaanderen, op 30 mei. In totaal werden 41 **Ooievaars** *Ciconia* gezien. Op 25 mei dook de **Europese Flamingo** *Phoenicopterus roseus* weer op te Kallo-Melsele.

WOUWEN TOT STERNS Er werden tijdens de periode 61 **Zwarte Wouwen** *Milvus migrans* (maximaal vijf tezamen, te Virelles op 20 mei) en 15 **Rode Wouwen** *M. milvus* waargenomen. **Vale Gieren** *Gyps fulvus* begonnen hun Belgische verhaal dit jaar op 17 mei, toen het exemplaar van Breskens, Zeeland, Nederland, in zuidelijke richting over Wetteren, Oost-Vlaanderen, vloog. Op 18 mei vloog deze vogel over Melsen, Oost-Vlaanderen. Op 31 mei volgde een overtrekkend exemplaar te Koningshooikt (Lier), Antwerpen. Bij Nokere, Oost-Vlaanderen, werden er op 5 juni kortstondig 15 gezien en op 7 en 8 juni bleek deze groep (nu 16 vogels) daar te pleisteren in en rond het kasteelpark; hier konden ze prachtig bekeken en gefotografeerd worden. Te Ben-Ahin, Liège, pleisterde van 18 tot en met 24 juni een **Slangenarend** *Circaetus gallicus*. **Grauwe Kiekendieven** *Circus pygargus* trokken over Kalmthout, Antwerpen, op 9 mei; over de Uitkerkse Polders (twee) en over Zonhoven, Limburg, op 13 mei; over Gent op 14 mei; over Knokke en Wetteren op 17 mei; over Zandvoorde, West-Vlaanderen (twee) op 20 mei; over Reninge op 3 juni; en over Heule, Oost-Vlaanderen, op 23 juni. Een vrouwtje pleisterde op 18 mei bij Frasnes-lez-Buissenal. In juni verbleef een koppel te Gerny, Namur. Van 20 mei tot ten minste 15 juni vertoefde een lichte vorm **Dwergarend** *Hieraetus pennatus* in de omgeving van Harchies. In mei werd een bescheiden aantal van 18 **Visarenden** *Pandion halia-*

tus waargenomen. Later waren er nog waarnemingen te Schelle, Antwerpen, op 1 juni; te Harchies op 2 juni; te Bornem-Branst, Antwerpen, op 7 juni; en te Schulen, Limburg, op 11 juni. De eerste **Roodpootvalk** *Falco vespertinus* vloog op 9 mei over Brecht. Daarna volgden waarnemingen te Bredene, West-Vlaanderen, op 16 mei; te Knokke op 17 mei; te Oud-Heverlee op 18 mei; te Stene, West-Vlaanderen (twee) op 20 mei; en te Sint-Truiden, Limburg, op 27 mei. Op 4 juni vloog een adult vrouwtje over Wuustwezel-Goorreind en van 9 tot 16 juni pleisterde een eerste-zomer vrouwtje op de Kalmthoutse Heide. Bij Melsen riep op 26 juni kortstondig een mannetje **Kleinst Waterhoen** *Porzana pusilla*. Tot 13 mei bleven nog twee onvolwassen **Kraanvogels** *Grus grus* aanwezig te Berlaar. **Steltkluten** *Himantopus himantopus* werden waargenomen te Antwerpen (twee) op 23 mei; te Gent (drie) op 2 juni; te Oudenburg, West-Vlaanderen (twee) op 27 juni; te Frasnes-lez-Buissenal op 13 mei, en te Wintam (Bornem), Antwerpen, op 11 mei. Op de 'vaste' plaatsen zaten er maximaal 10 te Bredene; zes te Kieldrecht, Oost-Vlaanderen; drie te Uitkerke (waaronder één broedgeval); drie te Verrebroek; en drie te Zeebrugge. De in totaal 26 **Temmincks Strandlopers** *Calidris temminckii* zijn voor een heel voorjaar een pover resultaat. Maximaal vijf tesamen werden op 8 en 9 mei gezien te Falemprie, Hainaut. Een groepje van drie **Poelruiters** *Tringa stagnatilis* sierde de bezinkingsputten van Tienen, Vlaams-Brabant, op 6 juni. Op 22 juni verbleef er één bij Gent. Een adulte **Terekrutter** *Xenus cinereus* in zomerkleed foerageerde van 12 tot 14 mei in de Uitkerkse Polders. Een tweede liet zich van 9 tot 11 juni bekijken bij Tienen. Op 2 en 3 juni zwom een vrouwtje **Grauwe Franjepoot** *Phalaropus lobatus* op Blokkersdijk. Te Oostende werd op 15 mei een tweede-zomer **Grote Burgemeester** *Larus hyperboreus* waargenomen. Een subadulte **Baltische Meeuw** *L. fuscus* pleisterde op 18 mei in de Voorhaven van Zeebrugge. Deze waarneming is inmiddels aanvaard door het BAHC en

is tot nu toe het enige geval op de Belgische lijst. Een langsvliegende **Lachstern** *Gelochelidon nilotica* werd op 16 mei eerst gezien langs Bredene en iets later langs Blankenberge, West-Vlaanderen. Op 23 juni vloog er één langs Oostende. Op 10 mei pleisterde kortstondig een adulte **Reuzenster** *Sterna caspia* op de Werf van de Kluisendokken bij Gent. Op 7 juni werd kortstondig een '**orangesnavelige stern**' waargenomen in de Voorhaven van Zeebrugge; meer dan waarschijnlijk was het deze vogel die twee dagen later bij Wassenaar, Zuid-Holland, Nederland, werd ontdekt. Bij Verrebroek-Kallo pleisterde op 15 mei een **Witwangstern** *Chlidonias hybridus*. Wellicht dezelfde vogel pleisterde op 16 mei op Blokkesdijk. Op 17 mei vloog er één bij Overmere, Oost-Vlaanderen, en op 22 juni werd er nog één gezien te Harchies. Van 10 tot 14 mei liet een adult-zomer **Witvleugelstern** *C leucopterus* zich gemakkelijk bekijken te Verrebroek.

BIJENETERS TOT GORZEN Een **Hop** *Upupa epops* pleisterde vrijwel de gehele maand mei (tot en met 29 mei) te Roisin, Hainaut. Nog een exemplaar werd waargenomen te Post, Luxembourg, op 1 juni. Op 17 mei trok een **Bijeneter** *Merops apiaster* over Bredene. Een groep van 12 vloog op 18 mei laag over Nieuwpoort, West-Vlaanderen, en een groepje van vijf op 25 mei over over Pailhe, Namur. Op 26 mei volgde een groep van 13 over Merelbeke, Oost-Vlaanderen en vanaf 2 juni verbleven meerdere nestgravende vogels bij Wachtebeke-Moerbeke, Oost-Vlaanderen. Hier werden maximaal 24 exemplaren geteld op 2 juni. Twee paren kwamen tot broeden. Bij Zulte, Oost-Vlaanderen, werden op 3 juni 10 exemplaren waargenomen, waarvan er nog één aanwezig was op 5 juni. Op 4 juni vloog er één over het centrum van Gent. Er verbleven **Draaihalzen** *Jynx torquilla* te Heist, West-Vlaanderen, en te Watermaal-Bosvoorde, Brussel, op 1 mei; te Heist op 2 mei; en bij Steendorp, Oost-Vlaanderen, op 15 mei. Op 2 juni werd er één gezien te Elsborn, Liège. De tweede twitchbare **Roodstuitzwaluw** *Hirundo daurica* voor België foerageerde op 4 en 5 mei in tergend regenweer te Grand-Leez, Namur. **Roodkeelpiepers** *Anthus cervinus* waren bijzonder schaars dit voorjaar, met alleen waarnemingen te Verrebroek op 4 mei; te Zeebrugge op 5 mei; en te Tienen (twee) op 9 mei. Uit een gemengd paar **Zwarte x Gekraagde Roodstaart** *Phoenicurus ochruros x phoenicurus* te Ronse, Oost-

Vlaanderen, kwamen in juni drie jongen groot. Een eerste-zomer mannetje vermoedelijk **Westelijke Blonde Tapuit** *Oenanthe hispanica* werd op 11 mei ontdekt bij Lochristi, Oost-Vlaanderen. Het bepalen van de specifieke identiteit bij 'blonde tapuiten' blijft duidelijk een delicate en soms ogenschijnlijk subjectieve zaak. In mei werden nog 14 **Beflijsters** *Turdus torquatus* gezien. Zelfs in juni was er nog een waarneming, namelijk op 2 juni te Elsborn, Liège. Op 2 mei was er een melding van een kortstondig waargenomen **Waterrietzanger** *Acrocephalus paludicola* te Ukkel, Brabant. Op 9 mei zong een 'nieuwe' **Graszanger** *Cisticola juncidis* langs de Schelde te Kallo-Doel, Oost-Vlaanderen; en op 20 mei zong er één op de Werf van de Kluisendokken bij Gent. In het Zeebrugse bleken nog ten minste acht zingende vogels aanwezig. Te Mozet, in de omgeving van Dinant, Namur, zong op 30 mei een **Krekeltzanger** *Locustella fluviatilis*. Bij Kallo verbleef op 17 mei een **Orpheusspotvogel** *Hippolais polyglotta*. Op 19 mei was er een waarneming te Heist, en een vermoedelijk broedgeval vond plaats te Gent. Op 11 juni was er een zangpost te Saintes, Brabant-Wallon. Een **Provençaalse Grasmus** *Sylvia undata* liet zich op 27 mei kortstondig bekijken in een ontoegankelijk duinreservaat te De Haan, West-Vlaanderen. Er werden in totaal negen **Buidelmezen** *Remiz pendulinus* gemeld. Er was een broedgeval van deze soort te Lokeren. De eerste **Grauwe Klauwier** *Lanius collurio* pleisterde op 9 mei te Longchamps; daarna waren er alleen nog vrouwtjes te Kalmthout op 30 mei en te Houtave, West-Vlaanderen, op 2 juni. Een **Roze Spreeuw** *Sturnus roseus* verbleef op 7 juni kortstondig te Geel, Antwerpen. Op 19, 20 en 21 juni sliep een eerste-zomer in een gigantische spreekwenslaapplaats bij Stuivekenskerke, West-Vlaanderen, en op 20 juni werd hier bovendien een adulte gemeld. Met **Ortolanen** *Emberiza hortulana* ging het uitgesproken slecht, er was slechts een waarneming in Het Zwin te Knokke op 20 mei. Wel pleistert sinds 29 juni een zingend mannetje te Marche-en-Famenne, Namur.

Deze waarnemingsrubriek kwam tot stand met medewerking van Luc Bekaert (Oost-Vlaanderen), Peter Collaerts (Vlaams-Brabant), Frank De Scheemaeker (Mergus), Hugues Dufourmy (Hainaut), Koen Leyse (Limburg), en Willy Verschueren (Groenlink). Ook de hulp van al diegenen die (hun) waarnemingen inspraken op de Natuurpunt-vogellijn (03-4880194) was hier onontbeerlijk.

Gerald Driessens, Pastoriestraat 16, 2500 Lier, België (gerald.driessens@pandora.be)

Two Three-toed Woodpeckers New research on mitochondrial DNA (mtDNA) sequences of Three-toed Woodpeckers *Picoides tridactylus* has suggested that it actually consists of two species (Zink, R M, Rohwer, S, Drovetski, S, Blackwell-Rago, R C & Farrell, S L 2002. Holarctic phylogeography and species limits of Three-toed Woodpeckers. Condor 104: 167-170). The analysis is based on 29 Three-toed Woodpeckers from 12 sites in Eurasia and North America. The study included five subspecies: *P t tridactylus*, *P t crissoleucus* and *P t albidior* from Eurasia and *P t fasciatus* and *P t bacatus* from North America. The results show that woodpeckers from Eurasia and North America form separate (monophyletic) groups. These groups differ genetically by about 4%, indicating that the two populations of Three-toed Woodpeckers have been separated for a long period. Robert Zink and his co-workers recommend formal taxonomic action and suggest that North American Three-toed Woodpeckers be separated as *Picoides dorsalis*. The new – and rather lengthy – vernacular names following this split become Eurasian Three-toed Woodpecker and American Three-toed Woodpecker, respectively. Within Eurasia, sequences were very similar and did not show geographic structure. The authors point out that this lack of structure across a large area points to a recent range expansion, perhaps following reforestation after the last ice age. GEORGE SANGSTER

New species of pipit A recent study of the evolutionary relationships between pipits suggested the existence of a previously undescribed species (Voelker, G 1999. Molecular evolutionary relationships in the avian genus *Anthus* (pipits: Motacillidae). Mol Phylogen Evol 11: 84-94). DNA evidence indicated that a freshly-collected specimen from Kimberley, South Africa, which was originally identified as a Long-billed Pipit *Anthus similis*, is more closely related to Malindi Pipit *A melindae* than to Long-billed Pipit. Subsequent comparisons of the specimen revealed several differences with Long-billed and other pipits, including Malindi Pipit. Now, after several years of field work, the pipit is named Kimberley Pipit *Anthus pseudosimilis* (Liversidge, R & Voelker, G 2002. The Kimberley Pipit: a new African species. Bull Br Ornithol Club 122: 93-109). Kimberley Pipit differs from the sympatric Buffy Pipit *A vaalensis* and Plain-backed Pipit *A leucophrys* in having a streaked back and breast. It differs from African Pipit *A cinamomeus* in having darker brown streaks on the back, a more extensive breastband with generally heavier streaking, and by its larger size. Although difficult to differentiate from Long-billed Pipit, it differs by a different wing formula and primary emargination, a shorter bill, a longer hind-claw, a more distinct cream supercilium, rufous ear-coverts and black malar stripe; it also differs from Long-billed Pipit in habitat, behaviour and breeding biology. Compared with Kimberley Pipit,

Malindi Pipit of coastal Kenya has heavier streaking on the back, a thinner malar stripe and streaking on the belly and flanks. Kimberley Pipit is now known from 17 specimens and several confirmed sight records, all from the interior of South Africa and south-western Namibia. Where it occurs, Kimberley Pipit is fairly common and appears to be sedentary, although some winter movements may occur. GEORGE SANGSTER

Large-billed Reed Warbler is valid species Large-billed Reed Warbler was named *Acrocephalus orinus* in 1905 based on a single specimen collected in Himachal Pradesh, India, in 1867. This still is the only known specimen. Not surprisingly, its taxonomic status and relationships have been uncertain. Some have suggested that it represents an aberrant Blyth's Reed Warbler *A dumetorum*; others believed it could represent a hybrid or an isolated subspecies of Clamorous Reed Warbler *A stentoreus*. Careful re-examination of the morphology of this specimen and analysis of its mitochondrial DNA (mtDNA) now lay this problem to rest: Large-billed Reed Warbler is a valid, diagnosable taxon, apparently closely related to Blyth's Reed Warbler (Bensch, S & Pearson, D 2002. The Large-billed Reed Warbler *Acrocephalus orinus* revisited. Ibis 144: 259-267). Although both morphological and mtDNA analyses showed that the specimen closely resembles Blyth's Reed, both analyses also established that it is distinct and best treated as a species. Compared with Blyth's Reed, it has a more rounded wing, a longer bill, a longer and more graduated tail with more pointed tail-feathers, and larger claws. MtDNA of Large-billed Reed and Blyth's Reed differs by 7.8%, which is consistent with species status. Large-billed Reed is smaller than all subspecies of Clamorous Reed and Australian Reed Warbler *A australis*. Compared with these species, Large-billed Reed has more pointed tail-feathers and paler, less strong feet and claws. Phylogenetic analysis shows that it is part of the group of small unstreaked *Acrocephalus* warblers, which contains Blyth's Reed, European Reed *A scirpaceus* and Marsh Warbler *A palustris*, rather than the group of large unstreaked warblers that includes Clamorous Reed and Australian Reed. Although these results are important and convincing, still nothing is known about its breeding range, ecology and behaviour or even its continued survival. Obviously, the next challenge is to locate a breeding population. GEORGE SANGSTER

'Oranjesnavelige stern' langs Hollandse kust Op zondag 9 juni 2002 maakte Tim den Outer vanaf zijn huis in Scheveningen, Zuid-Holland, een duinwandeling door Meyendel. Bij de Wassenaarse Slag, Zuid-Holland, aangekomen besloot hij van zijn reguliere route af te wijken en terug te lopen over het strand. Rond 10:15 stopte hij om enkele baltsende Visdieven

Sterna hirundo en een Noordse Stern *S paradisaea* te bekijken. Tot zijn grote verbazing zag hij een stern met een oranje snavel die leek op een Cayennestern *S (sandvicensis) eurygnatha* – die hij kende van Aruba – maar hij was niet zeker van deze determinatie. Vanaf het strand belde hij met zijn dochtertje die hem vanuit een vogelboek kenmerken van potentiële kandidaten voorlas. Na deze eerste indicatie belde hij met zijn vogelvriend Jan Kremer uit Nijmegen die op basis van het formaat en de witte stuit en staart tot de voorzichtige determinatie als Koningsstern *S maxima* kwam. Zo werd de vogel ook doorgegeven aan de Dutch Birding-vogellijn. Klaas Haas belde TO vervolgens terug om te controleren of het niet om een Reuzenstern *S caspia* ging en nam eveneens telefonisch contact op met Jan Wierda, die samen met Pieter Thomas en Willem-Jan Hooijmans op dat moment bij de Langevelderslag in Noordwijk, Zuid-Holland, zeetrek zat te tellen, met het verzoek om de vogel te checken. JW, PT en WJH begaven zich snel op weg maar KH vond de melding dermate belangrijk – het ging immers om de eerste ‘oranjesnavelige stern’ voor Nederland – dat hij de vogel alvast doorpiepte als ‘vrij zekere Koningsstern’.

Omdat de plek zowel met de fiets als met de auto lastig te bereiken is, duurde het zeker een half uur voordat de eerste vogelaars ter plaatse waren. JW, PT, WJH en Ab Steenvoorden kwamen als eersten op het strand en PT was de eerste die de vogel vliegend boven zee terugvond. Tot hun blijde verrassing daalde de vogel al snel op het strand tussen Grote Sterns *S sandvicensis* en Visdieven en liet zich daar goed bekijken en vergelijken. Op basis van formaat (slechts fractioneel groter dan Grote Stern) en slanke snavel werd al snel duidelijk dat het niet om een Koningsstern ging. Sierlijke Stern *S elegans* werd als eerste geopperd maar vooral de vorm en lengte van de snavel deden de mening toch omslaan naar Bengaalse Stern *S bengalen-*

sis. JW gaf vervolgens om 11:45 de vogel dan ook als ‘zekere Bengaalse Stern’ door via de semafoon. Toen andere vogelaars arriveerden met meegebrachte literatuur en de vogel vooral in de vlucht een duidelijk contrast tussen witachtige staart en stuit en grijze mantel en rug liet zien, raakten JW, PT, WJH en andere aanwezige vogelaars ervan overtuigd dat het op grond van dit contrast toch een Sierlijke Stern moest zijn en gaf JW om 12:12 de vogel vervolgens dan ook als ‘zekere Sierlijke Stern’ door. In vlucht konden in vergelijking met Grote Sterns ook iets langere vleugels worden vastgesteld en leek de vogel wat forser en zwaarder maar voor de rest was de vlucht tamelijk Grote Stern-achtig en als de snavel niet zichtbaar was viel het niet mee de vogel er uit te pikken. PT en Ferry Ossendorp maakten met hun camera door de telescoop enkele bewijsfoto's van de stern op het strand. Door de opkomende vloed vloog de vogel de zee op, waarbij Kees Dwarshuis enkele video-opnamen maakte. Inmiddels werd het steeds drukker met vogelaars op het strand. Het was een wonderlijk gezicht om de vele rennende vogelaars met zware statieven, telescopen en kijkers de verbaasde badgasten te zien ontwijken. Velen van hen kwamen echter te laat. De vogel verdween rond 12:45 uur in noordelijke richting. De vervolgwarnemingen waren daarna zeer schaars, kort en met grote tussenpozen. Op de oude plek vloog de vogel langs om 15:27 (naar zuid), 16:46 (naar zuid) en 20:01 (naar noord). Later die middag passeerde de stern het Zuiderhavenhoofd van Scheveningen (zuid, doorvliegend tot Kijkduin, Den Haag). Om 20:28 werd de vogel, komende uit noordelijke richting, vliegend naar zuid in Katwijk, Zuid-Holland, via de semafoon doorgegeven en om 20:51 volgde de laatste melding van de dag (vogel naar zuid vliegend). De vogel bewoog zich op de eerste dag dus tussen Kijkduin en Katwijk, een afstand van 19 km. De meest volhardende vogelaars

228 ‘Oranjesnavelige stern’ / ‘orange-billed tern’
Sterna, Wassenaarse Slag, Zuid-Holland, 9 juni 2002
(Pieter Thomas)

229 ‘Oranjesnavelige stern’ / ‘orange-billed tern’
Sterna, met Visdieven / Common Terns *S hirundo*,
Wassenaarse Slag, Zuid-Holland, 9 juni 2002
(Pieter Thomas)

kregen de stern uiteindelijk wel een keer in beeld maar sommigen keerden ook huiswaarts zonder stern.

Nadat de volgende dag zoekacties rondom Den Haag vruchteloos bleken, nam Jelle van Dijk vanuit de zeetrekhuut aan de Zuidboulevard van Noordwijk de vogel waar van 07:27 tot 07:29, waarbij hij de vogel tot driemaal toe zag duiken op de wijze van een Grote Stern voordat de vogel in noordelijke richting verdween. Rond 14:40 herontdekte Ruud Brouwer de vogel in de Putten bij Camperduin, Noord-Holland, waar hij ook enkele foto's kon maken. De vogel was daar tot 15:00 aanwezig en vloog toen weg over de dijk. Alleen Jan Mulder was op tijd ter plaatse om de vogel te zien. Latere zoekacties leverden niets op.

Achteraf werd bekend dat er op 2 en 3 juni in een Grote Stern-kolonie in de Westerschelde, Zeeland, een oranje- en snavelige stern aanwezig zou zijn geweest en op 7 juni zou een oranje- en snavelige stern in een Grote Stern-kolonie in de Voorhaven van Zeebrugge, West-Vlaanderen, België, gesignaleerd zijn. In Engeland werden eveneens sterns met oranje snavels waargenomen, op 18 mei en tussen 8 en 21 juli in of bij Dawlish Warren, Devon (Engelse zuidwestkust; in ieder geval die van 18 mei vooralsnog gedetermineerd als Sierlijke Stern, *Birding World* 15: 209-211, 2002) en mogelijk dezelfde in Gwynedd, Wales, op 25 en 26 juli, en op 20 juni in Happisburgh, Norfolk (Engelse zuidoostkust; *Birding World* 15: 244-246, 2002). Van de laatste genoemde vogel is het op grond van vastgestelde overeenkomsten vrijwel zeker dat dit dezelfde vogel als van Nederland betreft. Voorafgaand aan het opduiken van oranje- en snaveligen sterns in Engeland, België en Nederland werd in de eerste helft van mei een influx van meer dan 10 Bengaalse Sterns langs de Spaanse kusten (vooral zuidkust) waargenomen.

Bij nadere bestudering van de aantekeningen, dia's en literatuur werd steeds duidelijker dat de determinatie van de Nederlandse oranje- en snavelige stern toch lang

230 'Oranje- en snavelige stern' / 'orange-billed tern'
Sterna, met Grote Stern / Sandwich Tern *S. sandvicensis*,
Camperduin, Noord-Holland, 10 juni 2002
(Ruud E Brouwer)

niet zo eenvoudig was als de 'boekjes' suggereerden. De determinatie van de stern van Wassenaar/Camperduin en Happisburgh als Sierlijke Stern heeft dan ook aan beide zijden van de Noordzee veel stof doen opwaaien en veel discussie losgemaakt, waarbij vele bijdragen werden ontvangen uit Noord-Amerika, het Caraïbische gebied en Europa. Aan de ene kant kan gezegd worden op het feit dat de Nederlandse vogel niet alle 'klassieke' kenmerken van een Sierlijke Stern vertoonde. Zo had zijn snavel niet de kromme sabelvorm en had de vogel verder een minder opvallende kuif en een meer egale snavelkleur dan men bij een Sierlijke Stern begin juni zou verwachten. Het contrast tussen witachtige staart en stuit en grijze mantel en rug leek aanvankelijk een Bengaalse Stern op voorhand uit te sluiten. De meeste beschrijvingen (in de 'boekjes') van Bengaalse Sterns zijn echter gebaseerd op de oostelijke nominaat *S. b. bengalensis*, terwijl voor het Noordzeegebied de Mediterrane ondersoort *S. b. emigrata* relevant is, die iets groter en lichter is. Er lijken aanwijzingen te zijn dat Mediterrane Bengaalse Stern weliswaar een lichtere staart en stuit heeft, maar dat dit niet een duidelijk contrast op de bovendelen oplevert. Over Cayennesterns is bij de meeste vogelaars nog minder bekend. De misvatting bestaat dat dit 'slechts een Grote Stern met gele snavel' is maar in de schaarse literatuur en in discussieforums wordt gewezen op de variatie binnen dit taxon en de grote mate van overeenkomst tussen grote en oranje- en snavelige Cayennesterns en Sierlijke Sterns. Verder spelen ook zaken als hybridisering en atavisme (oranje- en snavelige Grote Stern) die de determinatie danig kunnen bemoeilijken. Er zijn gedocumenteerde gevallen van gemengde paren – al dan niet met hybride nakomelingen – van Grote x Bengaalse Stern in Engeland, Italië en Spanje en van Grote x Sierlijke Stern in Frankrijk en Californië en Florida, VS. Er is dus alle reden om, hangende nader onderzoek, het Nederlandse geval met de nodige voorzichtigheid te benaderen en alle opties (Sierlijke Stern, westelijke Bengaalse Stern, Cayennestern en hybrides) open te houden en niet op voorhand een etiket op de vogel te plakken. De Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) zal uiteindelijk een oordeel over de vogel vellen op grond van alle verzamelde gegevens. In Dutch Birding zal in een artikel uitgebreid aandacht worden besteed aan de verspreiding en de complexe determinatieproblematiek van de oranje- en snaveligen sterns in de WP. TIM DEN OUTER, WILLEM-JAN HOOIJMANS & VINCENT VAN DER SPEK

'ORANGE-BILLED TERN' On 9-10 June 2002, an 'orange-billed tern' *Sterna* was observed along the coast of Zuid-Holland and Noord-Holland, the Netherlands. The bird was observed for short periods at rest on both dates and further seen in flight. It was first reported as possible Royal Tern *S. maxima*, then as Lesser Crested Tern *S. bengalensis* and finally as Elegant Tern *S. elegans*, mainly based on its size (comparable with Sandwich Tern *S. sandvicensis*), white rump and upper-tail, pale grey upperparts and slender orange bill with slightly paler yellowish tip. However, the bird did not

show all the 'classic' (adult) Elegant Tern features (for instance, long crest, long and decurved bill and red bill base). The discussion about its identification therefore continues and focuses on all orange-billed terns that may occur in the WP (including Cayenne Tern *S (s) eurygnatha*) and possible hybrids. Presumably the same bird was seen in Norfolk, England, in late June.

Witstaartkievit op herhaling Op woensdagmiddag 19 juni 2002 kreeg Arjan Boele 'via via' te horen dat zich een mogelijke Witstaartkievit *Vanellus leucurus* ophield voor de schuilhut bij Vogelplas Middelblok bij Gouderak, Zuid-Holland. Bij aankomst op de plek rond 18:10 leverde één blik door de kijkkasten direct het gewenste resultaat: de onmiskenbare vogel bevond zich c 100 m van de hut op een slikrand. Nadat AB de waarneming via het semafoonsysteem bekend had gemaakt bleek slechts een drietal toegesnelde vogelaars nog een blik gegund. De vogel vertrok omstreeks 19:15 zonder duidelijke reden in zuidwestelijke richting, later afbuigend en doervliegend naar het noordwesten. Achteraf bleek de Witstaartkievit al om c 08:00 te zijn waargenomen door twee werknemers van Zuid-Hollands Landschap en gedurende de dag nog door in totaal c acht anderen.

Op donderdag 4 juli trof Bas de Bruin rond 10:30 tijdens een telling van weidevogels langs het Haringvliet een Witstaartkievit aan op de Westerse Laagjes tussen Nieuwendijk en Zuid-Beijerland in de Hoekse Waard, Zuid-Holland. De waarneming werd gelijk doorgegeven via de Dutch Birding-vogellijn zodat dit keer verspreid over de dag enkele 10-tallen vogelaars de vogel konden komen bekijken. Het grootste deel van de dag foerageerde deze rustig langs wat slikjes en vloog soms kleine stukjes tussen de drassige weilanden. Om 19:30 werd de vogel langdurig geagiteerd roepend waargenomen, zonder zichtbare aanleiding. Hij verplaatste zich nog eenmaal tussen de weilanden om iets later plotseling ver in westelijke richting weg te vliegen en c 1.5 km verderop in te vallen in een ander drassig gebied. Hier werd de vogel pas teruggevonden toen deze rond 20:00 door een Bruine Kiekendief *Circus aeruginosus* werd opgejaagd en ditmaal strak naar het zuidoosten over het eiland Tiengemeten wegvloog.

Gezien het late tijdstip waarop de vogel verdween werd er rekening mee gehouden dat deze nog wel in de Delta zou rondhangen – vervolgwarnemingen de dagen erna bleven echter beperkt tot die van drie Belgische vogelaars, Jonas Dillen, Ignace Ledegen en Joachim Teunen, die de vogel een dag later (vrijdag 5 juli) aantroffen voor het kijkscherm op het Stinkgat, Tholen, Zeeland, hemelsbreed c 20 km ten zuidwesten van Nieuwendijk. Tijdens een zoektocht naar een hier eerder waargenomen Grauwe Franjepoot *Phalaropus lobatus* zagen zij om c 15:00 de Witstaartkievit plotseling landen om hem vervolgens na een kwartier weer te zien vertrekken in westelijke richting. Tijdens het korte verblijf konden enkele digitale foto's worden gemaakt.

Ondanks het tijdsverschil van ruim twee weken tussen de eerste en de tweede waarneming bestond het vermoeden dat het wel eens om dezelfde vogel zou

kunnen gaan. De aanwezigheid van een aantal opvallende kenmerken van de vogel bij Gouderak die ook zichtbaar zijn op foto's van de vogel bij Nieuwendijk lijkt dit inderdaad te bevestigen. Zo werd bij beide waarnemingen opgemerkt dat de vogel een opvallend licht 'gezicht' had, afstekend tegen de kruin en achterkant van de kop die dezelfde warmbruine kleur als de mantel hadden; ook vlak boven en onder de snavel was de kop opvallend licht. Verder had de vogel een tweetal vlekjes aan de rechterzijde van de buik die ook terug te zien zijn op de foto's gemaakt bij het Stinkgat, en met enige moeite ook (gedeeltelijk) op foto's gemaakt bij Gouderak. Al met al lijkt het derhalve bij deze drie waarnemingen vrijwel zeker om één en dezelfde Witstaartkievit te gaan. Na de waarnemingen-explosie van de laatste jaren is dit alweer het achtste geval voor Nederland; de soort is nu na het geval bij Assendelft en Krommenie, Noord-Holland, in februari-maart en september-oktober 1998 vijf jaar achter elkaar vastgesteld. Naast het geval van 1998 werd slechts eenmaal een Witstaartkievit langer dan een dag op dezelfde plek gezien – in de Brabantse Biesbosch, Noord-Brabant, in augustus 2000. De overige waarnemingen waren alle vroeg in het zomerseizoen en telkens nogal kortstondig: naast de waarnemingen van 2002 gaat het om gevallen op 7 juni 1999 (een moeilijk zichtbare vogel in de Ezumakeeg, Friesland) en in de vroege ochtend van 23 juni 2001 (een snel doervliegende vogel langs de Oostvaardersdijk, Flevoland).
MARTEN VAN DIJL & ARJAN BOELE

WHITE-TAILED LAPWING On 19 June 2002, a White-tailed Lapwing *Vanellus leucurus* was seen near Gouderak, Zuid-Holland, the Netherlands; it flew off early in the evening. On 4 and 5 July, what seems likely to have been the same bird was seen and photographed at two localities in the northern Delta region, Zuid-Holland/Zeeland. After comparison of the photographs, several resemblances were noted leading to the conclusion that these records most likely refer to the same individual. If accepted as such, these observations represent the eighth record for the Netherlands and the fifth in just as many years, with the species seen annually since 1998.

'Klein Amerika' bij Wissenkerke: Amerikaanse Goudplevier en Franklins Meeuw Vers gemaaid en bemeste luzerneakkers zijn in de zomer in Zeeland zeer vogelrijk. In de ochtend van 4 juli 2002 passeerden Mark Hoekstein en Pim Wolf een dergelijke akker in de Vlietepolder ten noordoosten van Wissenkerke, Noord-Beveland, waarop enkele Goudplevieren *Pluvialis apricaria*, enkele 100en Kieviten *Vanellus vanellus* en 10-tallen Kemphanen *Philomachus pugnax* rondliepen. In de hoop dat deze akker iets leuks zou opleveren werden de telescopen in stelling gebracht en krap 10 min later ontdekte PW op grote afstand een zomerkleed 'kleine goudplevier'. Zelfs op deze grote afstand sprong het contrast van de diepzwarte kleur van de onderdelen met de brede witte wenkbrauwstreek en zijhalsvlek zeer in het oog. Daarnaast viel op

231 Franklins Meeuw / Franklin's Gull *Larus pipixcan*,
Wissenkerke, Zeeland, 5 juli 2002
(Leo J R Boon/Cursorius)

232 Franklins Meeuw / Franklin's Gull *Larus pipixcan*,
Wissenkerke, Zeeland, 5 juli 2002 (Marten van Dijk)

dat ook de bovenzijde veel donkerder was dan bij de aanwezige Goudplevieren. Een haastige autokilometer verder kon de vogel als Amerikaanse Goudplevier *P dominica* gedetermineerd worden. Ondanks een waarneemafstand van c 150 m was te zien dat de handpennen c 2 cm voorbij de staart reikten terwijl de tertials ten minste 3 cm van de handpennen onbedekt lieten. De vogel was in iets gesleten zomerkleed maar van rui was op enkele onderstaartdekveren na niets te zien. Hij foerageerde tijdens zijn verblijf zeer succesvol en trok in ongeveer een half uur ruim 1.5 m regenworm uit de bodem. Na het middaguur verdween de vogel maar keerde later in de avond terug naar de akker en werd tot in de schemering door enkele 10-tal vogelaars gezien.

Op vrijdag 5 juli 2002 was Rob Sponselee met vrouw Linda en dochter Laura de Amerikaanse Goudplevier aan het bekijken die de dag ervoor ontdekt was. De vogel liet zich fraai bekijken op de luzerneakker. RS besloot om nog enkele inlagen en schorrengebieden in de directe omgeving te bezoeken, wat echter niet veel opleverde; om 13:20 koos hij ervoor om weer terug te gaan naar de goudplevier om daar alles nog eens goed af te zoeken. Vrijwel meteen ontdekte hij met de kijker tussen de vele verspreide meeuwen op relatief grote afstand een vrij kleine en donkere meeuw. Op basis van de donkere bovendelen en de grootte en bouw – de grootte was vergelijkbaar met de in directe omgeving aanwezige Kokmeeuwen *Larus ridibundus* – vermoedde RS een Franklins Meeuw *L pipixcan* of een Lachmeeuw *L atricilla* te zien. Door de telescoop werden zijn vermoedens bevestigd: Franklins Meeuw! De combinatie van donkergrijze bovendelen, zwarte kopkap met duidelijke witte halve maantjes boven en onder het oog, helder donkerrode snavel die korter was dan bij de aanwezige Kokmeeuwen, compacte bouw, vrij korte donkerrode poten en 'stompe' vleugels liet geen twijfel omtrent de

determinatie. De roze zweem op met name de borst gaf de vogel een extra fraai uiterlijk. Om c 13:30 uur gaf RS de waarneming door per semafoon en aan de Dutch Birding-vogellijn. Gerwin Geertse kwam om 13:35 uur toevallig langs en kon de waarneming gelijk door de telescoop bevestigen. Vanaf 14:00 tot in de avond kwamen vele 10-tallen vogelaars de Franklins Meeuw bekijken, fotograferen en filmen. De vogel was een adult of een tweede-zomer, met kleine witte handpennetoppen en weinig wit aan de top van p10 (van binnen naar buiten genummerd). Enkele keren kon de Franklins Meeuw samen met de Amerikaanse Goudplevier in één telescoopbeeld worden bekeken. Op 5 juli vertrok de Amerikaanse Goudplevier om c 19:15 met één Goudplevier laag in zuidwestelijke richting. Ondanks zoekacties in de ruime omgeving werd de vogel hierna niet meer gezien. De Franklins Meeuw was de volgende ochtend (6 juli) nog aanwezig en werd voor het laatst gezien om 13:25, vliegend naar het westen – precies 24 uur na de ontdekking.

Het lijkt een wonderlijk toeval dat deze beide dwaalgasten van Amerikaanse komaf elkaar troffen op deze ene Zeeuwse akker. Het betrof ten minste de 13e Amerikaanse Goudplevier voor Nederland. Zes hiervan werden verspreid over de provincie Zeeland vastgesteld; alleen Zeeuws-Vlaanderen en Tholen moeten het vooralsnog zonder gevallen stellen. De Franklins Meeuw betekende het vierde geval voor Nederland en de eerste veldwaarneming van een levende vogel in zomerkleed; eerdere gevallen waren in juni-juli 1987, juni 1988 (vondst) en februari-maart 2000. ROB SPONSELEE & PIM WOLF

AMERICAN GOLDEN PLOVER AND FRANKLIN'S GULL On 4-5 July 2002, an adult American Golden Plover *Pluvialis dominica* stayed in a field near Wissenkerke, Zeeland, the Netherlands. On 5 July, a Franklin's Gull *Larus pipixcan* in summer plumage was discovered in the

very same field. The latter bird stayed until 6 July. The American Golden Plover was at least the 13th and the Franklin's Gull the fourth for the Netherlands.

Wederom Siberische Strandloper in Ezumakeeg Op woensdagmiddag 24 juli 2002 ontdekte Theo Bakker een strandloper met kenmerken van Siberische Strandloper *Calidris acuminata* in de Ezumakeeg, Lauwersmeer, Friesland. De vogel bleef op afstand en omdat TB weinig tijd had belde hij Martin Olthoff met de vraag om te gaan kijken. 's Avonds rond 19:30 kon MP de vogel - die toen een stuk dichterbij liep - met zekerheid determineren en doorgeven als adulte Siberische Strandloper. De belangrijkste kenmerken waren het grote formaat (voor een *Calidris*-strandloper), het rood-bruine petje, de lichte oogring, de opvallende en achter het oog verbredende wenkbrauwstreep, de donkere chevrontekening op de onderdelen en de groene poten. In vergelijking met de eerdere vogels in de

Ezumakeeg (twee in augustus 2000 en één in augustus 2000, cf Dutch Birding 24: 193-197, 2002) vertoonde dit exemplaar weinig chevrons op de onderdelen, terwijl de waarneming ten minste twee weken vroeger was dan van de andere vogels. De vogel werd tot en met 27 juli door veel vogelaars ter plaatse gezien. Videobeelden en foto's zijn onder andere te zien op www.dutchbirding.nl. Indien aanvaard als nieuw exemplaar gaat het om het vierde exemplaar voor de Ezumakeeg en het vijfde voor Nederland. ENNO B EBELS

SHARP-TAILED SANDPIPER On 24-27 July 2002, an adult Sharp-tailed Sandpiper *Calidris acuminata* was present at Ezumakeeg, Lauwersmeer, Friesland, the Netherlands. If accepted as a new bird, this becomes the fourth individual for this site and the fifth for the Netherlands.

Aankondigingen & verzoeken

Nieuwe website gestart: Western Palearctic Birds Op 15 juli 2002 is de nieuw website 'Western Palearctic Birds' (www.wpbirds.com) gestart waarop de status van West-Palearctische vogelsoorten wordt vermeld. Voor elke soort die betrouwbaar in de WP is gezien wordt per land een overzicht gepresenteerd. Voor soorten met maximaal 50 gevallen per land zullen de volledige details worden gegeven. Om te beginnen zijn gevallen van Nederland (broedvogels en zeldzame soorten) en Brittannië (soorten met maximaal 50 gevallen) beschikbaar. In de toekomst zullen gevallen worden toegevoegd van zoveel mogelijk landen in de WP, om te beginnen met IJsland.

De samenstellers, Lucien Davids en Marcel Haas, nodigen een ieder uit de website te bezoeken. Reacties en correcties zijn per e-mail welkom op: info@wpbirds.com.

Western Palearctic Birds – a new website – now online A promising new website 'Western Palearctic Birds' (www.wpbirds.com) has been launched on 15 July 2002. At the time of launching, it presented all the important records from the Netherlands (all species)

and Britain (all rarities with up to 50 records). In the future, rarity records will be added for each WP country, turning the website into a database for (rare) WP birds. Iceland will be the next country dealt with.

The compilers, Lucien Davids and Marcel Haas, invite everyone to visit the new website and look forward to receive comments and corrections by email: info@wpbirds.com.

Ornithologisch jaarverslag Texel 2001 In maart 2002 verscheen het *Ornithologisch jaarverslag 2001*, uitgegeven door de Vogelwerkgroep Texel. In dit vijfde verslag van de vogelwerkgroep wordt een systematisch overzicht gegeven van de vogelwaarnemingen op Texel, Noord-Holland, in 2001. Het boekje omvat 48 pagina's en is geïllustreerd met 23 kleurenfoto's van op Texel waargenomen vogels. Het is in een aantal boekhandels op Texel verkrijgbaar voor EUR 6.50 maar is ook te bestellen door EUR 7.75 (incl verzendkosten) over te maken op girorekening 5312854 tnv Vogelwerkgroep Texel te Den Burg o/v 'Jaarverslag 2001'. Ook de verslagen van 1997 en 1999 zijn nog verkrijgbaar.

te koop:

kb-scanner Nikon LS-2000
+ feeder SF-200

incl. Nikon en Silverfast software

samen € 750,-

078 - 617 49 12

hgebuis@xs4all.nl

te koop:

dia-scanner Nikon LS-2000
+ feeder SF-200

incl. Nikon en Silverfast software

samen € 749,-

071 - 401 38 10

rene@birdclubkatwijk.nl

Ulla-Lena Lundberg – Siberië, een zelfportret met vleugels

Ulla-Lena Lundberg
Een zelfportret
met
vleugels
Siberië

Een boeiend reisverhaal van Ulla-Lena Lundberg die, op zoek naar Siberische vogels, grote delen van Oost-Siberië heeft doorkruist. Tijdens haar reizen heeft ze ook oog gehad voor de menselijke omgeving en het lot van dit door de politiek verscheurde land. Het resultaat is een soort dubbele belichting: het portret van Siberië wordt ook een zelfportret van de schrijfster.

20 x 12,5 cm – 176 pagina's
ISBN 90-74345-29-8 – € 14,95

James van Leuven – Bijzonder
landschap, bijzonder moment
ISBN 90-74345-33-6
€ 22,95

GMB
UITGEVERIJ

GM Buitgeverij - Hendrik Figeeweg 1-z - 2031 BJ Haarlem
tel. (023) 532 40 35 - fax (023) 533 94 83 - e-mail info@gmbuitgeverij.nl

Marc Argeloo – Maleo
ISBN 90-74345-32-8
€ 14,95

Trouw:
"Een boeiend boek, met
liefde geschreven..."

Volkskrant:
"Een vrolijk boek!"

Haagsche Courant:
"Het combineert de
spanning van een jon-
gensboek met de afstan-
delijkheid van de onder-
zoeker."

Dutch Birding

CHIEF EDITOR Arnoud van den Berg (tel +31-235378024, fax +31-235376749, e-mail arnoud.van.den.berg@dutchbirding.nl)

DEPUTY CHIEF EDITOR Enno Ebels (tel +31-302961335, fax +31-302980924, e-mail enno.ebels@dutchbirding.nl)

EXECUTIVE EDITOR André van Loon (tel / fax +31-206997585, e-mail andre.van.loon@dutchbirding.nl)

PHOTOGRAPHIC EDITOR René Pop (tel +31-223690141, fax +31-223690142, e-mail rene.pop@dutchbirding.nl)

EDITORIAL BOARD Peter Adriaens, Gunter De Smet, Ferdy Hieselaar, Diederik Kok, Peter Meininger, Gerald Oreel, Roy Slaterus and Roland van der Vliet

EDITORIAL ADVISORY BOARD Peter Barthel, Dick Forsman, Ricard Gutiérrez, Lars Jonsson, Paul Lehman, Anthony McGeehan, Killian Mullarney, Klaus Malling Olsen, Magnus Robb, George Sangster, Hadoram Shirihai and Lars Svensson

EDITORIAL ASSISTANTS Rob van Bemmelen, Marten van Dijk, Ruud van Dongen, Gerald Driessens, Nils van Duivendijk, Dick Groenendijk, Klaas Haas, Eric Koops, Anthony McGeehan, Hans van der Meulen, André van der Plas, Kees Roselaar, René van Rossum and Peter de Rouw

PRODUCTION AND LAY-OUT André van Loon and René Pop

ADVERTISING Laurens Steijn, c/o Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam e-mail advertising@dutchbirding.nl

SUBSCRIPTIONS The subscription rate for 2002 is: EUR 30.00 (Netherlands), EUR 33.00 (Europe) and EUR 36.00 (countries outside Europe).

Subscribers in Belgium, Denmark, Finland, Germany, Norway and Sweden are kindly requested to pay the subscription fee to our local bank accounts in these countries. Details can be found on the internet (www.dutchbirding.nl).

British subscribers are requested to pay exclusively by Sterling cheque. This cheque can be sent to Dutch Birding, c/o Jeannette Admiraal, Iepenlaan 11, 1901 ST Castricum, Netherlands.

Subscribers in other countries can make their payment by credit card (Access, Eurocard, MasterCard or Visa). Please send an e-mail indicating your credit card type, account number, the expiry date and full address details to subscription@dutchbirding.nl.

The subscription starts upon receipt of payment and already published issues will be sent.

Dutch Birding is a bimonthly journal. It publishes original papers and notes on morphology, systematics, occurrence and distribution of birds in the Benelux, Europe and elsewhere in the Palearctic region. It also publishes contributions on birds in the Asian-Pacific region and other regions.

The sequence of birds in Dutch Birding basically follows a classic 'Wetmore sequence'. Within this framework, the following lists are used for taxonomy and nomenclature: *Rare birds of the Netherlands* by A B van den Berg & C A W Bosman (2001, Haarlem) (taxonomy and scientific, Dutch and English names of birds recorded in the Netherlands); *Palearctic birds* by M Beaman (1994, Stonyhurst) (English names of remaining Palearctic birds); *Vogels van de wereld - complete checklist* by M Walters (1997, Baarn) (Dutch names of remaining birds of the world); and *Birds of the world* by C G Sibley (1996, Version 2.0, Cincinnati) (taxonomy and scientific and English names of remaining birds of the world). For deviations from and additions to these lists see Dutch Birding 19: 21-28, 1997; 20: 22-32, 1998; 24: 22-24, 2002.

A schedule of payment rates for authors, photographers and artists is available from the editors.

Dutch Birding Association

BOARD Theo Admiraal (treasurer), Gijsbert van der Bent (president, tel +31-714024547), Rob Olivier, Marc Plomp (secretary, tel +31-348433730) and Laurens Steijn; also the editors of Dutch Birding have one seat in the board.

BOARD ASSISTANTS Jeannette Admiraal, Lucien Davids, Klaas Haas, Marcel Haas, Leo Heemskerk, Sander Lagerveld, Ger Meesters, Arnold Meijer and Leonie Olivier-van Hille.

Dutch rarities committee (CDNA)

MEMBERS Theo Bakker, Max Berlijn, Ruud Brouwer, Bert de Bruin (secretary, tel +31-503139251), Nils van Duivendijk (chairman, tel +31-725203091), Teus Lijendijk, Roland van der Vliet (archivist) and Pim Wolf. The CDNA is a committee of the Dutch Birding Association and the Netherlands Ornithologists' Union.

Dutch committee for avian systematics (CSNA)

MEMBERS Arnoud van den Berg, André van Loon, Kees Roselaar, George Sangster (secretary, tel +31-715143790) and Ronald Sluys. The CSNA is a committee of the Dutch Birding Association and the Netherlands Ornithologists' Union.

© 2002 Stichting Dutch Birding Association. The copyright of the photographs and drawings remains with the photographers and artists. ISSN 0167-2878.

Printed by Drukkerij Rob Stolk bv, Mauritskade 55, 1092 AD Amsterdam, Netherlands

Dutch Birding

*International journal on
Palearctic birds*

EDITORS

Dutch Birding
Postbus 116
2080 AC Santpoort-Zuid
Netherlands
fax +31-235376749
e-mail editors@dutchbirding.nl

PHOTOGRAPHIC EDITOR

Dutch Birding
c/o René Pop
Postbus 1007
1780 EA Julianadorp
Netherlands
e-mail rene.pop@dutchbirding.nl

SUBSCRIPTION ADMINISTRATION

c/o Jeannette Admiraal
Iepenlaan 11
1901 ST Castricum
Netherlands
e-mail circulation@dutchbirding.nl

BOARD

Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Netherlands
e-mail dba@dutchbirding.nl

DUTCH RARITIES COMMITTEE

CDNA
Postbus 45
2080 AA Santpoort-Zuid
Netherlands
e-mail cdna@dutchbirding.nl

DUTCH COMMITTEE FOR

AVIAN SYSTEMATICS
CSNA, c/o George Sangster
President Steinstraat 3A
2312 ZP Leiden
Netherlands
e-mail csna@dutchbirding.nl

INTERNET

www.dutchbirding.nl

Artikelen / papers

- 193 Siberische Strandlopers in Ezumakeeg in augustus 1998 en augustus 2000 [Sharp-tailed Sandpipers at Ezumakeeg in August 1998 and August 2000] *Rudy Offereins, A (Bert) de Bruin, Ferdy G S M Hieselaar, Eric Koops & Roy Slaterus*
- 198 White-crowned Wheatear in Algarve, Portugal, in March 2001 *Ray Tipper & Victoria Beale*
- 202 Transatlantic vagrancy of Palearctic species to the Caribbean region *Enno B Ebels*
- 210 Gemengd paar Rotgans x Zwarte Rotgans met twee hybride jongen op Terschelling in april-mei 2000 [Mixed pair of Dark-bellied Brent Goose and Black Brant with two hybrid young on Terschelling in April-May 2000] *Theo Bakker & Enno B Ebels*
- 213 Lesser Spotted Eagle wintering in Sicily, Italy, in 2000-01 *Andrea Corso & Giuseppe Consoli*
- 215 Presumed escaped White-winged Crossbill at De Zilk in 1963 *Magnus S Robb & Arnoud B van den Berg*
- 218 Forsters Stern op Terschelling in november 1999 [Forster's Tern on Terschelling in November 1999] *Erik van Winden & Enno B Ebels*

Varia

Masters of Mystery

Recensies / reviews

Total birding

WP reports

Recente meldingen / recent reports

DB Actueel

Aankondigingen & verzoeken / announcements & requests

Voorplaat / front cover

Abstracted & indexed in

- 220 Little Bittern swallowing large lizard *Peter de Knijff & Mariëtte J V Hoffer*
- 223 Solutions of third round 2002: Eastern Olivaceous Warbler and Lesser Short-toed Lark; Fourth round 2002: *Rob S A van Bemmelen & Dick Groenendijk*
- 228 *Raptors of the world* by James Ferguson-Lees, David A Christie, Kim Franklin, David Mead & Philip Burton *Roy Slaterus*
- 229 *A field guide to the birds of Peru* by James F Clements & Noam Shany *Arnoud B van den Berg*
- 230 Reign in Spain *Anthony McGeehan*
- 234 June-mid-July 2002 *Arnoud B van den Berg*
- 245 Nederland: mei-juni 2002 *Ruud M van Dongen, Klaas Haas & Peter W W de Rouw*
- 253 België: mei-juni 2002 *Gerald Driessens*
- 256 Two Three-toed Woodpeckers; New species of pipit; Large-billed Reed Warbler is valid species; 'Oranjesnavelige stern' langs Hollandse kust ['Orange-billed tern']; Witstaartkievit op herhaling [White-tailed Lapwing]; 'Klein Amerika' bij Wissenkerke: Amerikaanse Goudplevier en Franklins Meeuw [American Golden Plover and Franklin's Gull]; Wederom Siberische Strandloper in Ezumakeeg [Sharp-tailed Sandpiper]
- III Nieuwe website gestart: Western Palearctic Birds; Western Palearctic Birds – a new website – now online; Ornithologisch jaarverslag Texel 2001
- Oostelijke Vale Spotvogel / Eastern Olivaceous Warbler *Acrocephalus pallidus*, Lesbos, Griekenland, mei 2001 (*Henk van Harskamp*)

Ecological Abstracts, GEOBASE (Geo Abstracts Database), Ornithologische Schriftenschaau, Recent Ornithological Literature, Wildlife Review, Zoological Record